

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	20 -11- 2012	
Šifra:	603-01/12-3/5	
Povezava:		
EPA:	781-VI	EU:
Sign. zn.:		
Kratice:		

Študentska organizacija Slovenije

Dunajska 51

1000 Ljubljana

20. november 2012

Državni zbor RS

Šubičeva 4

1000 Ljubljana

Zadeva: Vložitev podpisov za Zakon o štipendiranju

Spoštovani,

Študentska organizacija Slovenije je z razpisanim rokom 26. Oktobra do 24. Decembra zbirala podpise za vložitev predloga Zakona o štipendiranju v državnozborsko proceduro. Kljub roku, ki se še ni iztekel, smo v dobrem tednu zbrali 7644 overjenih podpisov, ki jih dne 20. 11. 2012 vlagamo v Državni zbor.

Lep pozdrav,

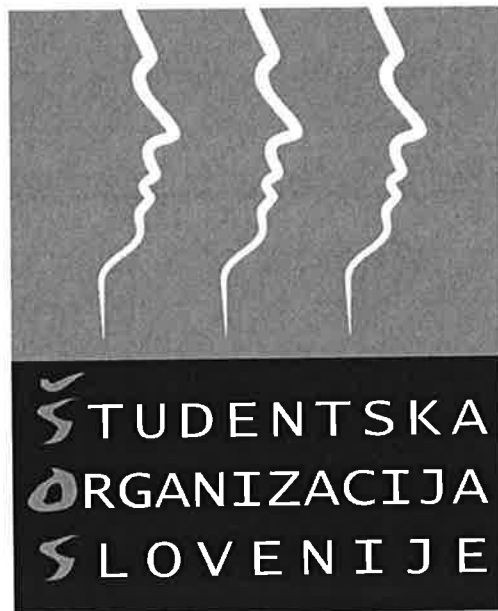

Študentska organizacija Slovenije

Mitja Urbanc,
predsednik

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA SLOVENIJE

PREDLOG ZAKONA O ŠTIPENDIRANJU

Ljubljana, september 2012

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ocena stanja na področju urejanja

Študentska organizacija Slovenije že več let opozarja na pomanjkljivosti slovenske štipendijske politike. Pri tem je potrebno izpostaviti, da je namen štipendiranja, poleg drugih nalog predvsem zagotoviti študentu zadovoljiva sredstva, s katerimi lahko v času študija pokrije vedno večje stroške izobraževanja, ki so se od leta 2002 do 2010 leta za gospodinjstva povečala za kar 197 %¹. Predvsem štipendije omogočajo tako dijakom kot študentom, da se lahko v času šolanja v čim večji meri posvečajo izobraževanju, s čimer tudi potrjujejo status šolajoče se mladine. V tem segmentu je potrebno zopet poudariti, da kakovosten sistem štipendiranja omogoča mladim dostopnost do izobraževanja kot temeljne človekove pravice (26. člen Splošne deklaracije o človekovih pravicah), pri čemer so v največji možni meri dijaki in študenti razbremenjeni potrebe po opravljanju dela za preživetje. Študentska organizacija Slovenije ves čas poudarja pomen večjega števila podeljenih štipendij, saj višje število štipendij omogoča več študentom možnost študija, pri čemer se jim ni potrebno posluževati študentskega dela kot oblike socialnega korektiva.

Štipendijska politika tako ostaja prvi steber, ki ga je potrebno urediti, saj v zadnjih letih tako število kot višina sredstev namenjenih štipendiranju ne zagotavljata zadovoljivega materialnega položaja študentov. Za ta namen je potrebno zagotoviti sistemsko in transparentno urejeno enotno politiko štipendiranja, predpogoj pa je opravljena natančna analiza sedanjega stanja.

Glede na število podeljenih štipendij v obdobju 2000 - 2009 je vidno, da se število državnih štipendij v tem obdobju ni povečevalo, število Zoisovih štipendij se je rahlo zvišalo, medtem ko je število kadrovske štipendije za skoraj 15 odstotkov nižje kot pred osmimi leti.. Zato se ob pregledu deleža, ki ga predstavljajo podeljene štipendije, delež štipendij neznatno zvišuje, vendar žal na račun zmanjševanja generacij.

Podeljene štipendije med leti 2000 - 2009

Tabela 1: Število vseh štipendij, dijakov in študentov od leta 2000 do 2009

študijsko leto	število dijakov	število študentov	skupno število dijakov in študentov	kadrovske štipendije	republiške / državne štipendije	Zoisove štipendije	število vseh štipendij
2000	104.508	91.494	196.002	7.598	39.822	11.716	65.684
2001	103.230	99.214	202.444	7.082	40.578	12.123	59.368
2002	103.178	101.458	204.636	7.000	40.802	12.750	59.999
2003	103.203	104.396	207.599	6.864	40.971	12.956	60.957
2004	101.876	112.228	214.104	7.077	40.659	12.920	61.207
2005	99.860	114.794	214.654	5.726	38.919	12.877	60.691
2006	96.310	115.944	212.254	5.829	37.750	12.823	58.563
2007	91.623	115.465	207.088	7.309	34.581	12.571	54.630
2008	84.491	114.391	198.882	7.193	34.000	12.977	54.722
2009	85.030	114.873	199.903	6.555	40.181	14.072	61.110

Vir: SURS, MDDSZ, Sklad za razvoj kadrov in štipendiranje

¹ Vir: SURS: Tabela Povprečna porabljena denarna sredstva gospodinjstev, Slovenija, letno, pa ponazarja skok povprečne porabe za višje in visokošolsko izobraževanje (šolnine) iz 22,82 EUR na gospodinjstvo v letu 2000 na 57,45 EUR v letu 2010, kar predstavlja 197 % Rast. (http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp#08)

Delež podeljenih državnih štipendij za študente se je od leta 2000 – 2009 ustalil pri 12 %, medtem ko je delež podeljenih državnih štipendij dijakom okoli 29 %.

Tabela 2: Število in delež podeljenih državnih štipendij dijakom in študentom v letih 2000 - 2009

LETO	Število študentov	Število študentov z državno štipendijo	Delež študentov z državno štipendijo	Število dijakov	Število dijakov z državno štipendijo	Delež dijakov z državno štipendijo
2002	101.458	11.744	11,57%	103.178	29.029	28,13%
2003	104.396	12.143	11,63%	103.203	28.901	28,00%
2004	112.228	12.225	10,89%	101.876	28.763	28,23%
2005	114.794	12.626	10,99%	99.860	27.960	27,99%
2006	115.944	12.547	10,82%	96.310	26.395	27,40%
2007	115.465	13.054	11,30%	91.623	24.697	26,95%
2008	114.391	12.491	10,91%	84.491	21.536	25,48%
2009	114.873	14.456	12,58%	85.030	24.716	29,06%

Vir: SURS, MDDSZ, Sklad za razvoj kadrov in štipendiranje

Vidno je, da Zakon o štipendiranju iz leta 2007 ni opravil zastavljenega cilja povečanja podeljenih kadrovske štipendij. Število ostalih štipendij je prav tako ostalo na podobni ravni, kar kaže na to, da zadnje zakonodajne spremembe niso dosegle zastavljenih ciljev.

Tabela 3: Število štipendij po vrsti od leta 2007 do 2010

	2007	2008	2009	2010
Vrsta štipendije - SKUPAJ	54.630	54.722	61.110	62.692
Kadrovske štipendije - Skupaj	7.309	7.193	6.555	5.624
Kadrovske štipendije sofinancirane posredno	-	1.284	1.341	1.253
Kadrovske štipendije sofinancirane neposredno	-	428	849	707
Kadrovske štipendije nesofinancirane	-	5.481	4.365	3.664
Državne štipendije	34.581	34.000	40.181	42.561
Zoisove štipendije	12.571	12.977	14.072	13.170
Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	92	130	144
Druge štipendije	169	460	172	1.193

Opombe: Med druge štipendije so zajete tudi štipendije sklada Ad futura, ki vključujejo tudi del šolnine, in štipendije Erasmus.
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

Povprečne višine štipendij se letno povečujejo glede na rast cen po Zakonu o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (ZUTPG). Še vedno med najvišje spadajo kadrovske štipendije, ki se v povprečju gibljejo okoli 284 evrov v letu 2010, sledijo jim Zoisove štipendije z 200,93 evra, povprečna državna štipendija pa je bila v letu 2010 v višini 157,99 evra.

Tabela 4: Povprečna višina štipendij po vrsti od leta 2007 do 2010 v EUR

	2007	2008	2009	2010
Vrsta štipendije – povprečje SKUPAJ	169	176,83	173,69	181,47
Kadrovske štipendije - Skupaj	210	243,29	252,62	284,4
Kadrovske štipendije sofinancirane posredno	-	238,95	247,52	294,04
Kadrovske štipendije sofinancirane neposredno	-	201,42	231,06	267,15
Kadrovske štipendije nesofinancirane	-	247,58	258,38	284,1
Državne štipendije	156	155,64	155,14	157,99
Zoisove štipendije	178	187,45	185,57	200,93
Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	227,45	220,03	219,72

Opombe: Med druge štipendije so zajete tudi štipendije sklada Ad futura, ki vključujejo tudi del šolnine, in štipendije Erasmus.
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

Navedba predpisov, ki urejajo to področje

Področje štipendiranja urejajo sledeči pravni akti

- Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/2007)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju (ZŠtip-A) (Uradni list RS, št. 40/2009)
- Pravilnik o štipendiranju (Uradni list RS, št. 24/1991, 14/1992, 29/1993, 64/1993, 64/1994, 69/1994, 33/1995, 38/1996, 39/1997, 81/1997, 48/1999)
- Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij (Uradni list RS, št. 45/2009 in 110/2010)
- Pravilnik o dodeljevanju Zoisovih štipendij (Uradni list RS, št. 51/2008 in 45/2009)
- Pravilnik o podeljevanju nagrad za prispevek k trajnostnemu razvoju družbe (Uradni list RS, št. 103/2008)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2D); (Uradni list RS, št. 57/2012)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40/2012)
- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) (Uradni list RS, št. 62/2010)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju (ZŠtip-A) (Uradni list RS, št. 40/2009)
- Pravilnik o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči Ur.l. RS, št. 8/2012
- Pravilnik o načinu upoštevanja dohodkov pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka, državne štipendije, znižanega plačila vrtca, subvencije malice za učence in dijake, subvencije kosila za učence, subvencije prevozov za dijake in študente, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika Nov naslov: Pravilnik o načinu upoštevanja dohodkov pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka, državne štipendije, znižanega plačila vrtca, subvencije malice za učence in dijake, subvencije kosila za učence, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika (glej ZPCP-2D, Ur.l. RS, št. 93/2011)

Podatki o rezultatih spremljanja izvajanja obstoječega predpisa ter pglavlitni problemi oziroma vprašanja na področju urejanja

Štipendiranje v Sloveniji se izvaja v različnih oblikah že dolga leta. Nekatere oblike denarne pomoči uspešno šolajočim so bile razvite že kmalu po drugi svetovni vojni, na primer denarne nagrade vajencem, urejene z učnimi pogodbami, v šestdesetih letih program »Milijoni za talente« (prvi začetki odkrivanja in štipendiranja nadarjenih), delovne organizacije so dodeljevale kadrovske štipendije, ustanavljali so se različni družbeni skladi.

Štipendiranje je bilo do sprejetja ZŠtip urejeno le s šestimi členi zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in s pravilnikom, ki je bil izdan na njegovi podlagi. Podzakonski akt seveda ni mogel urejati vsega razvejanega sistema štipendiranja, saj je to predmet zakonske regulative.

Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr.,v nadaljevanju: ZŠtip), ki je začel veljati 19. 7. 2007, se je začel uporabljati šele s. 1 septembrom 2008, razen za namen podeljevanja kadrovskih štipendij, za katere se je ZŠtip že začel uporabljati z dnem 19. 7. 2007. ZŠtip predstavlja prvi sistemski zakon s področja štipendiranja, ki ureja državne, Zoisove in kadrovske štipendije, štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu ter štipendije za državljane držav, s katerimi ima RS sklenjene dvostranske ali večstranske sporazume glede izobraževanja oziroma na podlagi vzajemnosti. ZŠtip je republiške štipendije preimenoval v državne štipendije, ki ostajajo socialna kategorija štipendij.

Že po nekaj mesecih izvajanja prvega zakona o štipendiranju v letu 2007 se je pokazalo, da je bilo dodeljenih manj državnih štipendij, kot je bilo načrtovano. Zato je bilo že v letu 2009 s spremembo ključnih členov odpravljenih nekaj pomanjkljivosti in določen ugodnejši cenzus za pridobitev državne štipendije. Njihovo število se je povečalo za približno 6.000.

Zakon o štipendiranju sprejet leta 2007 je spremenil tudi sistem Zoisovega štipendiranja, predvsem v smislu upoštevanja novega modela prepoznavanja nadarjenih. V dveh letih izvajanja zakona se je ugotovilo, da so samo osnovne šole dejansko pospešile uvajanje novega Koncepta: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli, na srednjih šolah pa se Koncept vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki še vedno prepočasi izvaja. Pri uvajanju novega koncepta Zoisovega štipendiranja z nekoliko strožjimi pogoji za pridobitev in ohranitev pravice glede na staro zakonodajo, se je pokazalo, da žal ne omogoča možnosti pridobiti ustrezno višje štipendije, s pomočjo katere bi bilo uresničljivo izobraževanje res vrhunskih znanstvenikov ali umetnikov.

Obstoječi Zakon o štipendiranju ni prispeval k povišanju števila podeljenih kadrovskih štipendij. Na področju posrednega sofinanciranja kadrovskega štipendiranja so bile spremembe še vedno vsebinsko preskromne, da bi se lahko transparentno uredila razmerja med najpomembnejšimi deležniki, s čimer bi lahko bil večji tudi delež podeljenih kadrovskih štipendij.

Spremembam navkljub, je bilo še vedno preveč zavrnjenih vlog, zaradi siceršnjih nejasnosti v ZŠtip glede določil upoštevanja družinskih članov, vrst dohodkov, pogojev za ohranitev, mirovanje, štipendijskega razmerja, vračilo in odpis dodeljene štipendije pa se je tudi močno povečalo število pritožb glede na pretekle izkušnje, ko je imel Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje še vlogo štipenditorja za dodeljevanje republiških štipendij. Eden izmed bistvenih razlogov je dejansko v nekaterih delih pomanjkljiva zakonodaja.

Iz analize pritožb, ki so jih pristojni centri za socialno delo odstopili drugostopenjskemu organu, je moč ugotoviti, da so bili pritožbeni razlogi največkrat: preseganje cenzusa, nestrinjanje z upoštevanjem vrst dohodkov in z vračilom štipendije za neuspešno opravljen letnik z razlogom prepisa v drug študijski program, zamuda roka za oddajo vloge, interpretacije samostojnega gospodinjstva.

Čeprav prvi zakon o štipendiranju s svojo novelo predstavlja začetni korak k vzpostavljanju enotnega sistema štipendiranja, se je v dveh letih in pol izvajanja ter spremljanja procesa štipendiranja pokazalo, da ne ustreza intenzivnim spremembam na področju socialnih transferjev, izobraževanja in trgu dela ter potrebam tako štipendistov kot štipenditorjev.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je oktobra 2010 na podlagi pripravljenih izhodišč za pripravo ZŠtip v juniju 2010, javnosti predstavilo nov predlog Zakona o štipendiranju (EVA 2010-2611-0004). Zakon je Vlada Republike Slovenije na 124. redni seji dne 10. 3. 2011 potrdila in podala Državnemu zboru RS v obravnavo. Študentska organizacija Slovenije (v nadaljevanju ŠOS) je sodelovala pri pripravi novega predloga ZŠtip, vendar se ni strinjala z vsemi spremembami, ki so bile predlagane. Na podlagi javne predstavitve mnenj na ZŠtip v Državnem zboru dne 20. junija 2011 je bilo ugotovljeno, da je zakon imel veliko neusklajenih in napačnih konceptualnih rešitev. Obravnava novele ZŠtip na Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide je bila na pobudo ministra dr. Ivana Svetlika 15. 9. 2011 preložena za nedoločen čas, novela je bila umaknjena iz procedure 22. 12. 2011 ob predčasnem zaključku mandata poslancev DZ v sklicu 2008 – 2011.

V času od umika novele Zakona o štipendiranju iz zakonodajne procedure in zatem s 1. 1. 2012 se je del področja štipendiranja preuredil v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljevanju ZUPJS) (Uradni list št. 62/2010; Ur.l. RS, št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D). ZUPJS je ukinil pravico do državne štipendije za mladoletne

dijake in tuje študente, hkrati pa urejeval področja štipendij kot so: uveljavljanje državne štipendije, ugotavljanje materialnega položaja, prejemanje in izplačila državne štipendije, okoliščine, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, vračila neupravičeno izplačane državne štipendije, nadzor nad delom centrov za socialno delo pri dodeljevanju državne štipendije ter nad zbirkami podatkov.

Državna štipendijo je bila po ZUPJS uvrščena na četrto mesto denarnih prejemkov, do katerega so lahko prejemniki upravičeni, v kolikor ustrezajo zakonsko določenemu cenzusu. ZUPJS je prav tako na novo določal sistem določanja skupnega dohodka družine, pri postopku ugotavljanja materialnega položaja pa upošteval kar trinajst dodatnih dohodkov, ki prej po Zakonu o štipendiranju niso bili upoštevani:

1. *dohodki prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka*
2. *dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi,*
3. *redna denarna socialna pomoč,*
4. *osnovna višina državne štipendije,*
5. *dodatek glede na dohodek v družini štipendista pri Zoisovi štipendiji,*
6. *dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje,*
7. *dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ,*
8. *rente iz življenjskega zavarovanja,*
9. *prejemki za delo pripornikov in obsojencev,*
10. *plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah,*
11. *pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od humanitarnih in invalidskih organizacij ter dobrodelnih ustanov namenjene za preživetje.*
12. *pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobrodelnih ustanov, katerih ustanovitve in poslovanje sta skladna z zakonom, ki ureja ustanove, namenjene za preživetje;*
13. *Preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki*

ZUPJS je odvzel tudi dostop do državne štipendije tujim študentom, ki študirajo v Sloveniji. S tem se je skrčila dostopnost mnogim tujim študentom, ki so imeli pravico do državne štipendije po še vedno veljavnem Zakonu o štipendiranju. Takšno nepravno stanje, ki ločuje tuje študente v tri skupine, kaže na nepripravljenost in nedoslednost zakonodajalcev:

- Tuji študenti, ki so **že pridobili pravico do prejetanja državne štipendije v letu 2011/2012**, in so vložili vlogo za podaljšanje pred 1. decembrom, bodo štipendijo prejemali do oktobra 2012, ko bodo prejeli še zadnjo štipendijo za september.
- Tuji študenti, ki so **prvič** zaprosili za državno štipendijo **pred 1. decembrom**, so jo prejemali le do 1. 1. 2012.
- Tuji študenti, ki so **prvič** zaprosili za državno štipendijo **po 1. decembru**, do nje niso mogli biti več upravičeni.

ZUPJS je odvzel tako štipendijo 10.823 mladoletnim dijakom in 195 tujim študentom.

Osnovni cilj / namen veljavnega Zakona o štipendiranju

povečati število štipendistov,

- stimulirati socialno šibkejšše otroke za šolanje in študij,
- nova ureditev štipendij v izogib prikrajšanja dosedanjih prejemnikov štipendij,
- zmanjšati obseg študentskega dela dijakov in študentov ter s tem vplivati na skrajšanje dobe šolanja oziroma študija,
- poenotenje, večja transparentnost in enostavnejša shema socialnih transferjev,
- preoblikovanje prvotnega sistema Zoisovih štipendij,
- podpreti sistem delovanja enotnih regijskih štipendijskih shem, ki temelji na partnerstvu med regionalnimi nosilci razvoja in predstavlja izjemen pomen za razvoj regij in občin v Sloveniji,
- spodbuditi soodgovornost za razvoj družbe preko nagrade za prispevek k trajnostnem razvoju družbe
- aktivirati človeške vire s pomočjo štipendiranja tako, da se zagotovi gospodarstvu ustrezno kvalificirane kadre za prenos novih znanj, tehnologij v smeri pospešitve razvoja produktov in storitev,
- spodbujanje vpisa na vrste in področja izobraževanja, ki pospešujejo gospodarski razvoj in izboljšujejo zaposljivost.

Pregled trenutnega stanja

Število štipendij se je od sprejema zakona s spremembo cenusa v letu 2010, ter povečanjem minimalne plače v letu 2010 in 2011 (cenzus za pridobitev državne štipendije se je določal na podlagi višine minimalne plače) ter v letih 2008 – 2010 povečevalo. Učinek na povečanje v letu 2009 je povečanje cenusa in poslabšanje gospodarske slike, zaradi česar se je število podeljenih državnih štipendij povečalo iz 34.000 na 40.000. V letu 2010 in 2011 se je trend nadaljeval zaradi učinka povečane minimalne plače, ki se je postopno zviševala in s tem dvigovala višino cenusa. Do začetka leta 2012 se je tako število državnih štipendij povečalo do vsega 52.900.

Tabela 5: Število vseh štipendij, dijakov in študentov od leta 2000 do 2011

študijsko leto	število dijakov	število študentov	skupno število dijakov in študentov	kadrovske štipendije	republiške / državne štipendije	Zoisove štipendije	število vseh štipendij
2009/2010	85.030	114.873	199.903	6.555	40.181	14.072	61.110
2010/2011	82.267	107.134	189.401	5.624	42.561	13.170	62.692
2011/2012*	79.901	104.003	168.064	4.724	51.441	12.523	69.169

Vir: SURS, MDDSZ, Sklad za razvoj kadrov in štipendiranje

* opomba: Štipendije na dan 31. 12. 2011

Pri pregledu podeljenih državnih štipendij lahko vidimo, da je bil večji delež podeljen dijakom, kar pa se pozna tudi ob spremembi socialne zakonodaje. Vendar pa se je v nasprotju s pričakovanji delež študentov z državno štipendijo zniževal, medtem ko se je delež dijakov povečeval.

Tabela 6: Število in delež podeljenih državnih štipendij dijakom in študentom v letih 2009-2012

LETO	Število študentov	Število študentov z državno štipendijo	Delež študentov z državno štipendijo	Število dijakov	Število dijakov z državno štipendijo	Delež dijakov z državno štipendijo
2009/2010	114.873	14.456	12,58%	85.030	24.716	29,06%
2010/2011	107.134	15.738	14,69%	82.267	25.786	31,34%
2011/2012	104.003	20.149	19,37%	79.901	31.136	38,96%

Vir: SURS

* opomba: delež štipendij na dan 31. 12. 2011

Po uveljavitvi Zakona o štipendiranju s 1. 8. 2008, ter novele v letu 2009, se je število in delež študentov, ki so prejeli državno štipendijo povečal iz 12,58 % v letu 2009 na 19,37 % v letu 2011, prav tako se je povečal delež dijakov, ki so prejeli državno štipendijo, in sicer iz 29,06 % v letu 2009 na 38,96 % v letu 2011. Vendar pa je s 1. 1. 2012 kar 10.823 mladoletnih dijakov izgubilo štipendijo, kar predstavlja v tem primeru padec na 25,64 %, kar pomeni, da je število štipendij padlo za kar 13,32 %.

Tabela 7: Študenti in dijaki štipendisti po vrsti štipendije, spolu in višini povprečne štipendije v letih od 2007 - 2010

Vrsta štipendije		Povprečna štipendija (EUR)			
		2007	2008	2009	2010
Štipendisti - Skupaj	Vrsta štipendije - SKUPAJ	169	176,83	173,69	181,47
	Kadrovske štipendije - Skupaj	210	243,29	252,62	284,4
	Državne štipendije	156	155,64	155,14	157,99
	Zoisove štipendije	178	187,45	185,57	200,93
	Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	227,45	220,03	219,72
	Druge štipendije	438	394,55	492,95	320,67
Dijaki	Vrsta štipendije - SKUPAJ	142	147,94	145,69	150,46
	Kadrovske štipendije - Skupaj	163	187,62	195,3	225,12
	Državne štipendije	142	144,43	142,2	144,41
	Zoisove štipendije	132	138,8	139,14	149,22
	Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	-	-	-
	Druge štipendije	185	269,58	425,24	757,68
Študentje	Vrsta štipendije - SKUPAJ	201	212,24	209,27	219,89
	Kadrovske štipendije - Skupaj	239	279,49	287,2	319,61
	Državne štipendije	180	174,84	176,92	179,95
	Zoisove štipendije	209	225,64	225,37	248,02
	Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu	-	227,45	220,03	219,72
	Druge štipendije	604	441,18	507,68	313,6

Vir: SURS

Zgornja tabela prikazuje povprečne višine štipendij posebej za dijake in študente. Povprečna višina državne štipendije je bila v letu 2010 150,46 evrov za dijake in 179,95 evrov za študente. Povprečna višina Zoisove štipendije je bila v letu 2010 149,22 za dijake in 248,02 evrov za študente. Povprečna višina kadrovske štipendije pa je bila v letu 2010 225,12 evrov za študente. Povprečna višina državne štipendije za študente. Tabela potrjuje tudi predvidevanje, ki sta ga izrazila ŠOS in Dijaška organizacija Slovenije (v nadaljevanju DOS) pri uvajanju ZUPJS. Zakon je ukinil prejetje državne štipendije za mladoletne dijake in v zameno predvideval povrnitev izpada tega dohodka s povečanim otroškim dodatkom za dijake. Tabela jasno prikazuje, da dijaki s povišanjem otroškega dodatka v najvišji višini pri 42 evrih niso pridobili povrnjenega izpada v celotni višini do 144,41 evrov.

Predlog novele Zakona o štipendiranju (2010)

Predlog novele ZŠtip je prinašal bistvene spremembe, hkrati pa ni urejal nekaterih bistvenih elementov štipendijske politike. ŠOS je v času socialnega dialoga in javne razprave identificiral sledeče prednosti in slabosti:

Pozitivne konceptualne rešitve novele Zštip po mnenju ŠOS:

- višji vstopni cenzus za državne štipendije,
- sočasno prejetje več različnih štipendij,
- povečanje osnove državne štipendije,
- uvajanje poskusne dobe pri kadrovske štipendijah,

Glavne pomanjkljivosti novele ZŠtip:

- ukinjanje državnih štipendij za mladoletne dijake brez primerne denarnega nadomestila,
- ukinjanje državnih in Zoisovih štipendij za 3. bolonjsko stopnjo,
- neprimerna ureditev Zoisovega štipendiranja, ki zgolj zaostruje vstopne pogoje,
- nedorečena politika štipendiranja deficitarnih poklicev brez jasnega finančnega načrtovanja,
- centralizacija kadrovskega štipendiranja, ki lahko vodi v močan upad že tako premalo podeljenih kadrovskih štipendij.

Poleg tega je ŠOS opazil še nekaj pomanjkljivosti:

1. Celostna in enovita ureditev področja štipendiranja v enem zakonu

MDDSZ je v sklopu izhodišč zagotovil, da bodo vse vrste štipendij urejene v ZŠtip. Kasneje so se kadrovske štipendije državne uprave umaknile iz zakona, zatem pa je MDDSZ zagotovil ŠOS-u, da se bo področje državnih štipendij le začasno premaknilo v ZUPJS (nato pa bodo z začetkom veljave novega ZŠtip državne štipendije iz ZUPJS umaknjene), zaradi česar se je ŠOS zadržki strinjal s premikom v drug procesni zakon, zgolj zato, da bi bilo več in višje štipendije študentom zagotovljene že v začetku leta 2011, ko naj bi po prvotnem načrtu začel veljati ZUPJS. Čas uveljavitve ZUPJS se je nato premaknil najprej na 1. 6. 2011, nato za štipendije na 1. 9. 2011, dokončno na 1. 1. 2012. MDDSZ pa kljub prvotni obljubi v predlogu ZŠtip ni želelo državnih štipendij umakniti iz ZUPJS.

2. Zagotovitev državnih štipendij za mladoletne dijake

ŠOS in DOS sta izrazila nasprotovanje spremembi koncepta, ki sta ga prinašala ZŠtip in ZUPJS, pri čemer bi bili do državne štipendije upravičeni le polnoletni dijaki in študenti, do otroških dodatkov pa mladoletni dijaki in otroci. ŠOS in DOS sta s simulacijami MDDSZ prikazala realni vpliv na različne vrste družin in različne razrede družin glede na dohodke. Otroški dodatki ne samo, da niso nadomestili enake višine sredstev kot so jih prej predstavljale državne štipendije, ampak so bile premnoge družine po uveljavitvi ZUPJS še na slabšem kot prej. Prav tako je bila s tem spodkopana politika spodbujanja avtonomnosti dijakov v času odraščanja.

3. Ohranitev državnih in Zoisovih štipendij za 3. bolonjsko stopnjo

ŠOS se ni strinjal z ukinitvijo državnih in Zoisovih štipendij za tretjo bolonjsko stopnjo, torej za doktorski študij, saj je ugotovil, da ni vzpostavljenih mehanizmov, ki bi zagotavljali pogoje za enakopraven študij študentov različnih smeri na tej stopnji. Temeljna naloga štipendijske politike, ki naj bi bila povečevanje zaposljivosti in omogočanje enakopravnega položaja tudi socialno šibkejšim, je z ukinitvijo teh štipendij zanemarjena. Prenos štipendiranja tovrstnega študija preko uredbe o sofinanciranju doktorskih študentov, ki še ni implementirana v zadovoljivi meri, je vsekakor korak stran od zagotavljanja dostopnosti študija.

4. Ohranitev vstopnih kriterijev pri Zoisovi štipendiji in možnost združevanja z ostalimi štipendijami

ŠOS je nasprotoval zaostrovanju vstopnih kriterijev predloga Zakona o štipendiranju zaradi več razlogov:

- ker je bil diskriminatoren do študentov, namreč koncept odkrivanja nadarjenosti, ki je bil vstopni pogoj za Zoisovo štipendijo, je predviden samo za osnovnošolsko in srednješolsko raven,
- ker ni upošteval narave izobraževalnih programov na terciarni ravni, ki v manjši meri ali pa sploh (po definiciji MDDSZ izjemnega dosežka) niso omogočali doseganja izjemnega

dosežka oz. so bili ti dosežki možni le na najvišji, 3. bolonjski ravni, za katero pa niso bile več predvidene Zoisove štipendije,

- ker bi ustvaril novo skupino Zoisovih štipendistov pod novimi vstopnimi kriteriji in s tem povzročil pravno negotovost med dijaki in študenti ter zmedo na Javnem skladu, ob pomanjkanju usposobljenega kadra in informacijske podpore, po drugi strani pa je MDDSZ tako ali tako nameravalo v kratkem še enkrat spreminjati sistem Zoisovih štipendij,
- ker poostritev vstopnih kriterijev ni prinašala konceptualne spremembe Zoisovega štipendiranja.

ŠOS je predlagal čimprejšnje nadaljevanje dela na celoviti prenovi področja spodbujanja nadarjenosti in pripravil tudi predlog izhodišč, ki je bil predstavljen MDDSZ.

5. Zapis politike oz. programa štipendiranja v ZŠtip:

V prvotni verziji predloga ZŠtip je bila prisotna določba, po kateri bi MDDSZ k sprejemanju strategije in programa štipendiranja povabilo ostale socialne partnerje, s čimer bi se področje štipendiranja celostno urejalo v istem sklopu kot politika trga dela. Člen je bil iz predloga ZŠtip izločen. Člen je bil bistven zaradi zaveze k oblikovanju tovrstne politike saj je opredeljeval pripravo politike štipendiranja, ki bi določala sledeče cilje štipendiranja:

- deficitarne poklice,
- obseg potrebnih sredstev,
- kazalce spremljanja doseganja ciljev,
- pričakovane rezultate štipendiranja,
- način in obdobja o poročana o izvajanju štipendiranja,
- ter določilo, da dokument pripravi ministrstvo, skupaj z resornimi ministrstvi ter v sodelovanju s predstavniki študentov in ostalimi socialnimi partnerji.

ŠOS se je dodatno zavzemal, da se jasno opredeli višina sredstev namenjenih za deficitarne štipendije, saj je bilo v prvih osnutkih zakona celo rečeno, da naj bi se te štipendije podeljevale zgolj, če bodo na voljo finančna sredstva, kar pa predstavlja preveliko negotovost. Nedoločnost višine sredstev je bila nesprejemljiva tudi z vidika ukinitve dodatka za deficitarnost, ki ga naj bi te štipendije nadomestile.

6. Uskladitev z Nacionalnim programom Visokega šolstva, kot temeljnim dokumentom za Zakon o visokem šolstvu in Zakonom o štipendiranju

Sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu Visokega šolstva 2011 – 2020 (NPVŠ) je vsebovala neskladje z osnovo Zakona o štipendiranju na dveh temeljnih točkah:

- *prejemanje štipendije za čas študija kadarkoli v življenju,*
- *prejemanje štipendije za nezvezno izobraževanje.*

Čeprav NPVŠ ni zakon, je osnova za Zakon o visokem šolstvu, zato morajo biti razvojne smernice dveh tako temeljnih področji, torej razvoja visokega šolstva in področja štipendiranja, kot temeljnega podpornega mehanizma visokemu šolstvu, usklajene. NPVŠ in ZŠtip sta na področju dostopnosti do pravic nasprotno opredeljevali štipendijsko politiko.

7. Upoštevanje študentskega dela z olajšavami

ZUPJS je višino prihodkov iz naslova občasnega in začasnega dela dijakov in študentov v celoti in brez zmanjšanja za posebno osebno olajšavo všteval v dohodek družine prosilca,

medtem ko je Zakon o štipendiranju to področje urejal drugače². Glede na dejstvo, da je v letu 2011 kar 58 % študentov in dijakov zaslužiło preko študentskega dela do 2.000 € in še dodatnih 23 % od 2.000 EUR do 4.000 EUR, je takšna politika oškodovala tiste študente in dijake, ki so v letu 2011 morali opravljati občasno delo, da so lahko nadaljevali študij. Pred uveljavitvijo ZUPJS je bil določen cenzus na 65 % minimalne plače na družinskega člana v istem obdobju pri 462,36 EUR, ZUPJS pa je povečal cenzus prvotno na 64 %, vendar je ZUJF zaradi gospodarske krize za dve leti onemogočil najvišji razred, zato je bil določen cenzus na višini 53 % neto povprečne plače na družinskega člana pri 523 EUR. Glede na povprečne dohodke iz študentskega dela v višini 166 EUR mesečno za dijake in študente v dohodkovnem razredu od 0 do 2000 evrov in povprečne dohodke dohodkovnega razreda od 2000 – 4000 evrov, ki povprečno zaslužiło 320 evrov na mesec, je velik delež dijakov in študentov preseglo cenzus, kljub njegovemu povečanju za 60,64 evrov. To je vplivalo na dodatno zniževanje števila štipendistov. ŠOS je to politiko kritiziral s stališča, da so sedaj študenti, ki so opravljali študentsko delo, saj niso ustrezali cenzusu za pridobitev državne štipendije, tudi po uveljavitvi ZUPJS izgubili možnost za pridobitev štipendije, saj se jim je zasluček študentskega dela všteval v cenzus.

8. Prenašanje celotnega kadrovskega štipendiranja na Javni sklad za razvoj kadrov in štipendije

ŠOS zagovarja vlogo Regionalnih razvojnih agencij pri podeljevanju kadrovskega štipendij, saj imajo te mnoge prednosti pred Javnim skladom. Mednje sodijo multifunkcionalnost in prilagodljivost, razpoložljiva infrastruktura, mreža stikov in prepoznavnost v regiji, dostop do raznovrstnih informacij države ali občin, razvejane mreže stikov v EU in JV Evropi, ki prinašajo tudi prednosti na področju kadrovskega štipendiranja.

9. Določitev dodatka za uspeh glede na opravljene izpite, ki so pogoj za napredovanje v višji letnik

Za določitev dodatka za uspeh je MDDSZ predlagal, da se upošteva povprečje ocen na podlagi vseh opravljenih izpitov, ki jih določa izobraževalni program za napredovanje v višji letnik, kar je praktično pomenilo, da mora študent do vpisa v višji letnik opraviti vse obveznosti. ŠOS se s tako opredelitvijo ni strinjal in je predlagal, da se upošteva le obveznosti, ki so pogoj za napredovanje v višji letnik. Izobraževalni programi se namreč med seboj močno razlikujejo in vsak izmed njih ima postavljene drugačne pogoje napredovanja. ŠOS je na koncu predlagal kompromisno rešitev, pri katerem bi bil študent upravičen do dodatka, v kolikor bi opravil vse razen ene obveznosti.

10. Določitev povprečne ocene pri Zoisovih štipendijah glede na opravljene izpite za vpis v višji letnik

Za pridobitev Zoisove štipendije se je določalo povprečje ocen na podlagi vseh opravljenih izpitov in ne na podlagi tistih, ki študentu omogočajo napredovanje, kar ni primerno merilo. Ob poostritvi vstopnih kriterijev za Zoisove štipendiste je bila predlagana poostritev tudi pri izračunu povprečja. ŠOS je predlagal, da se za izračun povprečja upoštevajo opravljeni izpiti za napredovanje v višji letnik in ne vsi izpiti. Izobraževalni program je namreč tisti, ki določa pogoje napredovanja v višji letnik, ki se razumljivo od fakultete do fakultete razlikujejo, saj so tudi programi po svoji težavnosti različni.

²Tretja alineja prve točke 16. člena Zštip (2007) – Dohodki ki se upoštevajo v cenzus: prejemki dijakov in študentov, prejeti preko pooblaščenih organizacij oziroma delodajalcev, ki na podlagi koncesijske pogodbe posredujejo občasna in začasna dela, znižani za posebno osebno olajšavo, določeno v tretjem odstavku 113. člena Zakona o dohodnini.

11. Za enomesečno prakso kadrovskih štipendistov je zakonsko opredeljeno plačilo

Predlog ZŠtip je določal, da mora štipendist pri kadrovskem štipenditorju vsako leto opraviti enomesečno brezplačno prakso. ŠOS se s tem ni strinjal in je predlagal kritje stroškov in vsaj minimalno plačilo za opravljanje enomesečne prakse, ki jo je štipendist opravljal pri svojem štipenditorju. Kadrovski štipendist, ki bi po novem zakonu bil dolžan opravljati tako poskusno dobo kot enomesečno prakso za vsako leto prejemanja štipendije, bi moral v primeru mesečne prakse prejemati tudi povračilo stroškov povezanih z delom, torej malice in prevoza kakor tudi plačilo za svoje delo. Kadrovska štipendija ni namenjena kritju stroškov, ki jih ima štipendist z opravljanjem enomesečne prakse, ampak za kritje stroškov izobraževanja. ŠOS se je tu zavzemal, da se mora v zakonu določiti, da je enomesečna praksa plačana. Prav tako ŠOS poudarja, da mora biti zakonsko določeno, da se delodajalec in štipendist medsebojno v pogodbi dogovorita o minimalni višini nadomestil stroškov.

12. Znesek skupnih štipendij, ki jih lahko posameznik prejema naj bodo na višini minimalnih življenjskih stroškov, ki jih ocenjuje MDDSZ, torej ne na 400 evrov, ampak 562 evrov.

Zakon o štipendiranju je določal omejitev vsote različnih štipendij na 400 evrov, za tem pa je predlog zakona predvideval zniževanje deleža in višine državne štipendije v enaki višini kot je skupni znesek presegal mejo. ŠOS je glede na objavo rezultatov raziskave Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki je za MDDSZ pripravil »Ocenjene višine minimalnih življenjskih stroškov v Sloveniji v letu 2009 pri 562,07 evrov neto za 60% najšibkejših gospodinjstvih, ter 608 EUR neto pri 80 % gospodinjstvih. V ta namen je potrebno tudi za štipendiste povečati mejo na 562 evrov.

Predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja

/

Mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja

/

Odločbe ustavnega sodišča, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev

/

Odločbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev

/

Razlogi za začetek priprave novega štipendijskega zakona

ŠOS je sodelovala pri pripravi predloga ZŠtip. Na podlagi javne predstavitve mnenj na ZŠtip v Državnem zboru dne 20. junija 2011 je bilo ugotovljeno, da je zakon imel veliko neusklajenih in napačnih konceptualnih rešitev. Kljub temu pa je predlog novele prinašal določene spremembe, ki jih je smiselno prenesti v pripravo novega Zakona o štipendiranju. Pozitivna sprememba, ki jo je potrebno ohraniti pri predlogu novega zakona je zvišanje vstopnega cenusa in zvišanje osnove državne štipendije. Prav tako je nujen sistem sočasnega prejemanja štipendij ob ukinjanju dodatkov na dohodek pri Zoisovi štipendiji. Novi Zakon o štipendiranju pa se mora oddaljiti od sprememb, ki so bile v preteklosti že z argumenti dokazane kot neprimerne.

Priprava zakona o štipendiranju temelji na dejstvu, da obstoječi Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07 in 40/09,) trenutno še vedno dokaj pomanjkljivo ureja posamezne vrste štipendij - tako vsebinsko kot tudi procesno. Hkrati se trenutno področje štipendiranja ureja v dveh zakonskih aktih, in sicer v ZŠtip in ZUPJS, kar povzroča nesistematično in ne celovito urejanje štipendijske politike. Štipendiranje mladoletnih dijakov z državnimi štipendijami se je ukinilo in nadomestilo z otroškimi dodatki, ki predstavljajo neprimeren in nezadosten finančni instrument za pridobivanje višje ravni izobrazbe.

Trenuten sistem štipendiranja, ki je delno urejen v ZUPJS, tako sicer zvišuje cenzus za državne štipendije, vendar še vedno nezadostno rešuje problem kadrovskega in Zoisovega štipendiranja ter štipendiranja mladoletnih dijakov glede na visok delež dijakov, ki so v preteklosti prejeli državno štipendijo. Študentska organizacija Slovenije (v nadaljevanju ŠOS) ocenjuje, da državne štipendije predstavljajo pomemben transfer, ki omogoča izobraževanje in da trenutna politika štipendiranja ne zagotavlja primernih sistemov spodbujanja šolanja na srednješolski ravni.

Prav tako je potrebno sistemsko urediti sistem financiranja štipendiranja, saj se je v zadnjem času politika financiranja dodatno razdelila z uveljavitvijo ZUJF, ki je podal podlago za ustanovitev sklada za štipendiranje na MDDSZ. Področje tako ostaja nepopolno urejeno, kar se odraža v večkratnih spremembah sredstev, ki so bila namenjena za državne in Zoisove štipendije. Na področju državnih štipendij je prvotni predlagani ZUPJS (Ur.l. RS, št. 62/2010) pri svoji napovedi predvideval povečanje potrebnih sredstev za državne štipendije v letu 2011 iz 82.750.000 EUR (39.486 prejemnikov) na 135.731.000 EUR (43.254 prejemnikov) za leto 2012, vendar pa je že Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS – A) namenil za državne štipendije zgolj 86.208.722 EUR za leto 2011.

Pri otroških dodatkih je ZUPJS predvideval povečanje potrebnih sredstev v letu 2011 iz 303.000.000 evrov (378.348 upravičencev) na 258.061.116 evrov (314.591 upravičencev) za leto 2012, podobno pa je dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS – A) namenil 298.154.333 EUR. Vendar pa pregled biltena javnih financ Ministrstva za finance jasno prikazuje, da se je z uveljavitvijo ZUPJS s 1. 1. 2012 višina izplačil za državne štipendije med januarjem 2012, ko je začel veljati ZUPJS, in februarjem 2012, ko se je začelo izplačevanje po novem zakonu, znižala za 37 %. Od februarja do junija se sredstva povečujejo, ob tem je potrebno upoštevati tudi počasnost odločb CSD-jev in povečevanje podeljenih državnih štipendij glede na nove cenzuse. V polletju naj bi po podatkih MF podelili 55,9 mio, medtem ko so v prvi polovici 2011 podelili za 59,8 milijona EUR.

Tudi pri otroških dodatkih je bilo največ podeljenih sredstev pred uveljavitvijo ZUPJS v decembru 2011. V januarju 2012 so bile podeljene še višine otroških dodatkov za prejšnji sistem, v februarju 2012 pa se vidi štiri milijonski upad. Ker so se odločbe in preračunavanja na CSD-jih še sproti podeljevala, se sredstva za otroške dodatke zmanjšujejo in so v juliju že

na 19 milijonih, kar pomeni 20,9 % padec od januarja 2012, v primerjavi z julijem 2011 pa 19,7 % padec.

Na področju Zoisovih štipendij pa se še vedno obseg sredstev, in nanje vezanega obsega novih podeljenih štipendij določa le za eno leto v naprej. Medtem ko je bilo za študijsko leto 2010/2011 za nove Zoisove štipendiste namenjeno 4.500.000 EUR, je bilo za leto 2011/2012 namenjenih le še 3.500.000 EUR.

S stališča podeljevanja štipendij pa je pomembna sprememba na področju podeljevanja državnih štipendij, v katerega je posegel Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljevanju ZUPJS) (Uradni list št. 62/2010; Ur.l. RS, št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D). ZUPJS je z uvedbo 1. 1. 2012 prevzel državno štipendijo in jo uvrstil na četrto mesto denarnih prejemkov, do katerega so lahko prejemniki upravičeni, v kolikor ustrezajo zakonsko določenemu cenzusu.

Dodatno je v ZŠtip posegel Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40/2012), ki je ukinil dodatek na dohodek v družini štipendista, ki jo je lahko pridobil Zoisov štipendist. Že pri sprejemanju Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev je prišlo do težave, saj se je ob sprejemanju tega zakona v letih 2010 in 2011 predvidevalo, da bo sprejet tudi nov Zakon o štipendiranju, ki bi na novo določal podeljevanje tako državnih, Zoisovih in kadrovskih štipendij. Te bi se po novem lahko združevale, pri državnih štipendijah pa bi se povečale osnove in krog možnih upravičencev.. Ker novela ZŠtip nikoli ni stopila v veljavo, je tako ZUJF ukinil dodatek na dohodek pri Zoisovi štipendiji, s čimer so socialno šibkejši prejemniki ostali brez socialnega nadomestila, katerega naj bi zagotavljal novi ZŠtip z združevanjem državne in Zoisove štipendije.

Na področju dodatkov za prevoz k državnim in Zoisovim štipendijam je vnesel spremembe tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2D) (Uradni list, št. 57/2012), ki je s sprejetjem 18. 7. 2012 ukinil dodatek za prevoz dijakom in študentom ter subvencijo za prevoz po ZUPJS in s tem odvzel 27 milijonov evrov iz proračunske postavke za štipendije MDDSZ.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj novega zakona o štipendiranju je v celoviti, pregledni in enotni ureditvi štipendiranja v RS. Zakon določa nove vrste štipendij, omogoča prejemanje več vrst štipendij hkrati, ter ponovno prejemanje državnih štipendij mladoletnih dijakov.

Novi predlog zakona mora ob splošnih načelih štipendiranja zagotoviti naslednje pomembne elemente štipendijske politike:

- ustrezno štipendiranje mladoletnih dijakov vseh starostnih skupin, tako s kadrovskimi, Zoisovimi kot državnimi štipendijami;
- zagotoviti ustrezen sistem štipendiranja za študente na 3. bolonjski stopnji;
- vzpostaviti izboljšave Zoisovega štipendiranja, ki vzpostavlja primernejše kriterije za pridobitev štipendije in spodbuja razvoj njenih štipendistov;
- jasno opredeliti politiko štipendiranja z jasnejšo finančno perspektivo;
- spodbujati sistem kadrovskega štipendiranja s pomočjo regionalnih akterjev na strani delodajalcev in ozaveščanjem na strani štipendistov;
- omogočati daljši spoznavni čas med kadrovskim štipenditorjem in štipendistom, ter omogočiti poskusno leto ter upoštevanje obveznega opravljanja delovne prakse;
- spodbujati razvoj novih oblik štipendij s primernimi finančnimi sredstvi in kriteriji pridobitve;
- uskladev politike štipendiranja z Nacionalnim programom Visokega šolstva, kot temeljnim dokumentom za Zakon o visokem šolstvu.

Z novo ureditvijo področja kadrovskega štipendiranja je namen predloga novega zakona zagotoviti še večje število štipendij kakor tudi pregled nad štipenditorji ter dejanskim številom podeljenih štipendij.

Cilj zakona je tudi ponovno vzpostavitev celovitega systemskega zakona o štipendiranju, ki bo zavzemal celotno področje. S tem se področja, ki so urejena v drugih zakonih, prenašajo v Zakon o štipendiranju. Med pomembne spremembe se prišteva prenos državnih štipendij iz ZUPJS, saj državna štipendija s posebno obliko predstavlja socialno, izobraževalno in razvojno funkcijo.

a) osnovna izhodišča

Osnovna izhodišča novega sistema štipendiranja vključujejo tudi nekatere izboljšave predhodnega sistema, s tem pa popravljajo konceptualne pomanjkljivosti, ki so navedene v predhodnih poglavjih. Že v izhodiščih priprave novega štipendijskega sistema, ki je bil delno usklajen med Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Študentsko organizacijo Slovenije, so ponazorjena nekatera nova osnovna izhodišča, ki so predstavljena v nadaljevanju:

CELOVITOST UREJANJA ŠTIPENDIJSKE POLITIKE

Štipendijska politika je del politike trga dela in socialne politike. Kot taka je del razvojne politike, zato se jo mora obravnavati celovito. Področje štipendiranja bo urejeno v enovitem zakonu, transparentno in pregledno za vse vrste štipendij, tako zasebnega kot državnega sektorja. Temu primerno se mora iz zakonov, ki ne urejajo področje štipendiranja ampak področje socialnih transferjev (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) izločiti vsebine, ki jih je potrebno neposredno in celovito urejati v Zakonu o štipendiranju.

Namen štipendije je zagotavljanje ustreznih finančnih sredstev za šolajoče se osebe, s čimer se zagotavlja primerno ekonomsko raven, ki štipendistu omogoča izobraževanje.

UPRAVIČENOST DO ŠTIPENDIJ

Upravičenost do štipendije se podeljuje na podlagi **statusa šolajoče osebe**. Do štipendije so tako upravičene **osebe s statusom dijaka, osebe s statusom študenta ter osebe, ki se izobražujejo kot udeleženci izobraževanja odraslih**.

Štipendije se podeljujejo **za stare dodiplomske študijske programe oziroma za 1. bolonjsko stopnjo in poddiplomske programe oz. 2. in 3. bolonjsko stopnjo**.

- Štipendist lahko prejema štipendijo največ toliko let, kolikor trajajo dodiplomski in poddiplomski študijski programi in še 12 dodatnih mesecev pod pogoji določenimi v Zakonu o visokem šolstvu.
- Štipendist je upravičen do štipendije le, v kolikor je izobraževanje njegova glavna dejavnost. V kolikor je redno zaposlen ali samozaposlen, ni upravičen do štipendije.

PREJEMANJE DRUGIH PREJEMKOV ZA IZOBRAŽEVANJE

Štipendijska politika mora biti oblikovana na način, ki omogoča prejemanje prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih (zakonih, pravilnikih, pogodbah itd.), vendar do določene zgornje meje za sredstva, ki jih lahko prejema iz javnih sredstev. V primeru zasebnih sredstev štipendist ne sme biti omejen.

OBDOBJE UPRAVIČENOSTI DO ŠTIPENDIJE

- **Šolajoče se osebe** so upravičene do prejemanja štipendije v srednjem, višjem in visokem šolstvu. Pri tem se upošteva status dijaka, status študenta, in status udeleženca izobraževanja odraslih.
- Štipendist lahko postane oseba, ki vstopi v izobraževanje tudi v kasnejšem obdobju življenja, saj je potrebno vpeljati tudi pravila vseživljenjskega učenja, ki jih uvajajo Strategija vseživljenjskega učenja in Nacionalni program visokega šolstva 2013 – 2020.
- Štipendist je upravičen do prejemanja štipendije za **izobraževanja do zaključka dodiplomskega in poddiplomskega študija**.
- Štipendist bo upravičen do **dodatnega leta prejemanja štipendije** v primeru ponavljanja letnika zaradi starševstva ali zdravstvenih razlogov ali taksativno naštetih razlogov. Poleg tega bo upravičen še do dodatnih 12 mesecev prejemanja štipendije za obdobje podaljšanega študentskega statusa po zaključenem zadnjem semestru **po 1. ali po 2. bolonjski stopnji**.
- V primeru prejemanja štipendije za dodatno leto bo obveznost štipendista ta, da mora do konca dodatnega leta, ki ga koristi **diplomirati oz. na drug ustrezen način dokončati stopnjo izobraževanja**. Štipendista se nagradi, če diplomira predčasno (pred potekom 12 mesečnega dodatnega leta) tako, da se mu štipendija izplača v višini preostalih zneskov štipendij.

KOMBINIRANJE ŠTIPENDIJ

- Novi štipendijski sistem bo omogočal hkratno **prejemanje državne, Zoisove in kadrovske štipendije ali štipendije za deficitarne poklice**.
- Skupna višina združenih štipendij se omeji pri meji 562 evrov, kot je določena tudi ocena minimalnih stroškov, ki jih potrebuje odrasla oseba za preživetje v Republiki Sloveniji.³

³ MDDSZ 24.7. 2009: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/240709-tk-min_zivlj_stroski.pdf

UREJEN SISTEM ODPISA, ODLOGA IN OBROČNEGA VRAČANJA

- V okviru novega zakona o štipendiranju se področje **odpisa, odloga in obročnega vračanja** uskladi na način, ki je študentom in dijakom primernejši in uporabniku prijazen.

b) Namen štipendiranja

Splošno

Štipendije imajo socialno in razvojno funkcijo, saj obstajajo kot socialni korektiv, ki skrbi, da se čim večje število mladih, ki se sicer zaradi slabih materialnih možnosti ne bi odločali za šolanje, vključi v izobraževanje. Štipendije tako prispevajo k dolgoročnemu zmanjševanju revščine in socialne izključenosti med mladimi. Poleg tega pa država s takšno naravnostjo omogoča tudi razvojno politiko in povečevanje izobrazbene ravni prebivalstva, kar je nujno potrebno za tehnološki in družbeni razvoj države. Po pregledu zakonodaje in literature lahko identificiramo nekaj splošnih ciljev štipendiranja, kljub temu, da vsaka štipendije zase obstaja s posebnim namenom. Pod splošne cilje bi lahko uvrstili izboljšanje izobrazbene strukture prebivalstva, usmerjevalno vlogo in s tem zagotavljanje ustrezno kvalificiranih kadrov za potrebe na trgu dela, socialno vlogo ter spodbujanje izobraževanja nadarjenih. Potrebno je poudariti, da kakovosten sistem štipendiranja mladim omogoča dostopnost do izobraževanja. Na ŠOS menimo, da je potrebno štipendijski sistem preurediti in ga pretvoriti v enovit sistem, ki bo zagotavljal enakost pri možnosti pridobitve štipendij, bo usklajen s potrebami na trgu dela, bo zmanjševal potrebe po študentskem delu in ob enem višal družbeno odgovornost, generalno gledano pa bo zagotavljal boljši položaj študentov.

Državne štipendije

Na strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je namen državne štipendije opredeljen kot spodbuda za izobraževanje in doseganje višje izobrazbene ravni upravičencev. Hkrati pa je njen namen skrajšati dobo študija in povečati zaposljivost upravičencev. Je stimulativen prejemek, namenjen za kritje stroškov, ki nastanejo z izobraževalnim procesom. ŠOS ob tem poudarja, da državna štipendija nima le socialne funkcije, ampak tudi razvojno, saj država s tem omogoča razvojno politiko ter povečuje izobrazbeno raven prebivalstva, kar je nujno potrebno za tehnološki in družbeni razvoj države. Štipendije tako prispevajo k dolgoročnemu zmanjševanju revščine in socialne izključenosti med mladimi.

Zoisove štipendije

Glavni cilji Zoisovih štipendij predstavljajo spodbudo za nadarjene in s tem vpis na zahtevnejše izobraževalne programe, spodbudo in pogoj za učinkovitejši študij. Štipendije omogočajo nadaljne izobraževanje posebej nadarjenih dijakov in študentov. Prav tako Zoisove štipendije spodbujajo vključevanje nepriviligiranih in omogočajo enake možnosti, s slednjim pa na eni strani spodbujajo nadarjene in zmanjšujejo osip mladih iz socio-ekonomsko depriviligiranega okolja, ki so prepoznani kot nadarjeni. Ob tem pa se povečuje priliv strokovnjakov na trg dela. ŠOS si prizadeva za celovito ureditev tega področja, ki bi zagotavljala neoviran proces identifikacije nadarjenih. Pojem spodbujanja nadarjenosti tako predstavlja glavno komponento sistema dela z nadarjenimi.

Kadrovske štipendije

Sistem kadrovskega štipendiranja omogoča hitrejši prehod na trg dela, dopušča pridobivanje delovnih izkušenj že med študijem, podjetja pa s tem vršijo svoje kadrovske načrtovanje. Namen izvajanja enotnih regijskih štipendijskih shem, preko katerih se posredno sofinancira kadrovske štipendije, je vzpostavitev trajnega regionalnega sistema štipendiranja mladih za razvojno perspektivne in deficitarne poklice v posamezni regiji, v skladu z zahtevami gospodarstva in trga dela. ŠOS se zavzema za usklajevanje razmerja med ponudbo in potrebami po kadrih in za znižanje strukturne brezposlenosti. Potrebno je poudariti informiranje mladih o trgu dela in možnostih pridobitve kadrovskih štipendij.

2.2 Načela

- **Usmerjenost k upravičencem**

Namen predloga je povečati dostopnost upravičencev do štipendij; z novo možnostjo zlaganja posameznih vrst štipendij se posamezniku odpirajo tudi možnosti za višjo štipendijo.

- **Načelo dostopnosti**

Predlog zakona omogoča dostopnost do različnih vrst štipendij, hkrati pa dovoljuje vzporedno prejemanje štipendij.

- **Načelo transparentnosti**

Načelo transparentnosti je upoštevano z omogočanjem kombiniranja različnih vrst štipendij, kakor tudi uvedbo obveznega poročanja štipenditorjev o številu podeljenih štipendij ter javni objavi razpoložljivih štipenditorjev na enem mestu.

- **Načelo učinkovitega izvajanja**

Predlog zakona predvideva tudi razvoj ustrezne podporne informacijske aplikacije ter usposabljanje in izobraževanje strokovnih delavcev na terenu za izvajanje nove zakonodaje, pravočasno kadrovske pripravo ter nadzor nad izvajanjem.

- **Načelo poenotenja postopkov in prakse pri pripravi, sprejemanju in izvajanju zakonodaje**

Predlog v prehodnih določbah jasno in pregledno ureja razmerje med štipendijami, podeljenimi po obstoječem zakonu o štipendiranju ter štipendijami po predlogu zakona o štipendiranju.

- **Postopen prehod na vzporedno elektronsko objavljane predpisov in povezava vseh zbirk, ki vsebujejo zakonodajo**

Omogočen je tudi postopen prehod na elektronsko objavljane predpisov in povezava vseh zbirk, ki vsebujejo zakonodajo, saj elektronicizacija evidenc še ni zagotovljena na vseh področjih, vključenih v področje štipendiranja. Zato predlog še vedno omogoča tudi prilaganja dokazil, katerih elektronicizacija še ni realizirana, s čimer se zagotavlja nemoten proces dodeljevanja pravice do štipendije.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

V nadaljevanju so predstavljeni opisi posameznih skupnih rešitev, ki jih prinaša predlog zakona.

Med pomembne rešitve spada predvsem možnost kombiniranja različnih vrst štipendij. Tako lahko štipendist na podlagi ustreznosti dohodkovnim merilom prejme državno štipendijo, ob tem pa še vedno lahko prejema Zoisovo štipendijo, v kolikor je bil prepoznan za

nadarjenega. Prav tako lahko prejema ob tem tudi kadrovsko štipendijo ali štipendijo za deficitarne poklice.

Med drugim predlog usklajen z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve zvišuje osnovne višine različnih vrst štipendij ter ponovno in na novo določa dodatke, ki jih lahko določene štipendije vsebujejo.

Državna štipendija je namenjena vsem državljanom Republike Slovenije s statusom dijaka oziroma študenta. Zakon tako ponovno omogoča možnost mladoletnim dijakom, da pridobijo državno štipendijo. Na podlagi 9. člena, se prav tako zopet omogoči prejemanje štipendije:

- državljanom držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP) ali Švicarske konfederacije ter njihovim družinskim članom, kot jih določa zakon, ki ureja prebivanje tujcev, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljanom tretjih držav, ter njihovim družinskim članom, kot jih določa zakon, ki ureja prebivanje tujcev, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljanom tretjih držav, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v državi članici EU, EGP ali Švicarski konfederaciji in v Republiki Sloveniji pridobijo dovoljenje za začasno prebivanje v skladu z zakonom, ki ureja prebivanje tujcev,
- državljanom tretjih držav, na podlagi sklenjenih meddržavnih sporazumov ali po načelu vzajemnosti.
- Predlog zakona o štipendiranju jasneje določa tudi obveznosti štipendista, ki jih ima do štipenditorja in ne zgolj pravic.

Doba prejemanja štipendije je usklajena s trajanjem 1., 2. in 3. izobraževalne stopnje programov. Pri tem je jasno opredeljena politika dobe prejemanja, ki temelji na NPVŠ 2012 – 2020, in zadnjih sprejetih določil, da lahko študent pridobi pravico do prejemanja vseh pravic iz statusa za obdobje trajanja določenega izobraževalnega programa in eno dodatno leto. Štipendist ima ob tem na voljo še dodatno leto prejemanja štipendije za ponavljanje letnika iz zdravstvenih razlogov, starševstva ali drugih utemeljenih razlogov ter dodatno leto za podaljšanje študentskega statusa v času 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra

Predlog zakona o štipendiranju v delu državnih štipendij povzema ureditev Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in pri državni štipendiji opredeljuje še naslednje dodatke:

- dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča,
- dodatek na učni uspeh,
- dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja in
- dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami.

Novost, ki jo prinaša predlog, se nanaša tudi na natančnejšo opredelitev pogojev mirovanja pri državni štipendiji, s čimer so odpravljene nejasnosti dosedanje ureditve tako, da je možno na podlagi nove vloge prekiniti mirovanje štipendijskega razmerja zaradi spremembe pri izračunu cenzusa na posameznega družinskega člana ali pa kasnejše oddaje vloge za nadaljnje prejemanje štipendije.

Predlog tudi ukinja rok oddaje vloge za nadaljnje prejemanje državne štipendije – situacija bo urejena tako, da v primeru, ko štipendist ne bo vložil vloge za nadaljnje prejemanje štipendije, bo štipendijsko razmerje mirovalo, dokler ne bo vložil nove vloge, štipendijo pa bo prijemal od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

Glede dodatkov k štipendiji predlog zakona ne določa več dodatka na dohodek, uvedejo pa se različni osnovni nivoji državnih štipendij glede na vstopni cenzus kandidata.

Dodatek za uspeh v prvem letniku štipendistu ne pripada, temveč mu pripada le v višjem letniku, za zaključni letnik pa bo dodeljen v enkratnem znesku ob predložitvi zaključnega spričevala oziroma dokazila o doseženi višji ravni izobrazbe.

Dodatek za oddaljenost je dodeljen samo še za osebe, ki ne bivajo doma, ampak so si v kraju izobraževanja uradno uredile začasno prebivališče. Te osebe pridobijo dodatek, ki jim pomaga pokriti del stroškov za najemnino, razen v primeru, da v kraju izobraževanja bivajo neodplačno.

Dodatek za posebne potrebe se ohranja tudi v predlogu novega zakona.

Odpis, odlog in obročno odplačevanje štipendij je v tem zakonu dodatno urejeno na način, ki dopušča prilagajanje vračila glede na možne utemeljene vzroke, ki štipendistu ne omogočajo takojšnjega vračila. Ostala določila dodatno urejajo to področje.

Glede postopka podeljevanja štipendije se predvideva elektronska vloga v pravem pomenu besede, seveda pod pogojem, da bo vzpostavljena centralna baza podatkov s področja šolstva (npr. podatki o vpisu, statusu, ocenah, izobraževalnem programu, trajanju, itd.). Dokler ne bo urejena, bodo vlagatelji dokumentaciji še vedno morali priložiti ustrezna potrdila.

Uredi se vir financiranja štipendij: v predlagani zakonodaji se obstoječim virom (proračunski, ESS) doda še koncesijski vir za vse vrste štipendij (in ne le za kadrovske, kot je urejeno sedaj), ki jih dodeljuje sklad.

Novost predstavlja tudi možnost medsebojne izbire med delodajalcem in štipendistom. Če kdorkoli izmed njiju po enem letu šolanja in po obvezno opravljeni enomesečni delovni praksi pri delodajalcu ugotovi, da želi izstopiti iz štipendijskega razmerja, to lahko stori brez finančnih posledic in obrazložitev. Na ta način predlog zakona želi prispevati h kakovostnejši kadrovske politiki ter s tem še povečati privlačnost kadrovskega štipendiranja, saj navkljub poizkusom v zadnjih 5 letih še ni prišlo do opaznega izboljšanja povečanja števila podeljenih kadrovskih štipendij.

b) Način reševanja

Državna štipendija

Predlog zakona je z delom državnih štipendij vključen v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev samo še z vidika enotnega upoštevanja dohodkov in družinskih članov, preostali pogoji in merila za upravičenost oziroma ohranitev pravice do državne štipendije pa so urejeni v predlogu zakona. Vsebinsko predlog zakona natančneje in bolj pregledno ureja merila za ohranitev štipendijskega razmerja oziroma dobo prejemanja štipendije, obveznosti štipendista, spremembe, ki vplivajo na štipendijo, pogoje mirovanja štipendijskega razmerja ter vračila.

Novost predloga je tudi v novi opredelitvi pogojev za dodatno eno leto prejemanja štipendije v primeru zdravstvenih težav, starševstva ter posebnih življenjskih okoliščin.

Pomembna novost je tudi drugačno število dodatkov k štipendiji, in sicer zakon predvideva sedaj štiri dodatke: dodatek za uspeh, dodatek za izjemne dosežke, dodatek za posebne potrebe in dodatek za oddaljenost. Dodatek za izjemni dosežek omogoča državnemu štipendistu vstop v sistem štipendiranja nadarjenosti, saj ga na tak način spodbuja, da se uveljavlja tudi na tem področju.

Zoisove štipendije

V praksi se je izkazalo, da se je, zaradi obstoječih kriterijev, zastavljen koncept Zoisovega štipendiranja preoblikoval v nagrajevanje najbolj pridnih in ne nujno dejansko nadarjenih, ki bi z izjemnimi dosežki izkazovali dodano vrednost pridobljenega znanja oziroma potencialov nadarjenosti. Na drugi strani pa je praksa uvajanja Koncepta: odkrivanje in delo z nadarjenimi v osnovni šoli pokazala, da je bilo z obstoječim zakonom smiselno integriranje koncepta v delo osnovnih šol vzpodbudno. Izkazalo se je, da so zaradi potreb štipendiranja omenjeni koncept dela s potencialno nadarjenimi otroki šole hitreje integrirale v svoje redno delo in so na ta način začele sistematično nadgrajevati delo s to posebno in izredno občutljivo kategorijo otrok in mladostnikov. Na podlagi tovrstnih pozitivnih izkušenj želi tudi predlog novega zakona še dodatno vzpodbujati uvajanje koncepta tudi na ravni srednješolskega izobraževanja, kjer se še ne izvaja v tolikšni meri.

Iz ciljnih skupin upravičencev so izpuščeni športniki, saj bi bili ti v veliki prednosti pred ostalimi nadarjenimi učenci, ker bi zaradi večjega števila izjemnih dosežkov, ki jih omogoča večje število državnih in mednarodnih tekmovanj lažje prišli do izjemnega dosežka. Za vse ostale, enako kot v obstoječem ZŠtip pa je novost, da so izjemni dosežki za področje osnovne in srednje šole opredeljeni z vsakoletnim javnim razpisom za sofinanciranje šolskih tekmovanj. Pogoji za pridobitev štipendije se bistveno ne spreminjajo. Pogoji za pridobitev štipendije: potrdilo o nadarjenosti, šolski uspeh in izjemni dosežek so kumulativni, medtem ko za pogoje za ohranitev štipendije na posamezni ravni izobraževanja velja ali predpisana višina povprečnih ocen posameznega letnika ali izjemni dosežek. Želimo si, da ministrstvo z oblikovanjem Pravilnika o dodeljevanju Zoisovih štipendij karseda stimulatивно vpliva na razvojni potencial Zoisovega štipendiranja. Tu ciljamo predvsem na povečevanje števila podeljenih štipendij na podlagi izjemnih dosežkov in manj na podlagi višine povprečne ocene, ki lahko med različnimi šolami (predvsem fakultetami) močno variira.

Zoisove štipendije predvidevajo dodatke, in sicer: dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča, dodatek za izjemni dosežek in dodatek za posebne potrebe. Ker se štipendije lahko seštevajo, je dodatek na dohodek v družini postal nepotreben, saj je temu namenjena osnovna državna štipendija, do katere je lahko tudi upravičen Zoisov štipendist. Predlog prinaša tudi širitev članov, ki so udeleženi pri skupinskih dosežkih, na 5 tekmovalcev.

Štipendije za deficitarne poklice

Štipendije za deficitarne poklice predstavljajo novost v predlogu zakona, njihov osnovni namen je vzpostavitev še tesnejšega stika oziroma odziva na potrebe trga dela. Pravica do štipendije se bo dodelila za celoten izobraževalni program na posamezni stopnji izobraževanja. V primeru, da bi deficitarni štipendist v času prejemanja sklenil pogodbo o kadrovskem štipendiranju, lahko brez posledic prekine pogodbo o deficitarnem štipendiranju in preide na kadrovsko štipendiranje. Vlogo štipenditorja za deficitarne štipendije bo prevzel Javni Sklad RS za razvoj kadrov in štipendije.

Štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu

Predlog zakonodaje predvideva na področju podeljevanja štipendij za Slovence v zamejstvu in po svetu podrobnejšo ureditev pogojev in meril ter upravičencev za pridobitev te vrste štipendije. Na podlagi načela zakonitosti ureja zgolj vsebino, ki ne more biti predmet javnega razpisa, temveč le predmet zakonskega urejanja. Tako so opredeljeni upravičenci, višina štipendije, postopek javnega razpisa in oddaje ter odločanja o vlogah na podlagi z zakonom predpisanih meril. Novost zakona je tudi plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja

štipendistu. Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu na podlagi predloga zakona podeljuje Sklad.

Štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost

Predlog zakonodaje predvideva na področju podeljevanja štipendij Ad futura podrobnejšo ureditev pogojev in meril za pridobitev te vrste štipendije. Na podlagi načela zakonitosti ureja zgolj vsebino, ki ne more biti predmet javnega razpisa, temveč le predmet zakonskega urejanja. Tako so opredeljeni upravičenci, višina štipendije, postopek javnega razpisa in oddaje ter odločanja o vlogah na podlagi z zakonom predpisanih meril; pogodba. Posebna pozornost je namenjena pogojem za mirovanje štipendijskega razmerja, predčasen zaključek izobraževanja, kriterijem prenehanja štipendije Ad future ter vračila štipendije.

Sofinanciranje kadrovskih štipendij

Bistvena novost novega zakona je možnost kombiniranja več vrst štipendij, nova sistemska ureditev kadrovskih štipendij, poleg tega pa so vsi štipenditorji, čeprav štipendije dodeljujejo iz lastnih sredstev, zavezani k letnemu poročanju, s čimer bo vzpostavljen celosten pregled na področju štipendiranja v državi. Obstoječi zakon o štipendiranju namreč ureja zgolj področje tistih vrst štipendij, ki jim država posredno ali neposredno omogoča vire financiranja.

Zakon predlaga osnovno minimalno višino kadrovske (posredno in neposredno sofinancirane in nesofinancirane) pri 100 evrih mesečno. Predlaga se ohranitev 50% deleža sofinanciranja kadrovske štipendije štipenditorju, vendar največ v višini 30% bruto minimalne plače ter uvedba višjega deleža sofinanciranja (70%) kadrovske štipendije največ v višini 50% bruto minimalne plače, če se štipendist izobražuje v izobraževalnem ali študijskem programu, ki je v politiki štipendiranja opredeljen kot prednostni (deficitarni) na določenem področju.

Iz predloga zakona so izvzete štipendije otrokom padlih v vojni za Slovenijo 1991 ter namenske štipendije, ki jih podeljujejo ministrstva v skladu s predpisi in štipendije na podlagi mednarodnih sporazumov.

Zakon določa tudi obveznost štipenditorja, da štipendistu omogoči opravljanje delovne prakse v skupnem trajanju vsaj en mesec v šolskem ali študijskem letu uvedbe poskusne dobe, ki v prvem letu omogoča prekinitev štipendijskega razmerja med štipendistom in štipenditorjem brez sankcij, v kolikor ugotovita, da si ne ustrezata. Dodatno je urejeno povračilo vsaj minimalnih stroškov, ki jih ima štipendist v času opravljanja delovne prakse s prevozom in prehrano. Tu je potrebno navesti, da za vsa področja in štipendiste ni urejena malica in prevoz, zato zakonska določila vzpostavljajo enake začetne možnosti štipendistom po celotni Sloveniji. Glede povračila za prehrano je ZUJF ukinil subvencionirano prehrano študentom v poletnem obdobju, zato člen uvaja povračilo minimalnih sredstev za stroške prevoza in malice. Podobno novela Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2D) uvaja subvencioniran prevoz le od kraja bivanja do kraja izobraževanja, štipendistom je zato potrebno urediti tudi povračilo sredstev med krajem bivanja in krajem opravljanja prakse. Štipenditor ima tudi možnost, da štipendistu v skladu s pogodbo o štipendiranju v času prejemanja štipendije dodeli dodatke k štipendiji.

Po opravljenem študijskem programu za katerega je štipendist prejemal kadrovske štipendije, štipenditor in štipendist skleneta pogodbo o zaposlitvi za nedoločen polni delovni čas najmanj za obdobje trajanja sofinanciranja kadrovske štipendije.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

– z obstoječim pravnim redom (veljavno zakonodajo)
Predlog zakona o štipendiranju je usklajen z obstoječim pravnim redom in predvideva ukinitve naslednjih zakonskih in podzakonskih aktov:
- Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/2010-ZUPJS),
- Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij (Uradni list RS, št. 45/09 in 110/10),
- Pravilnik o dodeljevanju Zoisovih štipendij (Uradni list RS, št. 51/08, 40/09-ZŠtip-A, 45/09),
- Pravilnik o podeljevanju nagrad za prispevek k trajnostnemu razvoju družbe (Uradni list RS, št. 103/08).

– s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo

/

– predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati

/

č) Usklajenost predloga predpisa:

– s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,

/

– s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba odprtih vprašanj),

/

– s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so podali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

/

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- Ocena finančnih posledic za državni proračun

Ocena in opis finančnih posledic za vzpostavitev sistema štipendiranja, vključno z informacijsko podporo:

Glede na obseg in potrebno infrastrukturo, vključno s strojno opremo, znaša ocena potrebnih finančnih sredstev za nadgradnjo informacijskega sistema in nakup ustrezne komunikacijske ter strežniške infrastrukture, se navaja potreba po sredstvih, ki so bila predvidena že leta 2011 v višini 250.000,00 eurov. Trenutni strošek vključuje nadgradnjo sistema ISCSD, ki bo vključeval vse vrste štipendij (državne štipendije, Zoisove štipendije in štipendije, ki jih podeljuje Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije).

Prikaz realizacije dodeljenih štipendij (državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije Ad futura in nagrade za trajnostni razvoj) iz državnega proračuna (in postavke – vir: Ministrstvo za finance; Bilten javnih financ) v letih 2006 – 2012.

Tabela 8: Izplačila za državne štipendije s pripadajočimi dodatki od leta 2009 – 2012

LETO	JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
2009	5.493.197	5.596.590	5.632.691	5.548.857	5.526.842	5.617.834	5.643.236	4.726.280	4.735.068	5.301.104	6.342.572	6.345.746
2010	6.289.409	6.310.273	6.302.116	6.344.803	6.333.075	6.288.948	6.310.403	5.296.947	5.258.177	5.726.409	6.765.380	6.926.647
2011	6.831.545	6.816.970	7.007.879	6.842.030	6.844.243	6.887.856	6.830.279	5.776.818	5.752.754	6.057.196	9.179.476	8.470.175
2012	8.629.297	5.424.307	5.190.809	5.715.152	6.339.142	6.913.437	7.051.280	/	/	/	/	/

Vir: Ministrstvo za finance

Tabela 9: Izplačila za Zoisove štipendije s pripadajočimi dodatki od leta 2009 – 2012

LETO	JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
2009	2.481.547	2.514.536	2.462.426	2.535.326	2.455.479	2.409.800	2.405.173	2.239.319	2.218.569	2.410.622	2.646.890	2.684.792
2010	2.633.242	2.628.164	2.620.864	2.625.227	2.575.562	2.616.107	2.580.886	2.401.530	2.342.648	2.548.677	2.354.280	3.174.317
2011	2.823.844	2.763.481	2.694.765	2.692.482	2.655.207	2.632.256	2.623.694	2.333.451	2.290.585	2.116.301	1.930.510	2.111.667
2012	3.678.157	2.540.517	2.435.997	2.403.951	2.370.371	2.360.909	2.346.631	/	/	/	/	/

Vir: Ministrstvo za finance

Tabela 10: Izplačila za Kadrovske štipendije s pripadajočimi dodatki od leta 2009 – 2012

LETO	JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
2009	36.023	33.431	541.136	150.742	120.210	435.992	158.868	154.984	369.608	288.298	211.235	109.970
2010	192.737	138.833	486.875	297.777	252.340	285.058	292.771	187.664	209.533	220.875	189.806	88.431
2011	172.729	157.196	266.751	315.396	274.523	346.698	238.831	351.682	139.895	204.966	137.148	174.531
2012	110.258	145.273	180.271	142.291	195.671	334.198	472.791	/	/	/	/	/

Vir: Ministrstvo za finance

Tabela 11: Izplačila za državne štipendije, Zoisove štipendije, kadrovske štipendije, in vse vrste štipendij iz državnega proračuna v letih 2009 – 2012

LETO	IZPLAČILA ZA DRŽAVNE ŠTIPENDIJE S PRIPADAJOČIMI DODATKI	IZPLAČILA ZA ZOISOVE ŠTIPENDIJE S PRIPADAJOČIMI DODATKI	IZPLAČILA ZA KADROVSKE ŠTIPENDIJE S PRIPADAJOČIMI DODATKI	ŠTIPENDIJE SKUPAJ
2009	66.510.016	29.464.479	2.610.496	100.811.414
2010	74.152.587	31.101.506	2.842.701	110.748.559
2011	83.297.223	29.668.242	2.780.346	118.997.438
2012 junij	45.263.424	18.136.533	1.580.753	65.852.467

Vir: Ministrstvo za finance

Ocena potrebnih proračunskih sredstev iz državnega proračuna RS za leto 2013 in 2014:

Tabela 12: Ocena proračunskih sredstev in število štipendij ali dodatkov za leto 2013 in 2014

Vrsta štipendije	podrazred	Sredstva 2013	Podelitev	Sredstva 2014	Podelitev
Vzdrževanje in razvoj informacijskih sistemov socialnega varstva in družinskih prejemkov		250.000	/	100.000	/
Državne štipendije	Mladoletni dijaki	15.063.360	10.202	16.000.000	11.200
	Polnoletni dijaki	16.698.000	9.745	18.000.000	10.500
	študenti	34.963.440	22.886	36.000.000	23.500
	SKUPAJ	66.724.800	42.833		45.200
dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča		9.396.480	8.791	9.000.000	8.500
dodatek za uspeh pri državni štipendiji		1.193.868	4.216	1.100.000	4.000
dodatek za izjemni dosežek		132.000	550	132.000	550
dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami		330.600	551	330.600	551
Dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja		120.000	500	120.000	500
Zoisove štipendije	Dijaki	9.092.160	6.314	9.200.000	6.300
	študenti	11.761.680	6.843	11.800.000	6.900
	Skupaj	20.853.840	13.157		13.200
štipendije za deficitarne poklice		4.680.000	3.000	4.400.000	2.800
štipendije za slovence v zamejstvu in po svetu		600.000	150	600.000	150
Štipendije Javnega Sklada za razvoj kadrov in štipendiranje		11.694.932	/	12.000.000	/

Tabela 13: Financiranje štipendij in drugih oblik sofinanciranja izobraževanja v letu 2012 po denarnem toku v EUR na podlagi Poslovnega poročila Javnega Sklada RS za razvoj kadrov in štipendije

Zap.št.		Vir financiranja	Finančni načrt 2013
II.	Načrtovani odhodki za tekoče transfere - štipendije in sofinanciranje izobraževanja		11.694.932
1.0.	Načrtovane štipendije po programih mednarodne mobilnosti - Ad futura za 2012		2.228.000
1.0.1.	Štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini za leto 2013	Koncesije	0
1.0.2.	Štipendije za doktorski študij na Evropskem univerzitetnem inštitutu (EUI) za leto 2013	Koncesije	0
1.0.3.	Štipendije za raziskovalno sodelovanje slovenskih doktorskih študentov v tujini za leto 2012	Koncesije	50.000
1.0.4.	Sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v tujini za leto 2012	PP 9642	50.000
1.0.5.	Štipendije za študijske obiske dijakov in študentov v tujini za leto 2012	Koncesije	50.000
1.0.6.	Štipendije za študijsko mobilnost študentov v tujino v 2012/2013 v okviru programa Erasmus	Koncesije	1.600.000
1.0.7.	Sofinanciranje mladih raziskovalnih skupin in posameznikov na tekmovanjih v tujini za leto 2012	PP 9642	100.000
1.0.8.	Sofinanciranje udeležbe dijaka na B. Franklin mednarodnem poletnem inštitutu v letu 2012	Koncesije	3.000
1.0.9.	Razpis za program Fulbright za leto 2012	PP 9642	80.000
1.0.10.	Razpis za program Fulbright za leto 2013	PP 9642	0
1.0.11.	Štipendije za podiplomski študij državljanov Z. Balkana v Sloveniji za leto 2012	Koncesije	200.000
1.0.12.	Štipendije za državljane Z. Balkana v dveletnem programu mednarodne mature v RS v 2012/2013 in 2013/2014	Koncesije	85.000
1.0.13.	Sofinanciranje srednješolskega tehniškega izobraževanja državljanov Z. Balkana za 2013/2014 in do konca študija	Koncesije	0
1.0.14.	Štipendije za izobraževanje tujih državljanov v Republiki Sloveniji na podlagi razvojnih dogovorov v letu 2012	Koncesije	0
1.0.15.	Štipendije za izobraževanje državljanov Islamske države Afganistan v Sloveniji v 2012	PP 8270	10.000
1.1.	Načrtovane štipendije po programih mednarodne mobilnosti - Ad futura za 2011		4.603.300
1.1.1.	130.j.r. - 2011- Sofinanciranje pedagoškega ali raziskovalnega sodelovanja Slovencev iz tujine v 2011	PP 9642	100.000
1.1.2.	129.j.r.- 2011 - Štipendije za izobraževanje tujih državljanov v Sloveniji na podlagi razvojnih dogovorov v 2011 - Egipt in Tunizija	Koncesije	80.000
1.1.3.	128.j.r.- 2011 - Štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini za 2012/2013 in do konca študija	Koncesije	1.100.000
1.1.4.	127.j.r. - 2011- Sofinanciranje srednješolskega tehniškega izobraževanja državljanov Z. Balkana za 2012/2013 in do konca študija	PP 9642	100.000
1.1.5.	125.j.r.- 2011 - Štipendije za doktorski študij na Evropskem univerzitetnem inštitutu 2012/2013	Koncesije	100.000
1.1.6.	124.j.r.-2011- Štipendije za študijske obiske dijakov in študentov v tujino v 2011	Koncesije	200.000
1.1.7.	123.j.r.- 2011 - Sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v tujini v 2011	Koncesije	100.000
1.1.8.	123.j.r.- 2011 - Sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v tujini v 2011	PP 9642	250.000
1.1.9.	120.j.r. - 2011 - Štipendije za študijsko mobilnost študentov v okviru programa Erasmus v 2010/2011	Koncesije	1.500.000
1.1.10.	119.j.r. - 2011 - Štipendije za državljane Z. Balkana v dveletnem programu mednarodne mature v RS v 2011/2012 in 2012/2013	PP 9642	85.000
1.1.11.	116.j.r. - 2011 - Štipendije za izobraževanje tujih državljanov v Sloveniji na podlagi razvojnih dogovorov v 2011 - Zelenoortski otoki	Koncesije	40.000
1.1.12.	115.j.r. - 2011 - Sofinanciranje mladih raziskovalnih skupin in posameznikov na tekmovanjih v tujini v 2011	PP 9642	120.500
1.1.13.	113.j.r.- 2011 - Štipendije za doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji v 2011 in do konca študija	Koncesije	427.800
1.1.14.	111.j.r. - 2011- Sofinanciranje pedagoškega ali raziskovalnega sodelovanja tujih državljanov v Sloveniji v 2011	PP 9642	400.000
1.1.15.	109.j.r. - 2011 - Sofinanciranje udeležbe dijaka na B. Franklin mednarodnem poletnem inštitutu v 2011	PP 9642	0
1.1.16.	Pilotni projekt skupnega štipendiranja slovenskih državljanov v tujini za leto 2012 in do konca študija	Koncesije	
1.2.	Načrtovane štipendije po programih mednarodne mobilnosti - Ad futura za		2.914.062

	2002 - 2010		
1.2.1.	105.j.r. - 2010- Štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini za 2012/2013 in do konca študija	Koncesije	1.402.429
1.2.2.	104.j.r. - 2010- Sofinanciranje srednješolskega tehniškega izobraževanja državljanov Z. Balkana za 2011/2012 in do konca študija	PP 9642	100.000
1.2.3.	103.j.r. - 2010 - Sofinanciranje pedagoškega ali raziskovalnega sodelovanja Slovencev iz tujine v SLO v 2010 in 2011	PP 9642	0
1.2.4.	102.j.r. - 2010 - Štipendije za doktorski študij na Evropskem univerzitetnem inštitutu 2011/2012	Koncesije	0
1.2.5.	101.j.r. - 2010 - Štipendija za usposabljanje - komuniciranje o znanosti na Univerzi Stanford v 2011	PP 9642	0
1.2.6.	100.j.r. - 2010 - Štipendije za študijske obiske dijakov in študentov v tujino 2010/2011	Koncesije	0
1.2.7.	99.j.r. - 2010 - Sofinanciranje strokovnega sodelovanja tujih državljanov v Sloveniji v 2010 in 2011	PP 9642	15.000
1.2.8.	98.j.r. - 2010 - Sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v tujini v 2010/2011	PP 9642	0
1.2.9.	97.j.r. - 2010 - Štipendije za državljane Z. Balkana v dveletnem programu mednarodne mature v RS v 2010/2011	PP 9642	0
1.2.10.	94.j.r. - 2010 - Sofinanciranje mladih raziskovalnih skupin in posameznikov na tekmovanjih v tujini 2010/2011	PP 9642	0
1.2.11.	93.j.r. - 2010 - Sofinanciranje pedagoškega ali raziskovalnega sodelovanja tujih državljanov v SLO v 2010 in 2011	PP 9642	0
1.2.12.	91.j.r.-2010- Štipendije za doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji za 2010/2011 in do konca študija	Koncesije	217.661
1.2.13.	88.j.r. -2010- Štipendije za študijsko mobilnost študentov v okviru programa Erasmus v 2010/2011	Koncesije	1.000
1.2.14.	87.j.r. -2010- Štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini za 2010/2011 in do konca študija	Koncesije	758.940
1.2.15.	85.j.r.- 2009 - Sofinanciranje tehniškega izobraževanja dijakov iz držav Z. Balkana v RS	PP 9642	2.000
1.2.16.	82.j.r. - 2009 - Štipendije za doktorski študij na Evropskem univerzitetnem inštitutu 2010/2011	Koncesije	28.963
1.2.17.	79.j.r. - 2009 - Štipendije za študijske obiske dijakov in študentov v tujino	PP 9642	0
1.2.18.	78. j.r. - 2009 - Sofinanciranje strokovnega sodelovanja tujih državljanov v Sloveniji	PP 9642	0
1.2.19.	77.j.r. - 2009 - Sofinanciranje pedagoškega ali raziskovalnega sodelovanja tujih državljanov v RS	PP 9642	0
1.2.20.	76.j.r. - 2009 - Slovenski doktorski študenti v tujini	PP 9642	0
1.2.21.	73.j.r. - 2009 - Štipendije za izobraževanje kosovskih državljanov v Sloveniji	PP 6928	33.700
1.2.22.	66.j.r. - 2009 - Doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji 2009/2010	Koncesije	52.618
1.2.23.	65.j.r. - 2009 - Štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini	Koncesije	277.024
1.2.24.	63.j.r. - 2008 - Doktorski študij na EUI 2009/2010	Koncesije	0
1.2.25.	57.j.r. - 2008 - Strokovno sodelovanje tujih državljanov v Sloveniji	PP 9642	0
1.2.26.	46.j.r. - 2008 - Doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji	Koncesije	0
1.2.27.	45.j.r. - 2008 - Podiplomski študij Slovencev v tujini - družboslovje in humanistika	Koncesije	12.000
1.2.28.	44.j.r. - 2008 - Do- in podiplomski študij Slovencev v tujini - naravoslovje, tehnika	Koncesije	12.727
1.2.29.	36.j.r. - 2007 - Doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji	Koncesije	0
1.2.30.	35.j.r. - 2007 - Dodiplomski in podiplomski študij Slovencev v tujini	Koncesije	0
1.2.31.	7.j.r. - 2004 - Slovenski podiplomci v tujini	PP 9642	0
1.2.32.	2.j.r. - 2003 - Slovenski dodiplomci in podiplomci v tujini	PP 9642	0
1.2.33.	1.j.r. - 2002 - Slovenski dodiplomci in podiplomci v tujini	PP 9642	0
			1.949.570
2.1.	Načrtovane štipendije po programih na osnovi Zakona o štipendiranju		
2.1.1.	43.j.r. - 2007 - Posredno sofinanciranje kadrovskih štipendij (RRA)	Koncesije	0
2.1.2.	40.j.r. - 2007- Posredno sofinanciranje kadrovskih štipendij (RRA)	Koncesije	0
2.1.3.	j.r. - 2012- Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2012/2013	Koncesije	200.000
2.1.4.	114.j.r. - 2011- Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2011/2012	Koncesije	350.000
2.1.5.	89.j.r. - 2010 - Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2010/2011	Koncesije	350.000
2.1.6.	72.j.r. - 2009 - Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2009/2010	Koncesije	362.000
2.1.7.	50.j.r. - 2008 - Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2008/2009	Koncesije	160.000
2.1.8.	49.j.r. - 2007- Neposredne kadrovske štipendije - vpis 2007/2008	Koncesije	32.000
2.1.9.	j.r. - 2012 - Dodiplomski študij v RS Slovenci v zamejstvu in po svetu 2012/2013	PP 9642	92.000
2.1.10.	110.j.r. - 2011 - Dodiplomski študij v RS Slovenci v zamejstvu in po svetu 2011/2012	PP 9642	403.570
2.1.11.	92.j.r. - 2010 - Dodiplomski študij v RS Slovenci v zamejstvu in po svetu 2010/2011	PP 9642	0
B.	SKUPAJ ODHODKI (=II.)		11.694.932

- **Ocena drugih javno finančnih sredstev**

Sprejem predlaganega zakona ne bo imel posledic na druga javna finančna sredstva.

Ocena finančnih posledic z vidika dajatve iz koncesije občasnega in začasnega dela dijakov in študentov na podlagi Zakona o uravnoteženju javnih financ:

Iz občasnega dela dijakov in študentov se na podlagi 130. člena ZUJF s strani delodajalca plačuje tudi dajatev v višini 23 odstotkov, od tega se bo več kot polovica vseh sredstev namenila za štipendije. Od 1. 1. 2013 se bo 67 odstotkov obračunanih sredstev iz koncesijske dajatve namenilo v proračunski sklad ministrstva, ki je ustanovljen za sofinanciranje štipendij po tem zakonu.

V letu 2011 je bil obseg občasnega in začasnega dela dijakov in študentov v višini 300 milijonov evrov. ZUJF je pri analizi učinkov povečane koncesijske dajatve predvideval zmanjšanje obsega študentskega dela na 200 milijonov evrov.

Tabela 14: Prihodki iz občasnega in začasnega dela dijakov in študentov v proračunski sklad MDDSZ

DELITEV DAJATVE	% od dajatve iz občasnega dela dijakov in študentov	Predvidena sredstva v eur v 2013	Predvidena sredstva v eur v 2014
Obseg študentskega dela	200.000.000 eur		
Proračunski sklad Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve	67, 0%	30.820.000	28.000.000

Ocena finančnih posledic z vidika dajatve iz naslova študentskega dela (koncesijska sredstva – Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije:

Za namen dodeljevanja vseh vrst štipendij se bodo uporabila neporabljena namenska sredstva iz preteklih let Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije v višini **35.902.182 EUR** in načrtovana sredstva iz naslova koncesij študentskega dela za leto 2012 v višini **9.200.000 EUR** (skupaj: **45.102.182 EUR**).

- **Predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna**

Glej spodaj.

- **Predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva**

/

- **Predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva**

/

- **Sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poročstva)**

/

- **V naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena na sledečih proračunskih postavkah:**

Tabela 15: pregled zagotovljenih sredstev

Bilanca prihodkov		Bilanca odhodkov za leto 2013	
Postavka	Sredstva	Postavka	Sredstva
040106 Državni proračun za štipendije	84.651.542 ¹	Vzdrževanje in razvoj informacijskih sistemov socialnega varstva in družinskih prejemkov	250.000
Koncesijski prihodki	30.820.000	Državne štipendije	66.724.800
Koncesije iz preteklih let	45.102.182	dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča	9.396.480
ESS	1.592.763	dodatek za uspeh pri državni štipendiji	1.193.868
		dodatek za izjemni dosežek	132.000
		Dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja	120.000
		dodatek za štipendiste s posebnimi	330.600
		Zoisove štipendije	20.853.840
		štipendije za deficitarne poklice	4.680.000
		štipendije za slovence v zamejstvu in po svetu	600.000
		Izvajanje zakona o štipendiranju	1.950.000
		Štipendije sklada za razvoj kadrov in štipenije	11.694.932
SKUPAJ LETNO	117.064.305	SKUPAJ	117.925.720
DODATNA SREDSTVA	45.102.182		

Dodatna sredstva v višini 861.415 evrov se zagotavlja iz nabranih sredstev Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendiranje. V primeru dodatnega poslabšanja gospodarskega stanja in povečanja števila državnih štipendistov se dodatna sredstva zagotovijo iz nabranih sredstev Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendiranje, s čimer je za leto 2013 in 2014 dodatno na voljo 45.102.182 evrov sredstev.

Glede na prihodke, ki se nabirajo iz koncesijske dajatve se lahko iz proračuna nakazuje manj sredstev, ostalih 30 milijonov evrov pa se pridobiva iz namena ZUJF in proračunski sklad ministrstva, ki je ustanovljen za sofinaciranje štipendij iz koncesijske dajatve na občasno in začasno delo dijakov in študentov.

Za leto 2012 so zagotovljena sredstva v višini 111.651.542 evrov na proračunski postavki 2611.

Ostala sredstva so zagotovljena na podlagi 130. člena ZUJF v proračunski sklad ministrstva, ki je ustanovljen za sofinaciranje štipendij po tem zakonu.

– **Sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna iz postavke.....na postavko.....**

Prerazporejanja ne bo.

- **Sredstva bodo zagotovljena z rebalansom oziroma spremembami državnega proračuna**

Rebalansa ne bo, saj so sredstva že zagotovljena.

¹ Proračun RS za leto 2012 je predvideval 111.651.542 evrov za štipendije na postavki 04010602, vendar se je za univerzalno subvencijo za prevoz dijakov in študentov 27 milijonov evrov preusmerilo za izvajanje Zakona o prevozi v cestnem prometu (ZPCP-2D); (Uradni list RS, št. 57/2012).

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona o štipendiranju ne posega v pravo EU.

Prikaz določb direktive in členov predloga Zakona o štipendiranju, v katerih so določbe implementirane:

Določbe Direktive 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas: 11. in 21. člen direktive sta implementirana v 9. členu predloga Zakona o štipendiranju. Direktiva ureja status državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas. Predlog Zakona o štipendiranju daje državljanom tretjih držav, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v RS in tujcem s statusom rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU, pravico do štipendije za študij v Republiki Sloveniji.

Primerjalno pravno in sociološko študijo sistemov štipendiranja v Republiki Sloveniji in posameznih državah članicah EU je pripravil Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (prof. dr. Bojan Bugarič in Bojana Škraban, univ.dipl.prav.)

AVSTRIJA

Zakona, ki v Avstriji na zvezni ravni urejata spodbude za dijake in študente sta Schülerbeihilfengesetz 1983 (v nadaljevanju SchBeihG) in Studienförderungsgesetz 1992 (v nadaljevanju StudFG).

Vrste dodatkov/štipendij:

Vsak otrok, ne glede na to ali obiskuje javno ali zasebno šolo, je upravičen do:

- brezplačnih učbenikov,
- brezplačnega javnega prevoza,
- nezgodnega zavarovanja.

Od 9. razreda naprej (starost okrog 14 let) so dijaki, ki obiskujejo šolo izven kraja prebivališča staršev, upravičeni tudi do dodatka za bivanje. Od 10. razreda naprej pa lahko prejemajo štipendijo (Schulbeihilfe).

Če dijak ne izpolnjuje vseh zakonsko določenih pogojev za dodelitev štipendije (npr. ugoden šolski uspeh, prvi vpis v razred), vendar obstaja potreba za pomoč za izobraževanje, se mu lahko dodeli tudi izredna pomoč; poseben letni finančni dodatek/štipendija, dodatek za bivanje in dodatek za prevoz.

Posebna štipendija (Besondere Schulbeihilfe) je namenjena študentom na višjih šolah za zaposlene, ki so zaradi pripravljanja na zaključni izpit na neplačanem dopustu, vendar le, če so se pred tem vsaj eno leto sami vzdrževali. Posebna štipendija traja največ šest mesecev. Študenti so upravičeni do direktnih in indirektnih spodbud za izobraževanje. Med indirektne spodbude spadajo: družinski dodatek (Familienbeihilfe), možnost skupnega zdravstvenega zavarovanja po starših ali ugodnejše možnosti samostojnega zavarovanja (Mitversicherung, Selbstversicherung), zakonito nezgodno zavarovanje in davčne olajšave za otroke, ki študirajo. Med direktne spodbude pa spadajo: študijski dodatki, dodatki za prevoz ali potovanje, če upravičenec študira v tujini ter dodatki za študij v tujini, štipendije za zaključek študija (Studienabschlussstipendien) in dodatki za varstvo otrok štipendista.

Viri financiranja

Sredstva za financiranje štipendij in spodbud za dijake zagotavlja Ministrstvo za šolstvo, umetnost in kulturo (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur). Štipendije in druge

spodbude, ki so namenjene študentom višjih in visokih šol in ki jih ureja Studienförderungsgesetz 1992, pa podeljuje poseben urad v sestavi Ministrstva za znanost in raziskave (Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung), Studienbeihilfenbehörde. Urad na podlagi StudFG v obliki štipendij in dodatkov razporeja sredstva, ki mu jih je namenila država in ki so bila pridobljena iz davščin.

Upravičenci do štipendije

Dijak mora za pridobitev štipendije kumulativno izpolnjevati naslednje pogoje:

- socialna potreba po štipendiji,
- ugoden šolski uspeh,
- ni smel biti že vpisan v isti razred in
- šolanje je moral začeti preden je dopolnil 30. leto starosti.

Socialna potreba dijakov se ocenjuje glede na dohodke, velikost družine in družinski status dijaka, njegovih staršev in zakonca v času, ko je dijak zaprosil za štipendijo.

Ugoden šolski uspeh dijaka je; za pridobitev štipendije (Schulbeihilfe) povprečna ocena obveznih predmetov ni nižja od 2,9 (slovenska ocena), za pridobitev dodatka za bivanje (Heimhilfe) povprečna ocena obveznih predmetov ne sme biti nižja od 3,1.

Pogoji za dodelitev štipendije študentom po Studienförderungsgesetz so:

- socialna potreba po štipendiji,
- študent ni že zaključil študija ali podobnega izobraževanja,
- študent izkazuje ugoden študijski uspeh,
- študent je študij, za katerega je zaprosil za štipendijo, začel pred dopolnjenim 30. letom starosti.

Starostna omejitev se lahko podaljša:

- za eno leto za vsako dopolnjeno leto, v katerem se je študent sam preživljal več kot štiri leta, vendar največ za pet let,
- za študente, ki imajo po zakonu dolžnost preživljanja in vzgajanja vsaj enega otroka, za dve leti na otroka, vendar skupno največ za pet let,
- za invalidne študente za pet let,
- za študente, ki so se vpisali v magistrski podiplomski program, za pet let, če so dodiplomski študij začeli pred dopolnjenim 30. letom starosti.

Socialna potreba študentov se ocenjuje glede na dohodke, velikost družine in družinski status študenta, njegovih staršev in zakonca v času, ko je študent zaprosil za štipendijo.

Štipendiranje tujih državljanov

SchBeihG v 1a členu določa, da so poleg avstrijskih državljanov, do štipendije in drugih spodbud dodatkov po zakonu upravičeni tudi:

- državljani držav podpisnic Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru,
- državljani držav podpisnic Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti,
- dijaki, državljani drugih držav, katerih en starš je vsaj 5 let plačeval dohodnino v Avstriji in ki so v tem obdobju imeli središče življenjskih interesov v Avstriji,
- begunci v smislu Konvencije o statusu beguncev.
- Iste pogoje za štipendiranje tujih študentov določa v 4. členu tudi StudFG.

Trajanje štipendijskega razmerja

Štipendijsko razmerje študenta traja praviloma za čas rednega študijskega programa, ki zajema opravljanje zaključnega izpita posameznega študijskega programa in še dodaten en semester. Po prekoračitvi tega obdobja se šteje, da ni izpolnjen pogoj ugodnega študijskega uspeha, dokler študent ni opravil zaključnega izpita študijskega programa. Pri izračunu

trajanja študija se izhaja iz dejstva, da 30 ECTS točk ustreza študijskemu obdobju enega semestra.

Štipendijsko razmerje se lahko podaljša le zaradi pomembnega razloga, kot je:

- bolezen študenta, ki je izkazana s potrdilom zdravnika (obstoj pomembnega razloga ne izključuje obveznosti izkazovati ugoden študijski uspeh,
- nosečnost študentke in
- vsak nepredvidljiv dogodek, ki ga ni bilo mogoče preprečiti, študent pa ga ni namenoma povzročil.

Štipendijsko razmerje se podaljša za:

- en semester zaradi nosečnosti študentke,
- dva semestra na otroka, ki še ni dopolnil šestega leta starosti in ga je štipendist po zakonu dolžan preživljati,
- dva semestra za študente z vsaj 50 % stopnjo invalidnosti,
- šest mesecev zaradi služenja vojaškega roka ali civilnega služenja vojaškega roka.

Posebna štipendija (Besondere Schulbeihilfe) pa lahko traja največ 6 mesecev, ko je štipendist na neplačanem dopustu zaradi pripravljanja na zaključni izpit na višji šoli za zaposlene.

Višina štipendije in njena struktura

Pri izračunu višine štipendije (Schulbeihilfe) SchBeihG v 9. členu izhaja iz osnovnega zneska v višini 982 EUR. Osnovni znesek dodatka za bivanje (Heimhilfe) znaša 1.200 EUR. Dijaki, ki dobivajo dodatek za bivanje, so upravičeni tudi do dodatka za prevoz (Fahrtkostenbeihilfe), ki znaša 88 EUR.

Osnovna zneska štipendije in dodatka za bivanje se povišata za 1.018 EUR, če:

- so dijaku umrli starši ali
- se je dijak pred prvo dodelitvijo štipendije ali dodatka za bivanje štiri leta v celoti sam preživljal ali
- se dijak izobražuje ob delu in se v celoti sam preživlja ali (civilno) služi vojaški rok ali
- je dijak poročen ali v registrirani zvezi in ne živi niti s svojimi starši, niti s starši svojega zakonca/partnerja.

Osnovna zneska štipendije in dodatka za bivanje se povišata za 1.128 EUR, če gre za invalidnega otroka. Za 350 EUR pa se povišata, če je dijak šolsko leto zaključil z odlično oceno. Najvišja štipendija za študenta znaša po 26(1). členu StudFG 424 EUR mesečno oz. 5.088 EUR letno.

Najvišja štipendija znaša 606 EUR mesečno oz. 7.272 EUR letno za študente:

- ki nimajo staršev,
- ki so poročeni ali živijo v registriranem partnerstvu,
- ki so po zakonu dolžni preživljati vsaj enega otroka,
- ki živijo v kraju študija, ker je prebivališče njihovih staršev od le-tega v taki meri oddaljeno,
- da od študenta ni mogoče pričakovati vsakodnevno vožnjo med krajem prebivališča staršev in izobraževalno institucijo,
- ki so se pred prvo dodelitvijo štipendije vsaj štiri leta v celoti sami preživljali.

Najvišja štipendija se študentom, ki so dolžni preživljati in vzgajati vsaj enega otroka, zviša za 60 EUR mesečno za posameznega otroka.

Posebna štipendija (Besondere Schulbeihilfe) znaša 618 EUR na mesec in se lahko poviša za 291 EUR, če je štipendist poročen ali živi v registrirani zvezi, zakonec oz. partner pa ne prejema nobenih dohodkov na podlagi Schülerbeihilfengesetz. Za vsakega otroka, za

katerega je štipendist po zakonu dolžan skrbeti, pa se posebna štipendija poviša za 110 EUR.

Ureditev vračila štipendije

Štipendije in dodatke, ki jih dijak prejema na podlagi SchBeihG, štipendistu ni potrebno vrniti, razen če:

- jih je dijak pridobil na podlagi neresničnih ali nepopolnih navedb, ki so odločilne za pridobitev določene štipendije/dodatka,
- je dijak zaradi nastopa okoliščine, ki povzroči znižanje zneska štipendije/dodatka ali zaradi neobstoja upravičenja do štipendije/dodatka, prejel preveč,
- se je obdavčenje naknadno spremenilo in zaradi tega štipendist več ne izpolnjuje pogoja socialne potrebe po štipendiji/dodatku,
- je v primeru izračuna višine štipendije in dodatka za bivanje na podlagi višine preživitve prejel preveč, ker je naknadno za isto časovno obdobje prejel višjo preživitvo.

V primeru nove vloge za štipendijo/dodatek se upošteva zahteva po vračilu štipendije, znesek, ki ga je potrebno vrniti pa se odšteje od zneska na novo odobrene štipendije/dodatka. Če tak poračun ni možen, se podaljša rok za vračilo štipendije do enega leta ali pa se odobri obročno vračanje. Ugodnosti glede vračanja štipendije ne veljajo, če je štipendist pridobil štipendijo s prevaro tako, da je podal neresnične ali nepopolne navedbe. V tem primeru je dolžan za prejete zneske plačati tudi obresti, plačilo pa zapade v dveh tednih od pravnomočnosti odločbe o vračilu štipendije.

Druge štipendije (StudFG)

Štipendija za zaključek študija je namenjena študentom, ki se nahajajo v zaključni fazi svojega študija. Tovrstno štipendijsko razmerje traja največ 18 mesecev, mesečni znesek štipendije pa znaša med 500 in 1.090 EUR.

Spodbuda za študij v tujini je namenjena univerzitetnim študentom, študentom umetnostnih akademij, strokovnih visokih šol in teoloških študijskih programov, ki so v času študija v tujini in so še naprej upravičeni do štipendije, vendar največ štiri semestre. Študenti na pedagoških visokih šolah, medicinsko-tehničnih akademijah in akademijah za babice pa so do štipendije v času študija v tujini upravičeni zgolj dva semestra. Pogoja za pridobitev tovrstne spodbude sta, da je štipendist vpisan v najmanj tretji semester študija ter da študij v tujini traja najmanj 3 mesece.

NEMČIJA

Vrste spodbud

Dijaki prejemajo spodbudo v obliki štipendije, ki je ni potrebno vračati. Študentje in osebe, ki se izobražujejo na višjih strokovnih šolah pa dobijo praviloma polovico spodbude v obliki dodatka, ki ga ni potrebno vračati, drugo polovico spodbude pa predstavlja brezobrestno posojilo države, ki ga je za izobraževanje, začeto po 28.02.2001, potrebno vrniti do skupne vrednosti 10.000 evrov. Le izjemoma pa predstavljajo spodbudo bančni krediti, za katere štipendist plača tudi obresti.

Viri financiranja

Za izvajanje določb Zveznega zakona o spodbudah za izobraževanje (BaföG) so zadolžene posamezne zvezne dežele. Na zvezni ravni je financiranju spodbud za izobraževanje trenutno letno namenjenih 1,4 milijarde evrov, skupaj s sredstvi, ki jih v ta namen zagotavljajo tudi zvezne dežele, pa se letno za štipendije nameni več kot 2,7 milijard evrov.

Upravičenci do štipendije

Dijaki in študentje lahko postanejo upravičenci do štipendije, če izpolnjujejo objektivni kriterij iz 2. člena BaföG, in sicer, da se izobražujejo na eni od naslednjih institucij; splošni šoli ali

poklicni šoli od 10. razreda naprej, strokovni šoli, višji strokovni šoli ali akademiji ter visoki šoli

Dijaki so upravičeni do štipendije le, če ne živijo pri starših in:

- ni nobene primerljive institucije, ki bi bila v bližini prebivališča staršev,
- vodijo lastno gospodinjstvo in so (bili) poročeni,
- vodijo lastno gospodinjstvo v katerem živijo skupaj z najmanj enim otrokom.

Do štipendije pa ni upravičen kdor:

- prejema preživitveno ali socialno podporo za brezposelne,
- prejema spodbudo na podlagi programov, ki štipendirajo nadarjene,
- prejema sredstva kot delavec javne službe,
- je kot zapornik na podlagi zakona o izvrševanju kazenskih sankcij upravičen do pomoči za izobraževanje.

Poleg objektivnega kriterija, ki zahteva, da je kandidat vpisan na eno izmed, v zakonu opredeljenih, institucij, pa mora kandidat izpolnjevati tudi subjektivne kriterije:

- državljanstvo,
- starost in
- primernost.

Do štipendije so tako upravičeni:

- državljani Zvezne republike Nemčije,
- državljani držav članic EU in državljani drugih držav, ki imajo pravico do bivanja v EU,
- zakonci in otroci državljanov držav članic EU,
- državljani ene izmed držav pogodbenic Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru,
- tujci, ki imajo status begunca,
- tujci brez državljanstva v smislu Zakona o statusu tujcev brez prebivališča (Gesetz über die Rechtsstellung heimatloser Ausländer im Bundesgebiet),
- tujci, ki imajo stalno prebivališče v Zvezni republiki Nemčiji.

Kandidat se šteje za primernega, če je glede na njegove študijske uspehe možno pričakovati, da bo dosegel cilj izobraževanja. To se praviloma domneva dokler kandidat obiskuje izobraževalno institucijo oziroma opravlja prakso, študentje pa izkazujejo svojo primernost s tem, da opravljajo obveznosti iz študijskega programa.

Oseba, ki je v začetku obdobja, za katerega je zaprosila za štipendijo, že dopolnila 30. Leto starosti, do štipendije ni upravičena. Ta omejitev ne velja za osebe, ki zaradi osebnih ali družinskih razlogov, predvsem zaradi vzgoje otrok, mlajših od 10 let, niso mogle pravočasno začeti izobraževanja.

Trajanje štipendijskega razmerja

Štipendijsko razmerje traja za čas izobraževanja, vključno z obdobjem, ko se ne izvajajo predavanja (počitnice). Štipendiranje izobraževanja na daljavo lahko traja največ 12 mesecev. Študentje na visokih šolah so upravičeni še do dodatne štipendije za pomoč pri zaključku izobraževanja (Abschlusshilfe), ki lahko traja največ 12 mesecev po koncu obdobja, za katerega so prejeli štipendijo za pomoč pri izobraževanju, vendar le, če lahko izkažejo, da bodo v roku štirih mesecev dopuščeni k opravljanju zaključnega izpita in izobraževalna institucija potrdi, da lahko v obdobju trajanja Abschlusshilfe zaključijo izobraževanje. Trajanje štipendijskega razmerja je odvisno od študijskega programa posamezne izobraževalne institucije na kateri se štipendist izobražuje, ne glede na to pa BAföG v 15a členu določa maksimalno trajanje štipendijskega razmerja (Förderungshöchstdauer):

- univerzitetni in temu primerljiv študij: 9 semestrov
- študij na visoki strokovni šoli ali temu primerljiv študij:
 - vključno s prakso: 8 semestrov

- brez prakse: 7 semestrov
- dodatni in dopolnilni študijski programi: 2 semestra
- pedagoški študij za primarno in sekundarno stopnjo: 7 semestrov

Če se za določen visokošolski študijski program zahteva znanje nemščine, angleščine, francoščine ali latinščine in če bo študent v času študija pridobival znanje s teh področij, se za vsakega izmed teh jezikov trajanje štipendijskega razmerja podaljša za en semester.

Višina štipendije in njena struktura

Višina štipendije se določi glede na potrebo štipendista in je namenjena pokritju življenjskih stroškov ter stroškov izobraževanja. Določena je v pavšalnih zneskih, ki se razlikujejo glede na vrsto izobraževanja in glede na to ali štipendist živi pri starših ali ne. Če dohodki upravičenca, njegovega zakonca ali presegajo zakonsko določeno mejo, se vračunajo v znesek, ki bi ga štipendist glede na določen izobraževalni program prejel, in ga tako znižajo. Dohodki staršev se ne vračunavajo, če:

- njihovo prebivališče ni znano ali če zaradi zakonsko določenih oz. dejanskih okoliščin niso dolžni vzdrževati upravičenca,
- se upravičenec izobražuje na večerni gimnaziji ali na »Kollegu«,
- je upravičenec ob začetku določene stopnje izobraževanja že dopolnil 30. leto starosti,
- je upravičenec ob začetku določene stopnje izobraževanja po dopolnjenem 18. letu starosti bil že pet let zaposlen,
- je upravičenec ob začetku določene stopnje izobraževanja po dokončanju predhodnega, vsaj triletnega poklicnega izobraževanja, bil vsaj tri leta zaposlen oz. sorazmerno dlje ob krajšem predhodnem izobraževanju.

Višina štipendije za dijake poklicnih šol, ki ne zahtevajo zaključene predhodne poklicne izobrazbe, znaša 212 EUR na mesec; šole (Abendhauptschulen, Berufsaufbauschulen, Abendrealschulen in Fachoberschulklassen), ki zahtevajo zaključeno predhodno poklicno izobrazbo, znaša 383 EUR na mesec; splošnih srednjih šol, poklicnih in strokovnih srednjih šol, ki ne zahtevajo zaključene predhodne poklicne izobrazbe, in ki ne živijo pri svojih starših, znaša 383 EUR na mesec, šole (Abendhauptschulen, Berufsaufbauschulen, Abendrealschulen in Fachoberschulklassen), ki zahtevajo zaključeno predhodno poklicno izobrazbo, in ki ne živijo pri svojih starših, znaša 459 EUR na mesec. Če presegajo stroški najemnine dijaka, ki ne živi s starši, znesek 57 EUR, se znesek potrebne štipendije poveča do 72 EUR na mesec. Dijaki gimnazij in poklicnih šol, ki se izobražujejo v tujini, so v enem šolskem letu upravičeni tudi do dodatka za potovanje (Reisekostenzuschlag) za dve povratni karti. Dodatek za eno povratno karto za potovanje znotraj Evrope znaša 250 EUR, zunaj Evrope pa 500 EUR. Potrebna štipendija za osebe, ki se izobražujejo na; strokovnih šolah, ki zahtevajo zaključeno predhodno poklicno izobrazbo, na večernih gimnazijah in Kollegih znaša 341 EUR, višjih strokovnih šolah, akademijah in visokih šolah znaša 366 EUR. Zgoraj navedeni zneski se mesečno povišajo za 48 EUR, če štipendist živi pri starših, osebam, ki pa več ne živijo pri starših pa se poviša za 146 EUR mesečno. Če presegajo stroški najemnine štipendista, ki ne živi s starši, znesek 146 EUR, se znesek potrebne štipendije poveča do 72 EUR na mesec. Štipendisti so upravičeni tudi do dodatka za otroka, če le-ta še ni dopolnil desetega leta starosti in živi s štipendistom v istem gospodinjstvu. Za enega otroka se potreben znesek štipendije poviša za 113 EUR mesečno, za vsakega naslednjega otroka pa za 85 EUR. Če sta oba starša upravičenca do štipendije, dobi dodatek za otroka le eden od njiju.

Ureditev vračila štipendije

Spodbudo v obliki štipendije (Vollzuschuss) štipendistom ni potrebno vračati. Študentje in osebe, ki se izobražujejo na višjih strokovnih šolah pa morajo vrniti le tisto polovico spodbude, ki predstavlja brezobrestno posojilo države. Posojilo za izobraževanje, začeto po 28.02.2001, je potrebno vrniti do skupne vrednosti 10.000 EUR. Štipendistu se vračanje

posojila lahko oprosti, če njegovi mesečni dohodki ne presegajo zneska 1040 EUR. Posojilo se ne obrestuje, razen v primeru, ko posojilojemalec več kot 45 dni zamuja s plačilom obroka. Posojilo se vrača v enakih mesečnih zneskih, ki znašajo najmanj 105 EUR. Celoten znesek posojila pa je potrebno vrniti v 20 letih. Posojilojemalec začne vračati posojilo, ko preteče pet let od konca trajanja štipendijskega razmerja. Dokler posojilojemalec prejema kakršnokoli spodbudo na podlagi BaföG, mu posojila ni treba vračati.

Štipendije za nadarjene

V Nemčiji že 85 let država finančno spodbuja nadarjene študente. Od leta 1991 pa je so tudi nadarjeni mladi, ki so zaključili poklicno šolanje, deležni določenih finančnih spodbud, katerih cilj je, da se mladi kljub poklicu odločijo za nadaljevanje izobraževanja.

Programi štipendiranja za nadarjene

Štipendiranje in spodbujanje nadarjenih šolarjev in dijakov je v pristojnosti posameznih zveznih dežel. Zvezna vlada jih pri tem spodbuja predvsem z organiziranjem zveznih tekmovanj, finančno pa spodbuja Deutsche SchülerAkademie, ki organizira poletne šole za nadarjene. Poseben program štipendiranja »Spodbuda za nadarjene za poklicno izobraževanje« (Begabtenförderung berufliche Bildung) je namenjen nadarjenim mladim, ki so se odločili za poklicno izobrazbo. Program omogoča absolventom poklicnih šol financiranje 3 letnih nadaljevalnih programov. Leta 2008 je bil uveden nov program spodbujanja nadarjenih, ki se imenuje Aufstiegsstipendium. Namenjen je predvsem zaposlenim, ki so si z izobraževanjem, nadaljnjim izobraževanjem ali poklicno prakso pridobili možnost dostopa do visokošolskega izobraževanja. Štipendije tega programa bi naj spodbudile, da se čim več nadarjenih oseb z delovnimi izkušnjami odloči za študij.

Štipendiranje nadarjenih študentov in podiplomskih študentov.

Viri financiranja štipendij za nadarjene

Organizacijo, ki izvaja program štipendiranja mladih nadarjenih s poklicno izobrazbo in program Aufstiegsstipendium, financira Ministrstvo za šolstvo in raziskave (Bundesministeriums für Bildung und Forschung, v nadaljevanju BMBF). V letu 2009 je BMBF namenil financiranju programa štipendiranja mladih s poklicno izobrazbo 20 milijonov EUR, kar predstavlja 40 % dvig sredstev glede na leto 2005 (14,6 milijonov EUR). Štipendistom novega programa Aufstiegsstipendium, ki so izobraževanje začeli jeseni 2008, pa je ministrstvo za isto leto namenilo 640.000 EUR. Organizacije, ki podeljujejo štipendije nadarjenim študentom in podiplomskim študentom, financira BMBF. Posamezne organizacije pa se financirajo tudi iz zasebnih donacij in lastnega premoženja.

Upravičenci do štipendije za nadarjene

Upravičenci programa Spodbuda za nadarjene za poklicno izobraževanje je nadarjen mlad strokovni kader. Pogoji za pridobitev štipendije; kandidat je končal poklicno izobraževanje in kandidat je zaposlen ali prijavljen kot iskalec zaposlitve.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje (ob vstopu v program mora biti kandidat mlajši od 25 let):

- je na zaključnem izpitu dosegel vsaj 87 točk oz. ima povprečno oceno 1,9 ali
- ima poseben dosežek na poklicnem tekmovanju ali
- je bil predlagan s strani delodajalca oz. poklicne šole.

Štipendije ne morejo pridobiti osebe, ki:

- redno študirajo,
- so končale visoko šolo,
- so stare 28 in več let,
- so zaposlene za krajši delovni čas (manj kot 15 ur na teden).

Možne so izjeme od starostnega pogoja, vendar največ tri leta nad starostno mejo za pridobitev štipendije. Izjemoma je kandidat ob prijavi lahko starejši od 25 let, če je npr. koristil porodniški oz. očetovski dopust, služil vojaški rok, bil dolgotrajno bolan (nad 3 mesece).

Pogoji za pridobitev štipendije iz programa Aufstiegsstipendium (ob prijavi ima kandidat vsaj dve leti poklicnih izkušenj):

- Kandidat je končal poklicno izobraževanje ali dodatno poklicno izobraževanje
- Kandidat še ni končal visokošolskega študijskega programa
- Kandidat:
 - je na zaključnem izpitu dosegel vsaj 87 točk oz. ima povprečno oceno 1,9 ali
 - je zmagal na nadregionalnem poklicnem tekmovanju ali
 - je bil predlagan s strani delodajalca

Prijavi se lahko samo kandidat, ki je pripravljen in zmožen v roku enega leta od dodelitve štipendije začeti z nameravanim študijem. V nasprotnem primeru se soglasje prekliče. Kandidat se mora odločiti za študij na eni izmed državnih oz. s strani države priznanih visokih šol ali za študij v eni izmed držav članic EU ali Švice.

Štipendije za nadarjene za tuje državljane

Vsako leto je lahko le 5 % štipendistov študentov iz držav članic EU in držav pristopnic EU.

Trajanje štipendijskega razmerja

Program štipendiranja »Spodbuda za nadarjene za poklicno izobraževanje« traja maksimalno tri leta. Trajanje štipendiranja (v okviru programa Aufstiegsstipendium ureja 6. člen direktive BMBF28), in sicer:

- Trajanje štipendijskega razmerja določi štipenditor (v tem primeru SBB) na podlagi študijskega programa posamezne visoke šole, na katero se je štipendist vpisal.
- Štipendijsko razmerje je možno zaradi družinskih ali zdravstvenih razlogov podaljšati za največ eno leto, štipenditor pa mora podaljšanje dovoliti. Aufstiegsstipendium se konča:
 - s pretekom časa, za katerega je bilo sklenjeno,
 - z zavrnitvijo nadaljnega štipendiranja s strani štipenditorja.

Trajanje štipendiranja študentov določijo posamezne organizacije, ki podeljujejo štipendije, vendar ne smejo preseči maksimalne dolžine trajanja štipendijskega razmerja, ki jo določa BAföG. Štipendiranja dodatnega ali dopolnilnega študija pa ne sme trajati dlje od dveh let. Štipendiranje podiplomskih študentov pa traja praviloma 2 leti, kar pa se zaradi utemeljenih razlogov lahko podaljša za največ eno leto.

Višina štipendije za nadarjene in njena struktura

a) Štipendija programa spodbud za nadarjene za poklicno izobraževanje:

Spodbuda tega programa zajema finančni dodatek za nadaljnje izobraževanje v maksimalni višini 5.100 EUR. Znesek se razporedi čez tri leta, kar je tudi maksimalni čas trajanja te vrste programa štipendiranja. Od začetka programa pa do leta 2001 je dodatek znašal 4.602 EUR. Nato se je dvignil na 5.400 EUR in se leta 2005 znižal na sedanjih 5.100 EUR.

b) Štipendija programa Aufstiegsstipendium:

Za redne študente znaša štipendija 650 EUR na mesec ter 80 EUR za nakup knjig (Büchergeld). Štipendisti z otroki, mlajšimi od desetih let, dobijo še dodatek za varstvo otrok, ki znaša za prvega otroka 113 EUR in 85 EUR za vsakega naslednjega otroka. Redni študij načeloma ne dopušča dodatne zaposlitve, zato je štipendija določena kot pavšalni znesek, neodvisen od višine prihodkov ter premoženja štipendista. Izredni študenti, ki študirajo ob delu, pa lahko iz tega programa dobijo 1.700 EUR za stroške na leto.

c) Štipendija za nadarjene študente:

Vsak štipendist je upravičen do mesečnega zneska v višini 80 EUR za nakup knjig (Büchergeld), višina štipendije za življenjske stroške pa je odvisna od finančne situacije družine štipendista (njegovi starši ali zakonec). Maksimalna mesečna štipendija znaša 585 EUR. Prav tako so štipendisti upravičeni do dodatkov za zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za oskrbo, če niso zavarovani preko staršev. Štipendisti, ki imajo otroka, pa dobijo še dodatek za družino (Familienzuschlag), ki znaša 155 EUR na mesec ter za varstvo otroka (Kinder betreuungspauschale), ki za prvega otroka znaša 133 EUR, za vsakega nadaljnjega otroka pa 85 EUR na mesec.

d) Štipendije za doktorande (Förderung begabter Nachwuchswissenschaftler) Doktorandi so upravičeni do mesečne štipendije v višini 1050 EUR, za pokritje stroškov raziskav pa praviloma dobijo še pavšalni dodatek (Forschungskostenpauschale) v višini 100 EUR. Prav tako sta možna še dodatka za družino (155 EUR/mesec) in varstvo otrok (155 EUR/ na mesec, za vsakega nadaljnjega otroka pa 50 EUR/mesec do max. 255 EUR).

Obveznosti štipendista oz. štipenditorja

Obveznosti štipendista programa spodbude za nadarjene za poklicno izobraževanje so določene v pogodbi o financiranju. Štipendist se tako zavezuje, da bo vse spremembe okoliščin, na katerih je temeljila odobritev financiranja, nemudoma sporočil štipenditorju. Prav tako je dolžan kadar koli na zahtevo štipenditorja predložiti dokazila, potrebna za pregled obstoja predpostavk štipendiranja ali pregled porabe sredstev, ki jih je štipendist prejel od štipenditorja. Po zaključku financiranega ukrepa nadaljnjega izobraževanja mora štipendist predložiti tudi dokazilo o redni udeležbi. Če je štipendist zaprosil za povračilo potnih stroškov, ki so mu nastali zaradi financiranega ukrepa nadaljnjega izobraževanja, mora prav tako predložiti dokazila o njihovi višini. Ko štipendist programa Aufstiegsstipendium SBB predloži potrdilo o vpisu na izbrano visoko šolo, skleneta pogodbo o financiranju. Z njo se štipenditor SBB zaveže, da bo vsake 3 mesece (februarja, maja, avgusta in novembra) štipendistu nakazal štipendijo. Odobritev financiranja velja za eno leto, štipendiranje pa lahko vsega skupaj traja največ tri leta. Po zaključnem izpitu štipendista štipendija preneha.

Štipendist se zaveže, da bo:

- v roku enega odkar je pridobil štipendijo, začel s študijem,
- redno izkazoval, da uspešno opravlja študijske obveznosti,
- študij končal v predvidenem rednem študijskem času,
- SBB pravočasno obvestil o terminu zaključnega izpita.

Uspešno opravljanje študijskih obveznosti štipendist izkazuje z:

- potrdilom o vpisu za prihajajoči semester študija,
- poročilom o opravljeni obveznostih - Leistungsübersicht I, ki mora biti predložen po
- koncu vsakega štipendiranega leta in poročilom o opravljeni obveznostih - Leistungsübersicht II, ki se predloži po koncu četrtega študijskega semestra.
- Študent, ki je prejemnik štipendije za nadarjene, se s pogodbo o štipendiranju zaveže, da bo:
- kadar koli na zahtevo štipenditorja predložil dokazila, potrebna za pregled obstoja predpostavk štipendiranja,
- po preteku vsakega leta štipendiranja in pred vsakim podaljšanjem štipendiranja predložil poročilo o študiju in ocenjevalno izjavo profesorja,
- ob koncu štipendijskega razmerja predložil končno poročilo o študiju. Če je bil štipendiran doktorski študij, zadošča potrdilo o promociji štipendista.

Ureditev vračila štipendije

Štipendisti programa spodbujanja nadarjenih s poklicno izobrazbo pridobijo nepovratne finančne spodbude za pokritje stroškov nadaljnjega izobraževanja. Izplačano finančno pomoč mora štipendist vrniti samo v primeru, ko štipenditor odstopi od sporazuma o štipendiranju, kar lahko stori, če:

- je kakšna predpostavka za sklenitev pogodbe naknadno odpadla,
- je štipendist navedel nepravilne podatke oz. je kakšne važne podatke zamolčal,
- štipendist štipendije ne uporablja v skladu z namenom, za katerega je bila podeljena,
- štipendist brez razloga prekine izvajanje financiranega ukrepa,
- je razvidno, da se štipendist v zadostni meri ne trudi za doseg financiranega cilja ali
- štipendist ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti.

Štipendist mora štipendijo vrniti le, če razlog za odstop od pogodbe izvira od njega. Če se izkaže, da je štipendist prejel večji znesek finančne pomoči, kot znašajo zaradi določenega izobraževalnega ukrepa nastali stroški, mora presežek vrniti štipenditorju. Štipendist programa Aufstiegsstipendium mora vrniti vse, kar je prejel na podlagi štipendijskega razmerja, če je navedel nepravilne podatke oz. je kakšne važne podatke zamolčal. V drugih primerih prekinitve štipendijskega razmerja pa je dolžan vrniti le tista sredstva, ki jih je prejel po nastopu razloga, ki je privedel do prekinitve razmerja. Če razlog za prekinitve razmerja ne izhaja iz štipendista, mu lahko štipenditor že prejeta sredstva pusti. Enako velja za vračanje štipendij nadarjenih študentov.

ŠVEDSKA

Vrste štipendij/pomoči

Šolanje v švedskih javnih izobraževalnih institucijah je brezplačno, finančna podpora (studiestöd) pa je namenjena predvsem kritju življenjskih stroškov v času izobraževanja.

Na Švedskem obstajata dve vrsti finančne podpore:

- pomoč za izobraževanje (studiehjälp) in
- pomoč za študij (studiemedel).

Do pomoči za izobraževanje so upravičene osebe med 16-im in 20-im letom starosti, ki so redno vpisane v programe (višjega) sekundarnega izobraževanja (strokovno in poklicno izobraževanje).

Obstajajo tri vrste splošne pomoči:

- štipendija (studiebidrag),
- dodatna podpora (extra tillägg) in
- podpora za bivanje zunaj doma (inackorderingstillägg).

Za pomoč za študij lahko zaprosijo osebe, ki so vključene v študijske programe na fakultetah ter tisti, ki so po 20-em letu starosti vključeni v različne oblike izobraževanja za odrasle (slednji zgolj do 54 leta starosti). Finančna podpora je zasnovana kot kombiniran sistem, sestavljen iz štipendije in posojila. Poleg osnovnega posojila je možno dobiti tudi dopolnilno posojilo (tilläggsan) in dodatno posojilo (merkostnadsan). Posebna finančna podpora pa je namenjena invalidnim osebam (Rg-bidrag).

Viri financiranja

V letu 2007 je bilo v shemo finančne podpore vključenih približno 950.000 oseb, celotni znesek podeljenih sredstev pa je znašal približno 2,25 milijarde EUR. Osrednja organizacija, ki je pristojna za dodeljevanje finančne pomoči za izobraževanje, je Švedski nacionalni odbor za pomoč študentom (Centrala studiestödsnämnden, CSN), ki je leta 1964 nastal kot združitev Komiteja za pomoč za izobraževanje (Studiehjälpnsnämnden) in Komiteja za

študentska posojila (Garantilånenämnden). Delovanje CSN nadzira Ministrstvo za izobraževanje in raziskovanje.

Upravičenci do štipendije

Do pomoči za izobraževanje so upravičene osebe med 16-im in 20-im letom starosti, ki so redno vpisane v programe (višjega) sekundarnega izobraževanja (strokovno in poklicno izobraževanje). Štipendijo začnejo osebe prejemati avtomatično (ne da bi bilo potrebno zanjo zaprositi) po dopolnjenem 16-em letu, ko štipendija nadomesti otroški dodatek. Za dodatno podporo lahko zaprosijo osebe, katerih dohodki (ali dohodki njihovih skrbnikov) ne presegajo določenega cenusa. Za podporo za bivanje zunaj doma lahko zaprosijo osebe, ki živijo in se izobražujejo zunaj domačega kraja. Višina podpore je odvisna od načina izobraževanja in razdalje med domačim krajem in krajem izobraževanja. Za pomoč za študij lahko zaprosijo osebe, ki so vključene v študijske programe na fakultetah ter tisti, ki so po 20-em letu starosti vključeni v različne oblike izobraževanja za odrasle (slednji zgolj do 54 leta starosti). Pomoč za študij v obliki posojila pa je namenjena zgolj osebam do 45 leta starosti. Nekateri študenti so upravičeni do prejemanja dodatnega posojila, v kolikor imajo zaradi specifičnosti študija večje finančne potrebe. Dopolnilno posojilo pa je namenjeno osebam, ki so med letom dopolnile 25 let in so pred tem iz zaposlitve prejemale določen minimalni dohodek. Pogoji za pridobitev posebne finančne podpore za invalidne osebe (Rg-bidrag) pa je, da štipendist obiskuje:

- nacionalno višjo šolo sekundarnega izobraževanja za gluhe in osebe z okvaro sluha v Örebro ali
- nacionalne višje šole sekundarnega izobraževanja za mladostnike s težko prizadetostjo v mestih Ångered, Kristianstad, Skärholmen ali Umeå.

Trajanje štipendijskega razmerja

Osebe, ki študirajo na fakultetah, lahko prejemajo pomoč pri študiju do 240 tednov (oz. 12 semestrov), tisti, ki so vključeni v programe (višjega) sekundarnega izobraževanja, pa od 80 do 120 tednov.

Štipendiranje tujih državljanov

Do pomoči za študij (štipendija in posojilo) so upravičeni tudi tuji državljani, vendar le, če se niso na Švedsko preselili zgolj zaradi študija. Tuj državljan mora na Švedskem imeti prijavljeno prebivališče in načrtovati, da bo tudi po končanem študiju ostal tam. »Gostujoči študenti« si morajo študij na Švedskem financirati sami. Pogoji za pridobitev štipendije je dovoljenje švedskega urada za migracije za stalno prebivanje na Švedskem. Tujemu državljanu, ki ima skupnega otroka z državljanom Švedske in tam tudi živi, lahko CSN izjemoma odobri štipendijo, brez da bi predložil dovoljenje o stalnem prebivanju. Upravičenci do štipendije so tudi osebe, katerim je urad za migracije podelil status begunca. Do štipendije so upravičene tudi osebe, ki imajo pravico do prebivanja na Švedskem in ki so trajno vezani na Švedsko. Trajna vez pomeni, da oseba vsaj dve leti prebiva na Švedskem in je zaposlena vsaj za polovični delovni čas. Državljan EU in držav Evropskega gospodarskega prostora oziroma osebe, ki imajo stalno prebivališče v eni izmed teh držav, so glede prejemanja štipendij izenačene z državljani Švedske.

Višina štipendije in njena struktura

Štipendija znaša mesečno 1.050 švedskih kron (94 EUR). Dodatna podpora lahko znaša 285, 570 ali 855 švedskih kron (25, 51 ali 76 EUR). Podpora za bivanje zunaj doma znaša med 1.190 in 2.350 švedskih kron (106 – 210 EUR). Pomoč za študij je zasnovana kot kombiniran sistem, sestavljen iz štipendije in posojila. Mesečno znaša približno 7.820 kron oziroma cca. 700 EUR. Štipendija zajema približno eno tretjino (2.648 kron oz. 237 EUR) celotnega zneska študijske podpore; višina štipendije je enaka za vse, neobdavčena in se letno usklajuje z rastjo cen življenjskih stroškov. Posojilo znaša približno dve tretjini (5.136 kron oz. 460 EUR mesečno) celotnega zneska študijske podpore. Znesek dodatnega

posojila je odvisen od specifičnosti študijskega programa upravičenca. Dopolnilno posojilo pa znaša približno 1676 kron oz. 150 EUR na mesec. Večina študentov (dve tretjini) se odloči zgolj za prejetje štipendije in ne tudi za najem posojila.

Študenti, ki imajo otroka/e, prejemajo nekoliko višji znesek. Mesečni otroški dodatek znaša:

- 1 otrok – 508 švedskih kron ali 45 EUR
- 2 otroka – 832 švedskih kron ali 72 EUR
- 3 otroci – 996 švedskih kron ali 88 EUR
- 4 otroci – 1164 švedskih kron ali 104 EUR.

Ureditev vračila štipendije

Pomoč za izobraževanje (studiehjälp) štipendistom ni potrebno vrniti. Pomoč za študij (studiemedel) pa je potrebno vrniti le v delu, ki so ga štipendisti prejeli kot posojilo. Odplačevanje posojila se prične eno leto po zaključku izobraževanja in lahko traja 25 let. DIUS (Department for Innovation, Universities and Skills) je ministrstvo, ki je leta 2007 prevzelo nekatere naloge od ministrstva za izobraževanje (Department of Education and Skills). Junija lansko leto je bilo združeno v novo ministrstvo: Department for Business, Innovation and Skills.

VELIKA BRITANIJA

Oblike štipendij in drugih vrst finančne pomoči so v Veliki Britaniji različno urejene za Anglijo, Wales in Severno Irsko. Pristojnost in odgovornost za finančno pomoč dodiplomskim (prva stopnja bolonje) študentom v Angliji pripada Oddelku za Inovacije, Univerze in Znanja (DIUS)⁴³. V Walesu je za to pristojen nacionalni parlament, na Severnem Irskem pa Oddelek za zaposlovanje in učenje (DEL). V teh primerih gre za finančno pomoč angleškim študentom, ki študirajo v Angliji (Walesu, Severni Irski). Država zagotavlja več različnih oblik finančne pomoči študentom na univerzah. Izobraževanje do 19 let v javnih šolah je brezplačno, zato ni predvidena nobena eksplicitna finančna pomoč za dijake. Vendar, ne glede na to pa obstaja »Child Benefit«, ki je državna pomoč, ki jo država plačuje vsem družinam, ki imajo otroke:

- stare manj kot 16 let, ali
- manj kot 19 let, ki redno študirajo do GCE A-level, NVQ level 3 ali ekvivalent; ali
- stare manj kot 18 let, ki so prijavljeni s strani Careers Service, Connexions Service ali drugo uradno telo, za delo, izobraževanje ali prakso.

Ta pomoč se plačuje vsem družinam enako, ne glede na dohodek. Po določbah Education Acta iz leta 1996, lokalne oblasti lahko zagotovijo oblačila za otroke, ki si teh ne morejo plačati. Otroci staršev, ki dobivajo pomoč iz socialne varnosti so upravičeni do zastoj kosila v šoli. Drugi otroci plačajo ta obrok.

Štipendije

Dodiplomski študenti aplicirajo za štipendije pri njihovi lokalni oblasti (»local authority«), ki potem opravi oceno premoženja študenta. Nekatere lokalne oblasti pripravljajo oziroma so vključene v pilotni projekt, ki ocenjuje kako se študentje prijavljajo za štipendije, šolnine in posojila. V Angliji od leta 2006/07 lahko redni študenti na začetku študija lahko zaprosijo za neodplačno »vzdrževalno« štipendijo (»maintenance grant«). V letu 2008/09 je le ta znašala največ 2.835 britanskih funtov. Gre za t.i. »means-tested« štipendijo, kar pomeni, da je odvisna od premoženjskega stanja študentov in njihovih družin. Namenjena je študentom iz družin z nižjimi dohodki. Od leta 2008/09 so dvignili dohodek družine za to štipendijo, tako da se lahko prijavi večje število študentov. Ta štipendija je nevračljiva.

Za študente, ki so študijsko leto začeli v letu 2008, je ta štipendija znašala:

- družinski dohodek - 25,000 ali manj, oseba pridobi polno štipendijo- 2.835 britanskih funtov,
- družinski dohodek - 25,001 in 60,005, oseba pridobi delno štipendijo,
- družinski dohodek – več kot 60.005. oseba ni upravičen do štipendije.

Ta izračun opravi lokalna oblast oziroma SLC, ko se študent prijavi za pomoč. Študentje iz družin z nižjimi dohodki bodo del življenjskih stroškov imel pokritih preko nevračljive štipendije za stroške bivanja. Ti študentje so istočasno upravičeni tudi do vračljivega posojila (»student loan for maintenance«), ki pa se zaradi štipendije ustrezno zniža. V praksi to pomeni, da se vsota posojila za stroške vzdrževanja, ki jo študent lahko pridobi zniža 1 funt za vsak pridobljeni funt štipendije za vzdrževanje (»maintenance grant«) do višine 1.260. Novi Initial Teacher Training (ITT) študenti, ki študirajo 10 tednov ali več med akademskim letom (razen tistih, na programih, ki vodijo k prvi diplomii) bodo dobili »maintenance grant« največ v višini 1,260, ne glede na družinski dohodek. Če študirajo med 6 in 10 tednov med akademskim letom pa največ v višini 630 funtov.

Enkratna pomoč

»Bursaries« je dodatna finančna pomoč za študente, ki jo le ti dobijo od univerze ali collegea, na katerega so vpisani. Ta pomoč je nevračljiva. Angleške univerze in college-i, ki se odločijo, da predpišejo šolnino večjo kot 2,835 morajo zagotoviti dodatno finančno pomoč za študente, ki imajo nizek dohodek, in ki dobivajo poln 2,835 »maintenance grant« ali »special support grant (SSC)«. Številne univerze in college-i zagotavljajo »bursaries« tudi študentom, ki dobijo del »maintenance grant« ali del SSC. Finančna pomoč se lahko dodeli na različne načine: v obliko gotovine ali popusta pri stroških bivanja in vzdrževanja. Višina pomoči je različne od univerze do univerze. Študent dobi »bursary«, ki mora najmanj pokriti razliko med višino šolnine in 2.835 »maintenance grant« ali »special support grant«. Večina teh pomoči je v obliki »means tested« pomoči (»bursaries«), nekatere visokošolske institucije pa zagotavljajo tudi tki. »needs based« finančno pomoč, ki je odvisna od tega koliko pomoči študenti potrebujejo. Gre za študente lokalnih šol in kolidžev kot tudi »academic merit based« štipendije.

Štipendije za »part-time« študente (»grants for part-time students«)

V Angliji je na voljo poseben paket pomoči za študente ob delu (»part time«) od leta 2005/06. Ta paket vsebuje dve obliki pomoči:

- »a fee grant« ter
- »a course grant«.

»Fee grant« pripada študentom, ki študirajo najmanj polovico ali več polnega študija, ki traja vsaj eno akademsko leto. S to pomočjo študent pokrije stroške šolnine in stroške programa študija. Obseg te pomoči je odvisen od tega, kako intenzivno študira tak program. Te pomoči so organizirane v treh skupinah, ki se razlikujejo po intenzivnosti študija takšnega študenta. Študentom ni potrebno vrniti te pomoči, obseg pa je odvisen od dohodka, ki ga prejema študent in njegov partner. Za to pomoč ni starostne omejitve. Gre za nevračljivo štipendijo. Študentje, ki že imajo diplomu praviloma niso upravičeni do te štipendije. Največji »fee grant« za leto 2008/09 je bil 1.180 britanskih funtov, do katerega je upravičen študent, ki študira 75% ali več programa. Če študira 60 do 74% programa, potem je upravičen do 945 funtov. Če študira 50 do 59% programa pa je ta štipendija visoka 785 funtov. Študentje so upravičeni do te pomoči največ 8 let, odvisno od dolžine programa študija. Kot dodatek, »course grant« predvideva dodatnih 255 funtov za študenta, s katerimi lahko študent plača stroške knjig, potovanja in drugih stroškov predavanj. Ta dodatek ni odvisen od tega kako intenzivno študent študira tako kot je to pri »fee grant«. Če študent dobi obe štipendije, je najvišji znesek 1.435 funtov, v drugem razredu 1.200 in v tretjem 1.040 funtov. Ureditev na Severnem Irskem je podobna angleški. V Walesu je »fee grant« največ 930 funtov, »course grant« pa največ 1,050 funtov.

Posojila

Študentska posojila (loans) so bila uvedena leta 1990 kot oblika paketa pomoči dodiplomskim študentom, ki polno študirajo kurz na področju visokega šolstva. Ta posojila, znana kot posojila z obliko zastavne pravice (»mortgage-style«) so bila vračljiva v fiksnih obrokih. Septembra 1998 pa je bil uveden nov sistem študentskih posojil. Študentje ki so od tega datuma vstopili v sistem visokega šolstva so dobili možnost pridobivanja posojil, ki so bila odvisna od višine dohodka, ki so jih vračali preko davčnega sistema. Od leta 2000/2001, študentje ob delu (part time students), ki imajo nizke dohodke, so tudi postali upravičeni do teh posojil. Po uvedbi variabilnih šolnin, študentje lahko pridobijo posojilo za pokritje celotne višine te šolnine. Šolnine (»tuition fees«) za študente ob delu (part time students), tuje študente in poddiplomske študente niso regulirane z zakonodajo in so določene s strani vsake posamezne institucije. Teaching and Higher Education Act iz leta 1998 pa prvič uredi šolnine za redne full time dodiplomske študente, ki so začeli študij v akademskem letu 1998/1999. Šolnina za leto 2005/2006 je bila 1.175 funtov. Higher Education Act iz leta 2004 je dovolil institucijam (univerzam) v Angliji, da določijo variabilne šolnine za nove študente največ do 3.000 funtov za leto od leta 2006/2007 dalje. Naslednja povečanja so povezana z inflacijo, tako da je šolnina za leto 2008/2009 bila 3.145 funtov. V praksi skoraj vse institucije izberejo maksimalno šolnino. Posojila so na voljo rednim študentom, ki so stari manj kot 60 let in začnejo študij. SLC (»students loan company«) je pristojna za upravljanje vladnih posojil in štipendij v celi Veliki Britaniji. Vsi študentje na začetku študija sklenejo pogodbo s SLC, ki jih zavezuje, da bodo odplačali posojilo ob koncu študija. Pogodba tudi dopušča, da SLC opravi tudi izvršbo pri zbiranju posojil vključno s študenti, ki so odšli v tujino po končanem študiju.

Obstajata dve vrsti posojil:

- prva, ki pokrijejo strošek šolnine (»loans for tuition fees«),
- in druga ki pokrijejo stroške bivanja (»loans for maintenance«).

Druga oblika (posojilo za stroške bivanja) (»loans for maintenance«) je namenjena pomoči pri pokritju življenjskih stroškov kot so bivanje, hrana, obleka, potni stroški in podobno. Obresti od posojila so povezane samo z inflacijo, tako da to kar študent vrne je enako vrednosti tega, kar si je izposodil.

Ta posojila so v letu 2008/2009 znašala največ:

- 6.475 za študente, ki živijo v Londonu in so stran od doma;
- 4.625 za študente, ki živijo stran od doma izven Londona,
- ter 3.580 za študente, ki živijo doma.

Za zadnje leto študija pa te vsote znašajo:

- 5.895 za študente, ki živijo v Londonu in so stran od doma
- 4.280 za študente, ki živijo stran od doma izven Londona
- 3.235 za študente, ki živijo doma.

SLC plača posojilo v treh obrokih. Vsakega na začetku semestra. Nakazila se opravijo direktno na bančni račun študenta ali stavbne asociacije, kjer stanuje. Vsak študent dobi prikaz nakazil od SLC, ki prikazuje kako bo študent dobil denar. Študent odplača posojilo ko zapusti univerzo in zasluži več kot 15.000.

Te vsote so ustrezno nižje, če študent dobi tudi štipendijo za stroške bivanja. Vsota posojila, ki ga študent lahko dobi je znižana en funt za vsak funt štipendije za stroške bivanja, vse do vsote 1.260 funtov štipendije za stroške bivanja. Politika vlade je, da so ta posojila dostopna pod ugodnimi pogoji. Obrestna mera je indeksirana glede na inflacijo, tako da se vrne, realno, enaka vsota kot je bila izposojena. Posojilojemalec ni dolžan vrniti posojila dokler ne diplomira in ne zasluži preko 15.000 funtov na leto. Plačila so določena v višini 9 odstotkov od dohodka preko 15.000 praga, in se zbirajo preko davčnega sistema. Nekdo ki zasluži 18.000, kar je povprečna plača za diplomanta, bo plačal (vračal) 5.19 funtov na teden.

Dodatna pomoč za študente s posebnimi finančnimi potrebami

Dodatna finančna pomoč je na voljo tistim študentom, ki podpirajo svoje družinske člane, ki so finančno odvisni od njih. Vse take pomoči so odvisne od dohodka študenta in njegovih sorodnikov (ki so od njega odvisni). Dodatna pomoč je predvidena tudi za študente s posebnimi potrebami, mentalno zaostale ali z drugo motnjo pri učenju. Tisti študenti, ki so upravičeni do SSG (»special support grant«), niso upravičeni do »maintenance grant«. SSC znaša največ 2.835, odvisno od dohodka družine. Namenjena je pokritju stroškov, povezanih s programom študija, kot so knjige, oprema, potovanje, varstvo otrok. Ta pomoč se določa na enak način kot »maintenance grant«, vendar ne vpliva na višino posojila za vzdrževanje (»maintenance loan«), ki ga študent dobi. Če nekdo uveljavlja določene ugodnosti, ki izhajajo iz dohodka, potem se SSC ne bo upošteval s strani Jobcenter Plus ali lokalne oblasti (oddelka za bivanje), ko računa dohodek študenta.

Do SSC so upravičeni:

- edini starš (single parent);
- partner, ki je tudi študent- in en od njiju je odgovoren za otroka (ali mlado osebo staro manj kot 20 let, ki se izobražuje redno na ravni pod visokošolsko);
- invalidsko upravičeni do premije za invalide: gluhi in upravičeni do posebne pomoči za hendikepirane študente;
- nesposoben za delo v kontinuiranem obdobju vsaj 28 tednov;
- tujec, ki je upravičen to dohodkovno pomoči v nujnih primerih, ker je začasno brez sredstev v obdobju do 6 tednov: se vrača v študijski program po določeni odsotnosti zaradi bolezni ali skrbstveni dolžnosti, ki je sedaj prenehala;
- stari 60 in več let.

Finančna pomoč za poddiplomske študente

Za poddiplomske študente (druga stopnja) v Angliji ni predvidenih oblik pomoči, do katerih bi študentje imeli pravico. Obstajajo le štipendije in nagrade, ki se podeljujejo na konkurenčni bazi za potrjene predmete. Nagrade podeljujejo Raziskovalni sveti. Obstaja tudi status kvalificiranega učitelja (»qualified teacher status QST«), ali kvalifikacija specifičiranega ekvivalenta, ki so upravičeni do pomoči kot dodiplomski študenti.

Štipendije za tuje študente v Veliki Britaniji

Vsako leto več 100 tujih študentov pridobi štipendije, ki jih daje britanska vlada za študij v Veliki Britaniji. Konkurenca med študenti za te štipendije je izjemno huda. Večino štipendij za študij v Veliki Britaniji daje britanska vlada in jo plača bodisi drugi vladi za njenega študenta, ali pa direktno ali preko organizacije kot je British Council.

NIZOZEMSKA

Ministrstvo za šolstvo, kulturo in znanost zagotavlja dostop do visokega šolstva, vlada je odgovorna za finančno pomoč za študente. Nizozemska ima dolgo zgodovino zaračunavanja šolnin za študij na javnih univerzah. Od leta 1945 študentje na javnih visokih šolah in univerzah plačujejo uniformno šolnino, ne glede na stroške programa. Vlada letno določi višino šolnine. Študentje plačajo šolnino direktno instituciji visokošolskega izobraževanja, ki ima polno avtonomijo glede porabe teh sredstev. Leta 2003 so sredstva iz šolnin predstavljala 5,5% prihodka univerz. To kaže, da je javna finančna pomoč univerzam zelo močna in finančno podprta. Leta 2004/2005 so šolnine znašale že 1.476 EUR.

Štipendije

Zakon o financiranju študija (»The Student Finance Act« oziroma WSF) iz leta 2000 se uporablja za študente v visokem šolstvu, ki so stari manj kot 34 let in ki so začeli študij pred starostjo 30 let. Vsak študent, vpisan na celoten »full time« akreditiran program na visokem šolstvu, ki izpolnjuje vpisne pogoje, je upravičen do finančne pomoči. Veljavni sistem

vključuje pomoč, ki pokriva stroške kot so življenjski stroški, knjige in študijski materiali, šolnina in potni stroški. Namen štipendij je zagotavljati širok dostop do visokega šolstva. Štipendije se izplačujejo v mesečnih obrokih.

Finančna pomoč vključuje:

- temeljno štipendijo (»basisbeurs«),
- dodatno štipendijo ter
- obrestno posojilo.

Temeljna štipendija je leta 2004 znašala 74,11 EUR mesečno za študente, ki živijo s starši ter 228,20 mesečno za študente, ki ne živijo doma pri starših. Dodatno štipendijo pridobiva okrog 30% študentov. Najvišja vsota dodatne štipendije je 237,30 EUR mesečno. Obrestno posojilo z obrestno mero nižjo od tržne so lahko največ 253,27 na mesec. Študenti v visokem šolstvu prejema štipendijo/pomoč, ki je odvisna o študijskega uspeha (»performance-related grant« oz »Prestatiebeurs«). Temeljna in dodatna štipendija sta izvorno plačani v obliki posojila. Študentje dobijo finančno pomoč za čas trajanja njihovega študijskega programa in kreditnega obdobja 36 mesecev po izteku konca programa. Če študent diplomira v roku 10 let, se posojilo konvertira v nevračljivo štipendijo (»grant«). Štipendija, ki je odvisna od študijskega uspeha se lahko dopolni z dodatnim posojilom. Štipendija, ki je odvisna od študijskega uspeha, je posojilo in postane nevračljiva štipendija, ko študent pridobi magistrski naziv (»master's degree«). Študentje, ki ne želijo nadaljevati študija na magistrski stopnji lahko izberejo drugo opcijo: njihovo posojilo postane nevračljivo po diplomu na prvi stopnji (»bachelor«). S tem preneha njihova upravičenost do finančne pomoči za študij na magistrski stopnji. Tisti, ki diplomirajo, ki pa niso v celoti izkoristili upravičenosti do finančne pomoči, lahko to naredijo kasneje v njihovi karieri v nadaljevalnem študiju. Omeniti je potrebno, da sistem, ki pogojuje finančno pomoč s študijskim uspehom, na Nizozemskem ni bil nikoli sprejet z strani vseh akterjev. Tako študentje kot visokošolske organizacije ta sistem od začetka kritizirajo zaradi njegovi negativnih konsekvenc kot so padajoče vključevanje študentov v ekstrakurikularne aktivnosti. Temeljna štipendija ni odvisna od dohodka študenta. Višina štipendije je odvisna od vrste izobraževanja (visoko šolstvo ali poklicna izobrazba) in od dejstva, ali študent živi izven kraja svojega doma. Odvisno od višine dohodkov njihovih staršev, so študentje lahko upravičeni še do dodatne štipendije, ki jo dobijo poleg temeljne štipendije. Obrestno posojilo, ki ga lahko študentje najamejo, je omejeno z zgornjo mejo in ni odvisno od dohodka staršev. Študentje, ki imajo otroke in/ali partnerja lahko pridobijo pomoč za edine starše ali pomoč za partnerja.

Študentska posojila se uradno delijo na:

- sredstva za šolnino
- druge stroške.

Od 1. Septembra 2007, študenti lahko pridobijo posebno, ločeno posojilo, ki pokriva stroške šolnine. To spremembo je uvedel »Student Finance Act« iz leta 2000 (WSF 2000). Posojila za šolnine se lahko uporabijo za dobo nominalnega trajanja programa in še dodatna tri leta. Študentje si lahko izposodijo največ eno dvanajstino šolnine na mesec. Posojila morajo biti odplačana. To se lahko naredi dve leti po zaključku študija, vendar največ v roku 15 let. Po 15 letih je morebitni preostali dolg odpovedan. V primeru študentov z majhnimi zasluški se obroki ustrezno zmanjšajo.

Vse sestavine skupaj sestavljajo vsoto, ki naj bi jo študentje dobili za študij in življenjske stroške glede na letne načrte ministrstva. V letu 2004/2005 je bil tako zahtevan mesečni proračun na študenta 718.77 za samostojnega študenta in 544.10 za študenta, ki živi pri starših. S takšnim mesečnim proračunom študent naj ne bi imel nikakršnih ovir pri vstopu v visoko šolstvo. Srednje šole so prosto dostopne in ne zaračunavajo šolnin, razen nekaterih izobraževalnih stroškov ki so povezani s šolo in izobraževanjem. Ti stroški niso predpisani z zakonom ali plačani s strani države. Gre za prostovoljne prispevke staršev, dodaten študijski material (atlas in slovarji), materiali in orodja, ekskurzije in potovanja, ki jih organizira šola,

potni stroški (do doma do šole), ter ostali izobraževalni stroški. Prispevek staršev je prostovoljen. Šole ne smejo zavrniti vpisa otroka zato, ker starši ne želijo plačevati prispevka. Prispevki so namenjeni šolskim proslavam, kulturnih aktivnostim ter dodatnim študijskim pripomočkom. Srednje šole do 18 leta so zastoj, plačljivi so le stroški opisani zgoraj. Ko otroci dosežejo 18 let starosti, lahko dobijo temeljno štipendijo oziroma štipendijo za stroške študija od vlade, vendar starši ostanejo odgovorni za pravno odgovorni za otrokova sredstva do 21 leta starosti. Finančno pomoč za dijake ureja Fees and Educational Expenses (Allowances) ACT (WTOS). Starši lahko zaprosijo za pomoč pri izobraževalnih stroških in šolninah. Pomoč/štipendija je odvisna od dohodka, vendar ni predmet obdavčenja in je ni potrebno vrniti. Velikost štipendija je odvisna od programa in tipa izobraževanja.

Dohodkovne omejitve in finančna pomoč

Študentje lahko zaslužijo bruto dohodek v višini 13.215,83 (2009) od dela, ne da bi to vplivalo na njihovo štipendijo. Če pa njihov dohodek preseže to vsoto, jim bo Informatie Beheer Group (IB Group) poslala zahtevek. Prvi del zahtevka se nanaša na vsoto, ki jo je študent zaslužil nad dovoljenim maksimumom, vse do višine celotne temeljne štipendije in vključno z dodatno štipendijo. Drugi del se nanaša na vozovnico za javni transport, in študent mora plačati 80 EUR mesečno za vsak mesec, ko jo je imel v lasti. Študentje se lahko izognejo zahtevi IB Group, če uredijo, da ne dobijo finančne pomoči za aktualno leto. Ureditve se lahko uporablja tudi za nazaj. V praksi se IB zahteva normalno ne pošlje vsaj nekaj let po tem, ko je njegov zaslužek presegel dovoljeno višino, ker morajo biti zaslužki nadzorovani glede na celotne dohodkovne podatke.

Tuji študentje

Od 1 septembra 2007 lahko študentje iz držav članic EU območja, ki študirajo na Nizozemskem in so vpisani na akreditirani program in izpolnjujejo druge zahteve, ki jih določa Student Finance Act iz leta 2000, lahko pridobijo posojila za šolnine do višine letne šolnine. Evropski študenti, ki so se vpisali pred tem datumom (akademsko leto 2006/2007) in ki so prejeli pomoč v višini temeljne štipendije za študente, ki živijo doma (na pa vozovnice za javni transport), padejo pod Raulin shemo in bodo še naprej dobivali to pomoč v času trajanja študija.

Prenosna finančna pomoč za študij v tujini

Od 1 septembra 2007 se študentje, ki lahko pridobijo finančno pomoč za študij na Nizozemskem, ki bi radi celoto ali del študija nadaljevali v tujini, prijavijo za finančno pomoč za študij v katerikoli od 29 evropskih držav, ki sodelujejo v »bolonjskem procesu« ali v določenih državah izven Evrope. Ta možnost daje študentom maksimalno svobodo, da sami izberejo program, ki ga želijo. Programi v tujini morajo izpolnjevati nizozemske standarde kakovosti. Te pogoje nadzoruje Nuffic, nizozemska organizacija za mednarodno sodelovanje v visokem šolstvu. Ni nujno, da so študentje prijavljeni na nizozemski instituciji visokega šolstva, da bi lahko pridobili takšno pomoč. Ne glede na njihovo narodnost pa morajo imeti prebivališče na Nizozemskem najmanj 3 od 6 let pred koncem njihovega študija.

- Izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti Evropske unije in korelacijska tabela, če gre za prenos direktive

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov in

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona o štipendiranju ne predvideva uvedbe dodatnih postopkov in administrativnih bremen za posameznike. Pri dodeljevanju štipendij ohranjamo oddajo vloge in predvidevamo elektronsko vlogo; poenostavljamo postopek za pridobitev Zoisovih štipendij. Prav tako se bo vodilo zbiranje podatkov o štipendijah na Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije tako, da bomo pridobili transparenten sistem števila dodeljenih sredstev in porabe proračunskih sredstev; poročanje o dodelitvi štipendij ali drugih podobnih prejemkov uvajamo zaradi možnosti prejemanja več vrst štipendij. Zakon predvideva pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc v Republiki Sloveniji. Štipendistom ne nalagamo finančnih stroškov, ki bi sledile z uveljavljanjem pravice; postopki dodeljevanja državne štipendije se bodo vodili skladno z zakonom, ki ureja upravne postopke. Z vzpostavitvijo novega sistema dodeljevanja štipendij bomo usposobili kader na centrih za socialno delo in Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona o štipendiranju nima posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

V primerjavi s trenutnim sistemom, predlog zakona o štipendiranju prinaša večjo transparentnost na področju štipendiranja – tako v smislu razpoložljivosti štipendij kakor tudi finančnih sredstev, porabljenih za štipendije. Z uvedbo štipendije za deficitarne poklice se povečuje tudi možnost namenske in sistematične podpore za izobraževanje za poklice, ki se na trgu dela pokažejo kot deficitarni.

Ker obstoječi sistem kadrovskega štipendiranja ni uresničil namena aktualnega zakona o štipendiranju o večjem številu dodeljenih kadrovskih štipendij, predlog zakona zmanjšuje administrativne ovire za delodajalce pri iskanju možnosti za sofinanciranje štipendije, po drugi strani pa z uvedbo možnosti prekinitve štipendijskega razmerja s strani delodajalca ali štipendista brez obveznosti vračila enoletnega zneska štipendije obema daje večjo možnost medsebojne izbire. Na ta način predlog vzpodbuja tudi načrtovanje kadrovske politike posameznega delodajalca. Z uvedbo takšnega sistema bi prav tako lahko prišli do konkretnih podatkov o povezanosti med gospodarstvom, zaposljivostjo in sistemom štipendiranja. S temi podatki, bi lahko v prihodnosti prilagajali štipendijsko politiko in regulirali štipendije za deficitarne poklice.

Po drugi strani predlog zakona z zaostritvijo pogojev za uveljavljanje pravice do Zoisove štipendije tudi prerazporeditve sredstva, namenjena obstoječemu sistemu, s ciljem reorganizacije in prenovitve celotnega sistema Zoisovega štipendiranja v naslednjih dveh letih.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

- posledice na zaposlenost in trg dela,
- posledice na socialno vključenost in zaščito določenih skupin in

- posledice na pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter na družinska razmerja.

Hitro spreminjajoče se potrebe in zahteve na trgu dela potrebujejo zelo hiter odziv tudi na področju izobraževanja – predlog zakona o štipendiranju omogoča vzpodbudo mladim, ki se odločajo za šolanje oziroma študij na področjih, ki so se na trgu dela izkazala kot deficitarna. Določila predloga zakona bodo z nagrajevanjem in vzpodbujanjem čim hitreje zaključenega šolanja oziroma študija pripomogla tudi k skrajševanju dobe izobraževanja, ki je glede na situacijo v EU med najdaljšimi. S skrajšano dobo izobraževanja pa se bo mladim povečala tudi dostopnost do ukrepov aktivne politike zaposlovanja, s čimer bo vključevanje na trg dela učinkovitejše.

Z večjo dostopnostjo do kadrovske štipendije se bo avtomatično povečala tudi zaposljivost mladih, saj je z uvedbo obvezne enomesečne delovne prakse vzpostavljena povezava med teorijo in prakso ter s tem priložnost pridobivanja in poglobljanja kompetenc, potrebnih za učinkovito vključevanje v delovno okolje.

Možnost kombiniranja več vrst štipendij bo stik s prakso le še povečala in poglobila, saj bo že zgolj možnost višje štipendije mlade vzpodbudila k aktivnejšemu seznanjanju s potrebami na trgu dela ter dejavnejšemu iskanju stikov z delodajalci že med izobraževanjem.

Smiselno pa se v zastavljeni okvir vključujejo tudi kadrovske štipendije, tako tudi kadrovske štipendiranje predstavlja enega izmed mehanizmov vzpodbujanja socialne in delovne vključenosti ranljivih skupin prebivalstva.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne predvideva posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

/

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Spremljanje izvajanja predpisa bo omogočil informacijski sistem (informacijski sistem bo nadgrajen in se že uporablja na Zavodu RS za zaposlovanje, Centrih za socialno delo, Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije in Regionalnih razvojnih agencijah), ki bo zagotavljala tekoče informacije, potrebne za učinkovito spremljanje in nadzor. Centralno evidenco potreb po kadrih bo vodil Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

II. BESEDILO ČLENOV

PREDLOG ZAKONA O ŠTIPENDIRANJU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja štipendije za dijake ali diakinje (v nadaljnjem besedilu: dijak), vključene v srednješolsko izobraževanje in za študente ali študentke (v nadaljnjem besedilu: študent), vključene v programe višješolskega izobraževanja ter visokošolskega izobraževanja 1., 2. in 3. stopnje izobraževanja ali ustreznih programov kot jih opredeljuje zakon, ki ureja visoko šolstvo sprejetih pred letom 2006, vrste štipendij, pogoje za pridobitev, višino in dodatke k štipendijam, postopke v zvezi s štipendijami, so financiranje kadrovskih štipendij, vire financiranja, vodenje evidenc in nadzor nad izvajanjem tega zakona.

2. člen (namen štipendiranja)

(1) Štipendije so namenjene spodbujanju izobraževanja in doseganju višje ravni izobrazbe štipendistov ali štipendistk (v nadaljnjem besedilu: štipendist), vzpostavljanju enakih možnosti za izobraževanje, spodbujanju kadrovskega štipendiranja in izobraževanja za deficitarne poklice, spodbujanju mednarodne mobilnosti, nadarjenosti, krajšanju dobe izobraževanja in izboljšanju zaposljivosti.

(2) Štipendije se dodelijo za izobraževanje na javno veljavni (akreditirani) izobraževalni ustanovi in za javno veljavni (akreditirani) izobraževalni ali študijski program za pridobitev uradne formalne javno veljavne ravni izobrazbe, za katero štipendist prejme javnoveljavno listino ali diplomo ter so namenjene za delno kritje stroškov v zvezi z izobraževanjem.

3. člen (opredelitev pojmov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- **štipendija** je denarni prejemek, ki se kot pravica po tem zakonu dodeli upravičencu za čas trajanja izobraževalnega ali študijskega programa na posamezni stopnji izobraževanja in se izplačuje na osebni bančni račun štipendista,
- **vlagatelj ali vlagateljica** (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) je oseba, ki z vlogo pri pristojnem organu začne postopek za dodelitev štipendije po tem zakonu,
- **štipendist** je oseba, ki je pridobila pravico do štipendije oziroma je sklenila pogodbo o štipendiranju,
- **štipenditor** je Republika Slovenija za državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, štipendije za deficitarne poklice, in za štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost,
- **kadrovski štipenditor** je pravna oseba zasebnega prava ali fizična oseba ter oseba javnega prava, s sedežem ali prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi in dodeljuje kadrovske štipendije ter nosilec regijske sheme kadrovskih štipendij,
- **dodeljevalec štipendije** je pristojni center za socialno delo, Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije (v nadaljnjem besedilu: Sklad) ali kadrovski štipenditor,

- **organ državne uprave** je ministrstvo, organ v sestavi ministrstva, služba Vlade Republike Slovenije ali upravna enota,
- **izobraževalni program** je javnoveljavni izobraževalni program za pridobitev uradne formalne javnoveljavne ravni izobrazbe, za katero štipendist prejme javnoveljavno listino, v skladu s predpisi, ki urejajo srednješolsko izobraževanje,
- **študijski program** je javnoveljavni (akreditirani) izobraževalni program za pridobitev uradne formalne javnoveljavne ravni izobrazbe, za katero štipendist prejme javnoveljavno listino ali diplomu, v skladu s predpisi, ki urejajo višje in visokošolsko izobraževanje. Študijski programi za pridobitev izobrazbe se razvrščajo v tri stopnje: prva stopnja, druga stopnja, tretja stopnja. Študijski programi prve stopnje so dodiplomski študijski programi, študijski programi druge in tretje stopnje pa podiplomski študijski programi,
- **izobraževalna ustanova** je izobraževalna ustanova, akreditirana v skladu s predpisi države, v kateri se štipendist izobražuje,
- **stopnja izobrazbe** je pojem, ki se veže na sistem formalnega izobraževanja in nanj vezane ravni izobraževanja. V prvo stopnjo spadajo visokošolski strokovni študijski programi in univerzitetni študijski programi, v drugo stopnjo spadajo magistrski študijski programi in enoviti magistrski študijski programi, v tretji stopnjo spadajo doktorski študijski programi. opredeljuje slovenska zakonodaja.
- **raven izobraževanja**, je kot strukturni element ogrodij kvalifikacij potrebno razumeti kot niz zaporednih korakov (razvojno kontinuiteto), ki so izraženi kot območja generičnih rezultatov, po katerih je mogoče razvrščati tipične kvalifikacije. Ravni so pragmatična umetna tvorba, ki se razvijajo v daljšem obdobju. Določene do v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo in uredbo, ki ureja uvedbo in uporabo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja. Ravni izobraževanja razvrščajo posamezne pridobljene stopnje izobrazbe v sistemu ravni slovenskega ogrodja kvalifikacij in evropskega ogrodja kvalifikacij.
- **zaključek izobraževanja** je zaključek javnoveljavnega izobraževalnega ali študijskega programa na javno veljavni izobraževalni ustanovi, s pridobitvijo višje stopnje izobrazbe, v skladu s predpisi, ki urejajo srednje, višje in visoko šolstvo,
- **šolnina** je znesek, ki ga posameznik letno plača izobraževalni ustanovi za obiskovanje izobraževalnega ali študijskega programa. Šolnina ne vsebuje drugih obveznih ali neobveznih plačil izobraževalni ustanovi, kot na primer stroškov vpisa, študijske literature, članstva v organizacijah ali klubih, laboratorijskih prispevkov, zdravstvenega ali drugega zavarovanja in drugih stroškov,
- **politika štipendiranja** je ukrep vlade, s katerim, v sodelovanju z drugimi socialnimi partnerji, sprejme načelne in dolgoročne usmeritve na področju štipendiranja za določeno obdobje,
- **elektronska vloga** je vloga v elektronski obliki, za oddajo katere je potrebno digitalno potrdilo,
- **regijska shema kadrovskih štipendij** je instrument regije, ki temelji na partnerstvu med delodajalci, nosilci regijske sheme in državo, skladno z zakonom, ki ureja spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.

4. člen (izvzetje iz uporabe)

- (1) Ta zakon se ne uporablja za štipendije otrokom padlih v vojni za Slovenijo 1991, za namenske štipendije, ki jih podeljujejo ministrstva, v skladu s posebnimi predpisi in za štipendije na podlagi mednarodnih sporazumov.
- (2) Med namenske štipendije iz prejšnjega odstavka, po svojem namenu in vsebini, spadajo tudi kadrovske štipendije v Slovenski vojski.
- (3) Ta zakon se ne uporablja za druge štipendije in prejemke, ki so po namenu in načinu vračanja enaki štipendijam in so urejeni v drugih predpisih in splošnih aktih delodajalcev.
- (4) Ne glede na določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ureja ta zakon dolžnost poročanja subjektov, ki podeljujejo štipendije in druge prejemke iz tega člena.

5. člen **(uporaba postopkovnih določb)**

V kolikor ta zakon ne določa drugače, se v postopku dodeljevanja štipendij uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

II. VRSTE ŠTIPENDIJ IN NJIHOVO FINANCIRANJE

6. člen **(vrste štipendij)**

(1) V Republiki Sloveniji se po tem zakonu dodelijo naslednje štipendije:

- državne štipendije,
- Zoisove štipendije,
- štipendije za deficitarne poklice,
- štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost.

(2) Štipendije iz prejšnjega odstavka se dodeljujejo v vsakem šolskem ali študijskem letu.

(3) Republika Slovenija sofinancira kadrovske štipendije, ki jih dodeljujejo kadrovski štipenditorji in nosilce regijske sheme kadrovskih štipendij.

7. člen **(viri financiranja in namen porabe sredstev)**

(1) Sredstva za štipendije iz prejšnjega člena se zagotavljajo kot sredstva iz proračuna Republike Slovenije, namenska sredstva proračunskega sklada ministrstva pristojnega za delo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), ki ga ureja Zakon o uravnoteženju javnih financ, namenska sredstva Sklada in sredstva Evropskega socialnega sklada.

(2) Sredstva za štipendije iz prejšnjega odstavka se porabijo za sledeče namene:

- sredstva iz proračuna Republike Slovenije za državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu in štipendije za deficitarne poklice in za sofinancirane regijske sheme kadrovskih štipendij,
- namenska sredstva proračunskega sklada ministrstva, ki je ustanovljen na podlagi Zakona o uravnoteženju javnih financ in je v pristojnosti ministrstva, za državne štipendije, Zoisove štipendije, ter za vse vrste štipendij, ki jih podeljuje in sofinancira Sklad ter za sofinanciranje regijskih štipendijskih shem,
- namenska sredstva Sklada za vse vrste štipendij, ki jih podeljuje in sofinancira sklad,
- sredstva Evropskega socialnega sklada za štipendije za deficitarne poklice, za sofinanciranje kadrovskih štipendij, ki jih dodeljujejo kadrovski štipenditorji in za sofinanciranje regijskih štipendijskih fundacij.

III. UPRAVIČENCI IN SPLOŠNI POGOJI ZA PRIDOBITEV ŠTIPENDIJE

8. člen **(upravičenci do štipendij)**

(1) Ob izpolnjevanju pogojev, določenih v tem zakonu, so do štipendije upravičene osebe s statusom dijaka ali študenta ter udeleženci ali udeleženke izobraževanja odraslih (v

nadaljnem besedilu: udeleženec izobraževanja odraslih), ki status udeleženca izobraževanja odraslih pridobijo na podlagi zakona, ki ureja izobraževanje odraslih.
(2) Pojem dijak se v tem zakonu uporablja tudi za udeležence izobraževanja odraslih.

9. člen

(osebni status)

V kolikor ta zakon ne določa drugače, se štipendija za izobraževanje v Republiki Sloveniji lahko dodeli:

- državljanom Republike Slovenije s prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- Slovencem v zamejstvu in po svetu, kakor so opredeljeni v zakonu, ki ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja,
- državljanom držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP) ali Švicarske konfederacije ter njihovim družinskim članom, kot jih določa zakon, ki ureja prebivanje tujcev, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljanom tretjih držav, ter njihovim družinskim članom, kot jih določa zakon, ki ureja prebivanje tujcev, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljanom tretjih držav, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v državi članici EU, EGP ali Švicarski konfederaciji in v Republiki Sloveniji pridobijo dovoljenje za začasno prebivanje v skladu z zakonom, ki ureja prebivanje tujcev,
- državljanom tretjih držav, na podlagi sklenjenih meddržavnih sporazumov ali po načelu vzajemnosti.

10. člen

(drugi splošni pogoji za pridobitev štipendije)

(1) V kolikor ta zakon ne določa drugače, lahko pridobijo štipendijo vlagatelji iz prejšnjega člena, ki so vpisani v program nižjega poklicnega izobraževanja, srednjega poklicnega izobraževanja in srednje tehniškega in drugega strokovnega ter splošnega izobraževanja, za katerega uveljavljajo pravico do štipendije ali vlagatelji iz prejšnjega člena, ki so vpisani v program višješolskega ali visokošolskega izobraževanja 1., 2. ali 3. stopnje ali ustreznih programov kot jih opredeljuje zakon, ki ureja visoko šolstvo sprejetih pred letom 2006, za katerega uveljavljajo pravico do štipendije, in:

- hkrati ne prejemajo katere od štipendij iz 6. člena tega zakona, razen v primerih iz 97. člena tega zakona,
- niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, razen v primeru opravljanja osebne dopolnilne dejavnosti in
- niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

11. člen

(izobraževanje v tujini)

(1) Če ta zakon tako določa, lahko vlagatelji iz 9. člena tega zakona ob izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega člena, pridobijo štipendijo po tem zakonu za izobraževanje v tujini, če se izobražujejo na izobraževalni ustanovi, ki je akreditirana v skladu s predpisi države izobraževanja za izvajanje javno veljavnega (akreditiranega) izobraževalnega ali študijskega programa za pridobitev ravni izobrazbe.

(2) Podatke o akreditiranosti izobraževalne ustanove in javne veljavnosti izobraževalnega ali študijskega programa pridobi vlagatelj s strani ustanove, ki izdaja taka dokazila v državi izobraževanja.

IV. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSAMEZNE ŠTIPENDIJE, VIŠINA ŠTIPENDIJE IN DODATKI K ŠTIPENDIJI

1. Državne štipendije

12. člen (pojem)

Državna štipendija je socialno-razvojna oblika pomoči dijakom in študentom, ki se izobražujejo in izhajajo iz socialno šibkejših družin, za pridobitev višje ravni izobrazbe.

13. člen (materialni pogoji za pridobitev državne štipendije)

(1) Državno štipendijo za izobraževanje v Republiki Sloveniji lahko pridobijo upravičenci iz 9. člena tega zakona, ki izpolnjujejo splošne pogoje po tem zakonu in pri katerih povprečni mesečni dohodek in ugotovljeno premoženje na družinskega člana v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge ne presega 64 % neto povprečne plače na družinskega člana v istem obdobju.

(2) Pod pogoji iz prejšnjega odstavka lahko upravičenci iz 9. člena tega zakona pridobijo državno štipendijo tudi za izobraževanje v tujini.

(3) Za način ugotavljanja materialnega položaja družine se uporabljajo določbe 9. do 21. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS št. 62/2010, spremembe št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D).

(4) V skupni dohodek družine, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, se ne štejejo prejemki dijakov in študentov, prejeti preko pooblaščenih organizacij oziroma delodajalcev, ki na podlagi koncesijske pogodbe posredujejo občasna in začasna dela, ki so nižji od posebne osebne olajšave, določene v tretjem odstavku 113. člena Zakona o dohodnini (Ur.l. RS, št. 117/2006, Ur.l. RS, št. 33/2007 Odl.US: U-I-198/05-12, 45/2007 Odl.US: U-I-260/04-28, 90/2007, 10/2008, 78/2008, 92/2008, 125/2008, 20/2009, 10/2010, 13/2010, 28/2010-UPB5, 43/2010, 51/2010-UPB6, 106/2010, 9/2011-ZUKD-1, 13/2011-UPB7, 9/2012 Odl.US: U-I-18/11-10, 24/2012, 30/2012, 40/2012-ZUJF).

(5) Osnovni znesek državne štipendije brez dodatkov glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	Osnovni znesek državne štipendije v evrih
1	do 30 %	190
2	nad 30 % do 36 %	160
3	nad 36 % do 42 %	130
4	nad 42 % do 53 %	100
5	nad 53 % do 64 %	70

14. člen (dodatki k državni štipendiji)

K osnovnemu znesku državne štipendije iz prejšnjega odstavka se lahko dodelijo naslednji dodatki:

- dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča,
- dodatek za uspeh,
- dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja,
- dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami.

15. člen
(dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča)

- (1) Do dodatka za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča je upravičen štipendist, ki zaradi namena izobraževanja odplačno prebiva zunaj kraja stalnega prebivališča, če uredi uradno prijavo svojega začasnega prebivališča v kraju izobraževanja.
- (2) Štipendistu pripada dodatek za bivanje v višini 80 evrov.
- (3) Če je štipendist v rejništvu, se namesto stalnega prebivališča iz prejšnjega odstavka upošteva njegovo začasno prebivališče.

16. člen
(dodatek za uspeh)

- (1) Do dodatka za uspeh za posamezno preteklo šolsko leto je upravičen dijak, ki je v preteklem šolskem letu opravil vse obveznosti za letnik, določene z izobraževalnim programom in se vpisal v višji letnik ter dosegel povprečno oceno:

Razred	Povprečna ocena	Višina dodatka v evrih
1	od 4,0 do 4,24	17
2	od 4,25 do 4,49	22
3	od 4,50 do 4,74	30
4	od 4,75 do 5,0	40

- (2) Do dodatka za uspeh za posamezno preteklo študijsko leto je upravičen študent, ki je v preteklem študijskem letu opravil določeno število obveznosti za letnik v kreditnih točkah ECTS, se vpisal v višji letnik ter dosegel povprečno oceno:

Razred	Opravljene obveznosti v ECTS, Povprečna ocena	Višina dodatka v evrih
1	50 ali več ECTS, nad 8,0	17
2	50 ali več ECTS, nad 9,0	22
3	55 ali več ECTS, nad 8,0	30
4	55 ali več ECTS, nad 9,0	40

- (3) Povprečna ocena iz prvega in drugega odstavka tega člena je povprečje vseh številčno izraženih zaključenih ocen vseh predmetov ali izpitov, določenih v skladu z izobraževalnim ali študijskim programom za posamezni letnik iz preteklega šolskega ali študijskega leta, glede na šolsko ali študijsko leto, za katerega vlagatelj uveljavlja pravico do državne štipendije.

- (4) Pri izračunu povprečne ocene iz prejšnjega odstavka se pri vlagateljih, ki živijo na območju italijanske ali madžarske narodnostne manjšine in imajo poleg predmeta slovenskega jezika tudi predmet italijanskega ali madžarskega jezika, upošteva izmed teh dveh predmetov le boljša ocena.

- (5) Vlagatelji, ki uveljavljajo državno štipendijo na podlagi ocen, ki so jih dosegli zunaj Republike Slovenije in ne ustrezajo ocenam v skladu s predpisi s področja šolstva ali visokega šolstva v Republiki Sloveniji, morajo zagotoviti ocenjevalno lestvico tuje izobraževalne ustanove, na podlagi katere bo pristojni center za socialno delo izvedel pretvorbo ocen v slovenski ocenjevalni sistem.

- (6) Dodatka za uspeh iz prvega in drugega odstavka tega člena ne prejema štipendist prvega letnika izobraževalnega ali študijskega programa.

(7) Do dodatka za uspeh v enkratnem znesku je upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.

(8) Dodatek za uspeh v enkratnem znesku iz prejšnjega odstavka se določi tako, da se ugotovljena višina mesečnega dodatka za uspeh pomnoži s številom mesecev kot je trajalo zaključno šolsko ali študijsko leto štipendista.

17. člen

(dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja)

(1) Do dodatka za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja je upravičen štipendist, ki izkaže, da je v preteklem letu dosegel enega ali več izmed izjemnih dosežkov navedenih v prvi do sedmi alineji 4. odstavka 24. člena tega zakona.

(2) Dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja se dodeli v višini 20 evrov.

(3) V primeru, da v naslednjem študijskem letu ne nadaljuje izobraževanja, je do dodatka za izjemni dosežek v enkratnem znesku upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.

(4) Dodatek za izjemni dosežek v enkratnem znesku iz prejšnjega odstavka se določi tako, da se ugotovljena višina mesečnega dodatka za uspeh pomnoži s številom mesecev kot je trajalo zaključno šolsko ali študijsko leto štipendista.

18. člen

(dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami)

(1) Štipendistu s posebnimi potrebami se dodeli dodatek k štipendiji v višini 50 evrov.

(2) Štipendist s posebnimi potrebami je štipendist, ki:

- je na podlagi sklepa univerze razvrščen kot študent s posebnimi potrebami ali
- mu je priznana invalidnost oziroma telesna okvara na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu s predpisi, ki urejajo področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali
- je usmerjen v prilagojen program vzgoje in izobraževanja v skladu s predpisi ministrstva, pristojnega za šolstvo.

19. člen

(vloga za dodelitev državne štipendije)

(1) Vlagatelj za dodelitev državne štipendije vloži vlogo pri pristojnem centru za socialno delo v skladu z določbami zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

(2) Vlagatelj uveljavlja posamezni dodatek iz 14. člena tega zakona skupaj z vlogo iz prejšnjega odstavka.

(3) Vlagatelj k vlogi iz prvega odstavka tega člena priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev državne štipendije določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji. Kadar vlagatelj uveljavlja dodatek za uspeh iz 16. člena tega zakona, k vlogi priloži potrdilo o številčno izraženih zaključenih ocenah predmetov ali izpitov, ki jih za posamezni letnik iz preteklega šolskega ali študijskega leta določa vlagatelj izobraževalni ali študijski program in potrdilo o povprečni oceni, izdano s strani izobraževalne

ustanove, s katerima vlagatelj dokazuje izpolnjevanje pogoja iz prvega in drugega odstavka 16. člena tega zakona.

(4) V primeru dodatka iz sedmega odstavka 16. člena ali iz tretjega odstavka 17. člena vlagatelj odda vlogo za dodatek v 15 dneh po zaključku šolskega ali študijskega leta ali po opravljenem diplomskem izpitu.

(5) Vlagatelj, po dodelitvi državne štipendije, za nadaljnje prejetje za vsako novo šolsko ali študijsko leto vloži vlogo za ponovno odmero državne štipendije.

20. člen

(odločanje o dodelitvi državne štipendije)

(1) O dodelitvi državne štipendije odloča na prvi stopnji pristojni center za socialno delo, v roku enega meseca, v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Z isto odločbo pristojni center za socialno delo odloči tudi o dodatkih iz 14. člena tega zakona, če jih je vlagatelj v vlogi za državno štipendijo uveljavljal.

(2) Državno štipendijo se dodeli za čas trajanja izobraževalnega ali študijskega programa za posamezno stopnjo izobraževanja.

(3) Pristojni center za socialno delo odloča tudi o vlogi iz četrtega odstavka prejšnjega člena.

(4) Državna štipendija in dodatki pripadajo upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge za tekoče šolsko ali študijsko leto.

21. člen

(odločanje o pritožbah)

(1) O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena, v roku dveh mesecev, odloča ministrstvo.

(2) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

(3) V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča socialno sodišče.

22. člen

(uporaba določb zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev)

Glede ostalih vprašanj postopka uveljavljanja državne štipendije, ki niso urejena v tem zakonu, glede načina ugotavljanja materialnega položaja, obdobja prejemanja in izplačila državne štipendije, sprememb okoliščin, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, nadzora nad delom centrov za socialno delo pri dodeljevanju državne štipendije ter zbirk podatkov, se smiselno in subsidiarno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

2. Zoisove štipendije

23. člen

(pojem)

Zoisova štipendija je namenjena dijakom in študentom, ki izkazujejo izrazito nadarjenost, z namenom da bi v polni meri razvili svoje potenciale.

24. člen

(pogoji za pridobitev Zoisove štipendije)

(1) Zoisovo štipendijo za izobraževanje v Republiki Sloveniji lahko pridobi dijak, ki izpolnjuje pogoje iz 9. in 10. člena tega zakona in je v skladu s Konceptom: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli ali Konceptom vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju identificiran kot nadarjen učenec ali dijak, je dosegel izjemen dosežek in izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:

- je imel v zaključnem razredu osnovne šole povprečno oceno najmanj 4,10 ali več ali
- ima v srednji šoli povprečno oceno najmanj 4,10 ali več.

(2) Zoisovo štipendijo za izobraževanje v Republiki Sloveniji lahko pridobi študent, ki izpolnjuje pogoje iz 9. in 10. člena tega zakona, je dosegel izjemen dosežek in je:

- zlati maturant ali

- je imel v zaključnem razredu srednje šole povprečno oceno najmanj 4,10 ali več

- ima v višješolskem ali visokošolskem izobraževanju povprečno oceno najmanj 8,5.

(3) Zoisovo štipendijo za študij v tujini lahko pridobi upravičenec iz prve in druge alineje 9. člena tega zakona, ki izpolnjuje splošne pogoje po tem zakonu in pogoje iz prejšnjega odstavka.

(4) Za izjemne dosežke se štejejo zlasti:

- najvišja mesta iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- prejeta srebrna in zlata priznanja iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,

- priznanja za najboljše raziskovalne naloge,

- udeležba in najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, razvojne dejavnosti, umetnosti,

- nagrajeno znanstvenoraziskovalno, razvojno ali umetniško delo na državni ali mednarodni ravni,

- objava znanstvenoraziskovalne naloge ali znanstvenega prispevka v strokovni ali znanstveni publikaciji ali zborniku.

- umetniško delo ali drugo delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki objavljeni v različnih tiskanih medijih dostopnih na področju celotne Slovenije, oziroma je sodelovalo na mednarodni razstavi ali festivalu,

- je bil v višješolskem ali visokošolskem izobraževanju glede na doseženo povprečje uvrščen med najboljših pet odstotkov v svoji generaciji.

(5) V primeru, da se na razpis prijavi več kandidatov za Zoisovo štipendijo, ki izpolnjujejo pogoje po 1. ali 2. odstavku tega člena, kot je razpoložljivih sredstev, imajo prednost kandidati z višjim seštevkom točk za izjemne dosežke.

(6) Upravičenec do Zoisove štipendije po prvem ali drugem odstavku tega člena, mora za ohranitev Zoisove štipendije za vsako šolsko ali študijsko leto izkazati izpolnjevanje pogoja povprečne ocene iz druge alineje prvega odstavka tega člena ali druge alineje drugega odstavka ali izkazati, da je dosegel enega izmed izjemnih dosežkov iz četrtega odstavka, pri čemer se dosežen izjemni dosežek upošteva le enkrat.

(7) Upravičenec do Zoisove štipendije mora ob prehodu iz nižje na višjo raven izobraževanja izpolnjevati pogoje iz prejšnjega odstavka tega člena.

(8) S podzakonskim aktom minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za izobraževanje in socialnimi partnerji podrobneje določi:

- postopek in vstopne pogoje za dodelitev Zoisove štipendije,

- pogoje za nadaljnje prejemanje Zoisove štipendije,

- metodologijo za določitev deleža štipendistov med osnovno šolo, srednjo šolo, višjo in visoko šolo ter odstotni delež štipendistov za posamezne študije;

- metodologijo za rangiranje študentov znotraj generacije glede na izjemni dosežek;

- metodologijo za razvrščanje kandidatov v skladu z merili iz drugega odstavka tega člena.

25. člen

(uveljavljanje izjemnih dosežkov)

(1) Vlagatelj lahko za pridobitev Zoisove štipendije uveljavlja ob prehodu med stopnjami izjemni dosežek iz zadnjih dveh šolskih ali študijskih let iz predhodne stopnje izobraževanja, v vseh ostalih primerih pa izjemni dosežek, ki ga je dosegel v času izobraževanja na isti stopnji izobraževanja, na kateri uveljavlja Zoisovo štipendijo, pri čemer se posamezni dosežek upošteva le enkrat.

(2) Vlagatelj lahko uveljavlja le individualni izjemni dosežek in izjemni dosežek, dosežen v skupini, ki šteje največ pet članov.

26. člen

(povprečna ocena)

(1) Povprečna ocena iz prvega odstavka 24. člena tega zakona je povprečje vseh številčno izraženih zaključenih ocen predmetov ali izpitov določenih v skladu z izobraževalnim ali študijskim programom za posamezni letnik iz preteklega šolskega ali študijskega leta, glede na šolsko ali študijsko leto, za katerega vlagatelj uveljavlja pravico do Zoisove štipendije.

(2) Povprečna ocena zadnjega razreda osnovne šole je povprečje vseh številčno izraženih zaključenih ocen vseh obveznih predmetov zaključnega razreda osnovne šole, pri čemer se ne upošteva najslabše dosežene ocene.

(3) Pri izračunu povprečne ocene iz prejšnjega odstavka se pri vlagateljih, ki živijo na območju italijanske ali madžarske narodnostne manjšine in imajo poleg predmeta slovenskega jezika tudi predmet italijanskega ali madžarskega jezika, upošteva izmed teh dveh predmetov le boljša ocena.

(4) Vlagatelji, ki uveljavljajo Zoisovo štipendijo na podlagi ocen, ki so jih dosegli zunaj Republike Slovenije in ne ustrezajo ocenam v skladu s predpisi s področja šolstva ali visokega šolstva v Republiki Sloveniji, morajo zagotoviti ocenjevalno lestvico tuje izobraževalne ustanove, na podlagi katere bo Sklad izvedel pretvorbo ocen v slovenski ocenjevalni sistem.

27. člen

(višina Zoisove štipendije)

(1) Zoisova štipendija znaša 120 evrov za dijaka in 140 evrov za študenta mesečno.

(2) Če se štipendist izobražuje v tujini, znaša Zoisova štipendija 240 evrov za dijaka in 280 evrov za študenta mesečno.

28. člen

(dodatki k Zoisovi štipendiji)

K osnovnemu znesku Zoisove štipendije iz prejšnjega odstavka se lahko dodelijo naslednji dodatki:

- dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča,
- dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja,
- dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami.

29. člen

(dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča)

- (1) Do dodatka za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča je upravičen štipendist, ki zaradi namena izobraževanja prebiva zunaj kraja stalnega prebivališča, če uredi uradno prijavo svojega začasnega prebivališča v kraju izobraževanja.
- (2) Štipendistu pripada dodatek za bivanje v višini 80 evrov.
- (3) Če je štipendist v rejništvu, se namesto stalnega prebivališča iz prejšnjega odstavka upošteva njegovo začasno prebivališče.

30. člen

(dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja)

- (1) Do dodatka za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja je upravičen štipendist, ki izkaže, da je v preteklem letu dosegel enega ali več izmed izjemnih dosežkov navedenih v prvi do sedmi alineji 4. odstavka 24. člena tega zakona.
- (2) Dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja se dodeli v višini 20 evrov.
- (3) Dodatek za izjemni dosežek iz prvega odstavka tega člena ne prejema štipendist, ki prvo leto prejema Zoisovo štipendijo.
- (4) V primeru, da v naslednjem študijskem letu ne nadaljuje izobraževanja, je do dodatka za izjemni dosežek v enkratnem znesku upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.
- (5) Dodatek za izjemni dosežek v enkratnem znesku iz prejšnjega odstavka se določi tako, da se ugotovljena višina mesečnega dodatka za uspeh pomnoži s številom mesecev kot je trajalo zaključno šolsko ali študijsko leto štipendista.

31. člen

(dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami)

- (1) Štipendistu s posebnimi potrebami se dodeli dodatek k štipendiji v višini 50 evrov.
- (2) Štipendist s posebnimi potrebami je štipendist, ki:
 - je na podlagi sklepa univerze razvrščen kot študent s posebnimi potrebami ali
 - mu je priznana invalidnost oziroma telesna okvara na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu s predpisi, ki urejajo področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali
 - je usmerjen v prilagojen program vzgoje in izobraževanja v skladu s predpisi ministrstva, pristojnega za šolstvo.

32. člen

(javni poziv za vlagatelje)

Sklad vsako leto najkasneje do konca junija na svoji spletni strani in na enotnem državnem portalu e-uprava objavi javni poziv za dodelitev Zoisovih štipendij vlagateljem za prvo prejetje Zoisove štipendije, s katerim jih pozove, da v roku iz javnega poziva predložijo potrebno dokumentacijo za dodelitev Zoisove štipendije.

33. člen

(javni poziv za štipendiste, ki že prejemajo Zoisovo štipendijo)

- (1) Sklad vsako leto najkasneje do konca junija na svoji spletni strani in na enotnem državnem portalu e-uprava objavi javni poziv štipendistom, ki že prejemajo Zoisovo štipendijo, da sporočijo potrebne podatke oziroma predložijo potrebno dokumentacijo za nadaljnje prejetje Zoisove štipendije, ki ni na razpolago v uradnih evidencah.
- (2) Štipendisti lahko sporočijo potrebne podatke iz prejšnjega odstavka po elektronski poti z elektronskim podpisom.

34. člen

(vsebina javnega poziva)

Javni poziv iz 32. in 33. člena tega zakona mora vsebovati:

- navedbo pogojev za dodelitev ali nadaljnje prejetje Zoisove štipendije,
- navedbo dokumentacije, ki jo morajo vlagatelji dostaviti, in s katero dokazujejo izpolnjevanje pogojev,
- višino Zoisove štipendije, ki jo upravičenec lahko prejme,
- rok za oddajo vloge za nove vlagatelje,
- naslov in elektronski naslov, na katerega je potrebno vložiti vlogo za dodelitev Zoisove štipendije,
- navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi Zoisovih štipendij,
- druge podatke, pomembne za odločitev o dodelitvi Zoisove štipendije.

35. člen

(vloga za dodelitev ali nadaljnje prejetje Zoisove štipendije)

- (1) Vlagatelj za dodelitev ali nadaljnje prejetje Zoisove štipendije vloži vlogo pri Skladu in sicer v roku, ki je določen v javnem pozivu. Vlagatelj, ki podaljšuje prejetje Zoisove štipendije, lahko vloži vlogo tudi po preteku tega roka, vendar mu v tem primeru Zoisova štipendija in dodatki pripadajo od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge za tekoče šolsko ali študijsko leto.
- (2) Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev Zoisove štipendije določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji. Vlagatelj k vlogi za dodelitev ali nadaljnje prejetje Zoisove štipendije priloži tudi potrdilo o vseh številčno izraženih zaključenih ocenah vseh predmetov ali izpitov določenih v skladu z izobraževalnim ali študijskim programom za posamezni letnik iz preteklega šolskega ali študijskega leta, glede na šolsko ali študijsko leto, za katerega vlagatelj uveljavlja pravico do Zoisove štipendije in potrdilo o povprečni oceni, izdani s strani izobraževalne ustanove.
- (3) Štipendist po dodelitvi Zoisove štipendije za vsako novo šolsko ali študijsko leto vloži vlogo za nadaljnje prejetje štipendije.

36. člen

(odločanje o dodelitvi ali nadaljnjem prejemanju Zoisove štipendije)

- (1) O dodelitvi ali nadaljnjem prejemanju Zoisove štipendije na prvi stopnji, v roku enega meseca, odloča Sklad.
- (2) Zoisovo štipendijo se dodeli za čas trajanja izobraževalnega ali študijskega programa za posamezno stopnjo izobraževanja od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge v roku iz prejšnjega člena.

(3) Zoisova štipendija pripada upravičencu od začetka šolskega ali študijskega leta ali od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge za nadaljnje prejemanje štipendije.

37. člen **(odločanje o pritožbah)**

(1) O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena, v roku dveh mesecev, odloča ministrstvo.

(2) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

(3) V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča socialno sodišče.

3. Štipendije za deficitarne poklice

38. člen **(pojem)**

(1) Štipendija za deficitarne poklice je namenjena dijakom in študentom, ki se izobražujejo v izobraževalnih ali študijskih programih, opredeljenih v politiki štipendiranja kot prednostni na določenem področju.

(2) Namen in cilje deficitarnih štipendij se določi v politiki štipendiranja, ki jo v obliki dokumenta sprejme Vlada Republike Slovenije za obdobje 5 let, v katerem določi:

- a) cilje deficitarnega štipendiranja v Republiki Sloveniji,
- b) katere deficitarne poklice se vzpodbuja preko politike štipendij za deficitarne poklice,
- c) obseg potrebnih sredstev za uresničevanje politike štipendij za deficitarne poklice,
- d) kazalce spremljanja doseganja ciljev,
- e) pričakovane rezultate štipendij za deficitarne poklice,
- f) način in obdobje poročanja o izvajanju štipendiranja po tem zakonu.

(3) Dokument iz prvega odstavka tega člena pripravi ministrstvo, v soglasju z resornimi ministrstvi ter v sodelovanju s predstavniki socialnih partnerjev.

39. člen **(upravičenci)**

Štipendije za deficitarne poklice se dodelijo upravičencem iz 9. člena tega zakona, ki:

- II. izpolnjujejo splošne pogoje po tem zakonu
- III. se izobražujejo v izobraževalnih ali študijskih programih, opredeljenih v politiki štipendiranja kot prednostni na določenem področju.

40. člen **(višina štipendije)**

Štipendija za deficitarne poklice znaša 120 evrov za dijaka in 140 evrov za študenta mesečno.

41. člen **(javni razpis za dodelitev štipendij za deficitarne poklice)**

(1) Štipendije za deficitarne poklice Sklad dodeli vsako leto na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za delo.

(2) Javni razpis iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zlasti:

- pravno podlago za objavo in izvedbo javnega razpisa,
 - predmet javnega razpisa,
 - navedbo pogojev za kandidiranje na javnem razpisu in meril, s pomočjo katerih se med tistimi, ki izpolnjujejo pogoje, izberejo upravičenci,
 - navedbo dokumentacije, ki jo morajo prijavitelji dostaviti in s katero dokazujejo izpolnjevanje pogojev,
 - višino sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega razpisa,
 - višino štipendije,
 - rok, do katerega morajo biti predložene vloge za dodelitev štipendije,
 - navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi štipendije,
 - druge podatke, pomembne za odločitev o dodelitvi štipendije za deficitarne poklice.
- (3) Javni razpis objavi Sklad na svoji spletni strani in na portalu e-uprava.

42. člen **(vloga za dodelitev štipendije za deficitarne poklice)**

- (1) Vlagatelj za dodelitev štipendije za deficitarne poklice vloži vlogo pri Skladu, v roku določenem v javnem razpisu.
- (2) Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev deficitarne štipendije določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah, in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji.
- (3) Vlagatelj po dodelitvi štipendije za deficitarne poklice za vsako novo šolsko ali študijsko leto vloži vlogo za nadaljnje prejemanje štipendije.

43. člen **(odločanje o dodelitvi štipendije za deficitarne poklice)**

- (1) O dodelitvi štipendije za deficitarne poklice na prvi stopnji, v roku enega meseca, odloča Sklad.
- (2) Štipendijo za deficitarne poklice se dodeli za čas trajanja izobraževalnega ali študijskega programa za posamezno raven izobraževanja.
- (3) Štipendija za deficitarne poklice pripada upravičencu od začetka šolskega ali študijskega leta.

44. člen **(odločanje o pritožbah)**

- (1) O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena, v roku dveh mesecev, odloča ministrstvo.
- (2) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.
- (3) V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča upravno sodišče.

4. Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu

45. člen **(pojem)**

Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu so namenjene Slovencem s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije za izobraževanje v višješolskem ali visokošolskem študijskem programu 1., 2. in 3. stopnje na izobraževalni ustanovi v Republiki Sloveniji.

46. člen

(upravičenci do štipendije)

(1) Štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu za študij v Republiki Sloveniji se dodeli upravičencu iz tretje alineje 9. člena tega zakona, ki izpolnjuje splošne pogoje po tem zakonu in ima enega izmed naslednjih osebnih statusov:

- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima državljanstvo Republike Slovenije;

- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima status Slovence brez državljanstva Republike Slovenije,

- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije brez državljanstva Republike Slovenije in brez statusa Slovence brez državljanstva Republike Slovenije.

(2) Osebnostni status iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka se ugotavlja v skladu s predpisi, ki urejajo odnose Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.

47. člen (višina štipendije)

Štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu znaša 150 evrov mesečno.

48. člen (obvezno zdravstveno zavarovanje)

(1) Upravičenci iz prve alineje prvega odstavka 46. člena tega zakona se obvezno zdravstveno zavarujejo iz naslova dodeljene štipendije.

(2) Zavezanec za plačilo prispevka za bolezen in poškodbo izven dela je upravičenec sam, po mesečni stopnji 8,20 odstotka.

(3) Prispevek se plačuje mesečno za obdobje koledarskega leta od osnove, ki je enaka povprečni bruto plači v Republiki Sloveniji za mesec oktober predhodnega koledarskega leta.

(4) Prispevek se plačuje za zdravstvene storitve in povračilo potnih stroškov.

(5) Upravičencem iz 46. člena tega zakona, razen državljanom držav članic Evropske Unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije, Sklad na podlagi dokazila o sklenjenem obveznem zdravstvenem zavarovanju v Republiki Sloveniji, povrne plačane mesečne prispevke obveznega zdravstvenega zavarovanja.

49. člen (javni razpis za štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu)

(1) Sklad vsako leto najkasneje do konca meseca julija na svoji spletni strani, na enotnem državnem portalu e-uprava in na spletnem portalu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu objavi javni razpis za dodelitev štipendij za Slovence v zamejstvu in po svetu.

(2) Javni razpis iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zlasti:

- pravno podlago za objavo in izvedbo javnega razpisa,

- predmet javnega razpisa,

- navedbo pogojev za kandidiranje na javnem razpisu in meril, s pomočjo katerih se

med tistimi, ki izpolnjujejo pogoje, izberejo upravičenci,

- navedbo dokumentacije, ki jo morajo prijavitelji dostaviti in s katero dokazujejo

izpolnjevanje pogojev,

- višino sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega razpisa,

- višino štipendije,

- rok, do katerega morajo biti predložene vloge za dodelitev štipendije,

- navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi štipendije,

- druge podatke, pomembne za odločitve o dodelitvi štipendije za Slovence v

zamejstvu in po svetu.

50. člen

(vloga za dodelitev štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu)

- (1) Vlagatelj za dodelitev štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu vloži vlogo pri Skladu v roku, ki je določen v javnem razpisu.
- (2) Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah v Republiki Sloveniji in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji.
- (3) Vlagatelj po dodelitvi štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu za vsako novo študijsko leto vloži vlogo za nadaljnje prejetje štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

51. člen

(merila za ocenjevanje vlog)

Merila za ocenjevanje vlog oblikuje državni organ, pristojen za sodelovanje s Slovenci zunaj Republike Slovenije skladno s cilji strategije odnosov Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.

52. člen

(odločanje o dodelitvi štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu)

- (1) O dodelitvi štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu na prvi stopnji, v roku enega meseca, odloča Sklad.
- (2) Štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu se dodeli za čas trajanja študijskega programa na posamezni stopnji izobraževanja.
- (3) Štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu pripadajo upravičencu od začetka študijskega leta.

53. člen

(odločanje o pritožbah)

- (1) O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena, v roku dveh mesecev, odloča ministrstvo.
- (2) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.
- (3) V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča upravno sodišče.

5. Štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost

54. člen

(pojem)

Štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost (v nadaljnjem besedilu: štipendija Ad futura) so namenjene za izobraževanje državljanov Republike Slovenije v tujini in tujih državljanov v Republiki Sloveniji za izobraževanje po javno veljavnih (akreditiranih) izobraževalnih ali študijskih programih na izobraževalnih ustanovah, ki so akreditirane v skladu s predpisi države izobraževanja, za pridobitev javno veljavne ravni izobrazbe. Štipendija Ad futura se dodeli za pokritje stroškov šolnine, do zneska, določenega s posameznim razpisom oziroma za pokritje življenjskih stroškov štipendista za posamezno raven izobraževanja v višini, določeni s posameznim razpisom.

55. člen

(upravičenci do štipendije Ad futura)

(1) Štipendija Ad futura se lahko dodeli:

- državljanom Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji za srednješolsko izobraževanje v tujini,
- državljanom Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji za 1., 2. ali 3. stopnjo višješolskega ali visokošolskega izobraževanja na izobraževalnih ustanovah v tujini,
- tujim državljanom s stalnim prebivališčem v tujini za vključitev v srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji,
- tujim državljanom s stalnim prebivališčem v tujini za 1., 2. ali 3. stopnjo višješolskega ali visokošolskega izobraževanja na izobraževalnih ustanovah v Republiki Sloveniji.

(2) Štipendijo lahko pridobijo vlagatelji, ki:

- hkrati ne prejemajo katere od štipendij iz 6. člena tega zakona,
- v Republiki Sloveniji ne prejemajo štipendije ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih,
- niso v delovnem razmerju,
- niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje ali pri pristojnem organu v tujini.

(3) Pogoje iz tega člena mora štipendist izpolnjevati celoten čas izobraževalnega ali študijskega programa, za katerega mu je bila dodeljena štipendija, sicer štipendijsko razmerje preneha.

56. člen **(višina in namen štipendije Ad futura)**

Višina in namen štipendije Ad futura se določi z vsakokratnim javnim razpisom.

57. člen **(javni razpis)**

(1) Sklad objavi javni razpis za dodelitev štipendij Ad futura po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za delo in ministra, pristojnega za visoko šolstvo, na svoji spletni strani in na enotnem državnem portalu e-uprava.

(2) Sklad v javnem razpisu iz prejšnjega odstavka določi zlasti:

- pravno podlago za objavo in izvedbo javnega razpisa,
- predmet javnega razpisa,
- splošne pogoje za kandidiranje na javnem razpisu,
- posebne pogoje za kandidiranje na javnem razpisu, ki se določijo kot eden ali več ali njihova kombinacija in sicer: predhodna zaključena izobrazba, izobraževalni program ali področje, raven izobraževanja, izobraževalna ustanova, letnik izobraževanja, sprejem ali vpis na izobraževalni program, prebivanje med izobraževanjem, minimalna povprečna ocena, predhodni uspeh, oblika izobraževanja, državljanstvo, obdobje, za katerega se razpisuje štipendija, možnost enovitega dvostopenjskega študija, minimalno število točk, ki jih mora vlagatelj doseči ali prejetje štipendij ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih,
- način izbire vlagateljev za dodelitev štipendije Ad futura,
- razmejitvena merila, s pomočjo katerih se med tistimi, ki izpolnjujejo pogoje, izberejo upravičenci in so lahko merilo povprečne ocene, merilo stopnje izobraževanja, merilo letnika izobraževanja, merilo področja izobraževanja ali merilo predhodnega štipendiranja sklada,
- dokumentacijo, ki jo morajo vlagatelji predložiti in s katero dokazujejo izpolnjevanje pogojev,
- okvirno višino sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega razpisa,
- višino in namen štipendije,
- odprti ali zaprti rok, do katerega morajo biti predložene vloge za štipendijo Ad futura,
- navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi štipendije,

- morebitno obveznost zaposlitve po zaključku izobraževanja, za katerega je prejemal štipendijo Ad futura,

- vsebino pogodbe o štipendiranju,

- druge podatke, pomembne za odločitev o dodelitvi štipendije Ad futura.

(3) Posebni pogoji iz tretje alineje prejšnjega odstavka, so pogoji, ki jih mora vlagatelj izpolnjevati za pridobitev štipendije, ter pogoji, ki jih mora štipendist izpolnjevati celoten čas izobraževalnega ali študijskega programa, za katerega mu je bila dodeljena štipendija.

(4) Natančnejšo opredelitev posebnih pogojev za kandidiranje na javnem razpisu in razmejitvenih meril za dodelitev štipendije Ad futura s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za delo.

58. člen

(vloga za dodelitev štipendije Ad futura)

(1) Vlagatelj za dodelitev štipendije Ad futura vloži vlogo pri Skladu v roku in na način, določen z javnim razpisom.

(2) Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih določata ta zakon in javni razpis. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah v Republiki Sloveniji in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji.

59. člen

(odločanje o dodelitvi štipendije Ad futura)

(1) O dodelitvi štipendije Ad futura na prvi stopnji odloča Sklad v roku enega meseca.

(2) Štipendijo Ad futura se dodeli za izobraževalni ali študijski program za posamezno stopnjo izobraževanja.

(3) Štipendist je dolžan za vsako novo šolsko ali študijsko leto izkazati izpolnjevanje pogojev za nadaljnje izplačevanje štipendije Ad futura.

60. člen

(odločanje o pritožbah za štipendijo Ad futura)

(1) O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena odloča ministrstvo v roku dveh mesecev.

(2) V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča upravno sodišče.

61. člen

(pogodba o štipendiranju za štipendijo Ad futura)

(1) Sklad po dokončnosti odločbe o dodelitvi štipendije Ad futura s štipendistom sklene pogodbo o štipendiranju.

(2) Natančnejšo opredelitev vsebine pogodbe o štipendiranju iz prejšnjega odstavka s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za delo.

62. člen

(mirovanje štipendije Ad futura)

(1) Če štipendist iz opravičljivih razlogov ne izpolni pogojev za nadaljevanje ali zaključek izobraževalnega ali študijskega programa, štipendijsko razmerje miruje, štipendija pa se štipendistu ne izplačuje toliko časa, kolikor trajajo opravičljivi razlogi, vendar v skupnem trajanju ne več kot tri šolska ali študijska leta.

(2) Za opravičljive razloge iz prejšnjega odstavka štejejo:

- dlje časa trajajoča bolezen ali poškodba, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj tri mesece v šolskem ali študijskem letu v katerem je štipendist prejemal štipendijo, če vpliva na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti,

- starševstvo,

- dogodek, ki se zgodi zaradi zunanjega vzroka, katerega štipendist ni pričakoval, ni predvideval in nanj računal ter se mu ni mogel izogniti ali ga odvrniti (višja sila),

- razlogi na strani izobraževalne ustanove, zaradi katerih štipendist ni mogel nadaljevati ali dokončati izobraževanja.

(3) V primeru, da štipendist ne napreduje v višji letnik izobraževalnega ali študijskega programa iz drugih razlogov, ki niso navedeni v prejšnjem odstavku, štipendijsko razmerje miruje, štipendija pa se štipendistu ne izplačuje, vendar največ eno šolsko ali študijsko leto.

(4) V primeru, da Sklad odobri mirovanje štipendije Ad futura, se sklne dodatek k pogodbi o štipendiranju, štipendija pa se v času mirovanja štipendijskega razmerja ne izplačuje.

(5) Po poteku mirovanja štipendijskega razmerja mora štipendist izkazati izpolnjevanje pogojev, določenih z dodatkom k pogodbi o štipendiranju iz prejšnjega odstavka, sicer štipendijsko razmerje preneha.

63. člen

(predčasen zaključek izobraževanja)

(1) Štipendist, ki zadnji letnik izobraževalnega ali študijskega programa, za katerega je pridobil štipendijo Ad futura, uspešno zaključi pred rokom, predvidenim za zaključek izobraževalnega ali študijskega programa, ni dolžan vrniti sorazmernega deleža štipendije za življenjske stroške za tekoče šolsko ali študijsko leto.

(2) Štipendist, ki izobraževanje na stopnji, za katero je pridobil štipendijo Ad futura, zaključi uspešno in pred rokom, predvidenim za zaključek izobraževanja, je upravičen do izplačila štipendije za šolnino glede na odobrene stroške šolnine za vsa leta izobraževalnega ali študijskega programa.

64. člen

(prenehanje štipendije Ad futura)

Štipendijsko razmerje preneha po poteku opravičljivih razlogov za mirovanje štipendijskega razmerja iz prvega odstavka 62. člena tega zakona, če štipendist ne napreduje v višji letnik ali na podlagi predloženih dokazil ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejetje štipendije.

65. člen

(vračilo štipendije Ad futura)

(1) V primerih iz prejšnjega člena je štipendist dolžan vrniti vrednost prejete štipendije, preračunane skladno z gibanjem indeksa cen življenjskih potrebščin, razen v primeru smrti štipendista.

(2) Če štipendist ne izpolnjuje obveznosti določenih v pogodbi o štipendiranju, je dolžan vrniti štipendijo v celoti ali v sorazmernem delu.

(3) Štipendist mora štipendijo vrniti v roku 60 dni od prejema poziva Sklada k vračilu štipendije, razen če obstajajo posebne okoliščine določene v 80. in 81. členu tega zakona.

V. IZPLAČEVANJE IN USKLAJEVANJE ŠTIPENDIJ TER OBVEZNOSTI ŠTIPENDISTOV

66. člen

(splošna določba)

Določbe tega poglavja veljajo za vse štipendije, urejene v tem zakonu, če za posamezno vrsto štipendije s tem zakonom ni drugače določeno.

67. člen

(doba prejemanja štipendije)

(1) Štipendist pridobi pravico do štipendije za obdobje trajanja izobraževalnega ali študijskega programa za posamezno stopnjo izobraževanja. Štipendist lahko prejema štipendijo eno leto za posamezen letnik na isti stopnji izobraževanja.

(2) V primeru ponavljanja letnika se štipendijsko razmerje in prejemanje štipendije iz prvega odstavka tega člena iz opravičljivih razlogov podaljša za:

- dodatno eno šolsko ali študijsko leto zaradi starševstva,
- dodatno eno šolsko ali študijsko leto zaradi opravičljivih zdravstvenih razlogov,
- dodatno eno šolsko ali študijsko leto zaradi izjemnih družinskih in socialnih

okolščin,

– dodatno eno šolsko ali študijsko leto v primeru neizpolnjenih šolskih ali študijskih obveznosti zaradi dogodka, ki se zgodi zaradi višje sile, ki je zunanji vzrok, katerega štipendist ni pričakoval, ni predvideval in nanj računal ter se mu ni mogel izogniti ali ga odvrniti.

(3) Podaljšanje štipendijskega razmerja za dodatno šolsko ali študijsko leto v primerih iz prejšnjega odstavka je možno le enkrat na posamezni stopnji izobraževanja.

(4) Ponavljanje letnika iz prve alineje drugega odstavka tega člena je ponavljanje istega letnika istega izobraževalnega ali študijskega programa na isti stopnji izobraževanja, za katero je štipendist pridobil štipendijo.

(5) Za opravičljive zdravstvene razloge iz druge alineje drugega odstavka tega člena šteje bolezen ali poškodba, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj tri mesece v šolskem ali študijskem letu, v katerem je štipendist prejemal štipendijo in je vplivala na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista v tolikšni meri, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, kar se dokazuje z mnenjem zdravnika specialista.

(6) Za izjemne družinske ali socialne okoliščine iz tretje alineje drugega odstavka tega člena štejejo:

- smrt ožjega družinskega člana štipendista,
- nastanek najmanj 80% invalidnosti ali težko ozdravljive bolezni ožjega družinskega

člana štipendista,

– brezposelnost ali izguba zaposlitve obeh staršev ali osebe, ki neguje in varuje štipendista,

–časna nezmožnost za delo staršev ali vzdrževalcev štipendista zaradi bolezni ali poškodbe, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj štiri mesece.

(7) Štipendijsko razmerje iz prvega odstavka tega člena se podaljša za dodatno študijsko leto v primeru podaljšanja študentskega statusa po izteku trajanja študijskega programa 1., 2. ali 3. stopnje ali za dodatnih 60 dni po izteku višješolskega študijskega programa.

(8) V primeru iz prejšnjega odstavka se štipendijsko razmerje podaljša za dodatno študijsko leto le enkrat, po 1. ali po 2. stopnji.

68. člen

(neupravičenost do štipendije)

Štipendist ni upravičen do štipendije za izobraževalni ali študijski program stopnje izobraževanja in izobraževalni ali študijski program v tujini primerljive stopnje izobraževanja, ki je enaka ali nižja kot stopnja, ki jo je upravičenec že zaključil, razen v primeru, da za isto izobraževalno stopnjo še ni prejemal štipendije po tem zakonu.

69. člen

(izplačevanje štipendij)

(1) Štipendistu se začne izplačevati štipendija s prvim naslednjim mesecem po začetku šolskega ali študijskega leta ali s prvim naslednjim mesecem po odločitvi o popolni vlogi, mesečno za pretekli mesec.

(2) V primeru iz sedmega in osmega odstavka 67. člena tega zakona se štipendija izplačuje do diplome, vendar največ eno študijsko leto, razen v primeru iz 70. člena tega zakona.

70. člen

(izplačilo v enkratnem znesku zaradi predčasnega zaključka izobraževanja)

(1) Štipendija se izplača v enkratnem znesku v višini preostalih zneskov štipendij za preostale mesece trajanja izobraževalnega ali študijskega programa, če štipendist konča izobraževanje prej, kot je določeno z izobraževalnim ali študijskim programom oziroma se štipendija izplača v enkratnem znesku v višini preostalih zneskov štipendij za preostale mesece dodatnega študijskega leta, če štipendist konča izobraževanje prej, kot je določeno v sedmem odstavku 67. člena tega zakona.

(2) O izplačilu v enkratnem znesku zaradi predčasnega zaključka izobraževanja se s pogodbo o štipendiranju lahko dogovorita tudi kadrovski štipenditor in štipendist.

71. člen

(nadaljnje prejetje štipendije)

(1) Štipendist je upravičen do nadaljnjega prejemanja štipendije, če še naprej izpolnjuje vse pogoje po tem zakonu in če je uspešno zaključil letnik, za katerega je prejemal štipendijo. Šteje se, da je štipendist uspešno zaključil letnik, če se je vpisal v višji letnik ali izpolnil pogoje za vpis v višji letnik. V tem primeru mora štipendist predložiti ustrezno dokazilo izobraževalnega zavoda, da izpolnjuje pogoje za vpis v višji letnik.

(2) V primeru izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje štipendije v višjem letniku, se štipendistu ponovno odmeri višina štipendije.

72. člen

(usklajevanje višine štipendij)

(1) Štipendije se usklajujejo na način in v roku, ki velja za transferje, v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

(2) Ugotovitveni sklep ministra, pristojnega za delo, o uskladitvi zneskov štipendij se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

73. člen

(obveznosti štipendista)

V kolikor ta zakon ne določa drugačnih oziroma dodatnih obveznosti pri posamezni vrsti štipendije mora štipendist:

- uspešno zaključiti posamezni letnik, za katerega je prejemal štipendijo,
- uspešno zaključiti izobraževalni ali študijski program, za katerega je pridobil štipendijo,
- prejemnik kadrovske štipendije opraviti enomesečno prakso pri delodajalcu v vsakem šolskem ali študijskem letu,
- v primeru prejemanja štipendije iz sedmega in osmega odstavka 62. člena tega zakona diplomirati ali magistrirati najkasneje do izteka podaljšanega študentskega statusa,
- predložiti vlogo za ponovno odmero ali nadaljnje prejetje štipendije ali zaprositi za mirovanje štipendijskega razmerja,
- sporočiti spremembe, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na štipendijsko razmerje, v roku 30 dni po nastali spremembi ali v roku 30 dni od dneva, ko je za spremembo izvedel.

74. člen **(spremembe, ki vplivajo na štipendijsko razmerje)**

(1) Štipendist je dolžan v roku 30 dni po nastali spremembi ali v roku 30 dni od dneva, ko je za spremembo izvedel sporočiti dodeljevalcu štipendije vse spremembe, ki se zgodijo v tekočem šolskem ali študijskem letu in vplivajo na štipendijsko razmerje.

(2) Spremembe, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, so:

- prekinitev ali konec izobraževanja,
- sprememba izobraževalnega ali študijskega programa ali izobraževalne ustanove,
- okoliščine, ki vplivajo na izpolnjevanje drugih splošnih pogojev iz 10. člena tega

zakona.

(3) Za državne štipendije se poleg zgoraj naštetih sprememb upoštevajo tudi spremembe, ki so določene v zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

(4) O spremembah iz prejšnjega odstavka odloči pristojni center za socialno delo, s prvim dnem naslednjega meseca po nastanku spremembe.

(5) V primeru spremembe izobraževalnega ali študijskega programa, mora štipendist od dodeljevalca štipendije predhodno pridobiti pisno soglasje, če želi še naprej prejemati štipendijo v novem ali spremenjenem izobraževalnem ali študijskem programu.

VI. MIROVANJE IN PRENEHANJE ŠTIPENDIJSKEGA RAZMERJA TER VRAČILO ŠTIPENDIJE

75. člen **(splošna določba)**

Določbe tega poglavja veljajo za vse štipendije, urejene v tem zakonu, če za posamezno vrsto štipendije s tem zakonom ni drugače določeno ter za sofinanciranje kadrovskih štipendij.

76. člen **(mirovanje štipendijskega razmerja)**

(1) Štipendijsko razmerje miruje, štipendija pa se štipendistu ne izplačuje, če:

- ponavlja isti letnik ali ne izpolnjuje pogojev za napredovanje v višji letnik istega izobraževalnega ali študijskega programa na isti stopnji izobraževanja, za katerega je pridobil štipendijo, razen v primerih iz drugega odstavka 67. člena tega zakona,

- izgubi status dijaka ali študenta in mu je dovoljeno opravljanje učnih ali študijskih obveznosti,

- štipendist ne vloži pravočasno vloge za nadaljnje prejetje državne ali Zoisove štipendije, razen v primeru iz petega odstavka tega člena,

- štipendist ne vloži vloge za nadaljnje prejetje drugih, v tem zakonu urejenih štipendij, v roku, kot ga določa javni poziv, javni razpis ali pogodba o štipendiranju,

- dohodek na družinskega člana štipendista, ki prejema državno štipendijo, presega cenzus za pridobitev štipendije,

- štipendist, ki prejema državno štipendijo, ni izdelal letnika, dovoljen pa mu je ponovni vpis v isti letnik, razen če letnika ni izdelal zaradi opravičljivih razlogov iz drugega odstavka 67. člena tega zakona,

- štipendist, ki prejema Zoisovo štipendijo, ni izpolnil pogojev iz 24. člena tega zakona, razen če pogojev ni izpolnil zaradi opravičljivih razlogov iz drugega odstavka 67. člena tega zakona.

- štipendist, ki je po predhodnem soglasju štipenditorja zamenjal študijski ali izobraževalni program za opravljanje letnikov, za katere je že prejemal štipendijo.

(2) V primeru preseganja zneska iz tretjega odstavka 97. člena tega zakona, ob hkratnem prejemanju več štipendij, državna štipendija miruje ali se sorazmerno zniža.

(3) Mirovanje štipendijskega razmerja ni mogoče dve šolski ali študijski leti zaporedoma v celotnem izobraževanju na stopnji, za katero je štipendist pridobil štipendijo.

(4) Mirovanje štipendijskega razmerja se pri državni štipendiji iz razloga po peti alineji prvega odstavka tega člena prekine in se štipendija spet izplačuje štipendistu, če nastopi takšna sprememba, ki ima za posledico izpolnjevanje cenzusa za pridobitev štipendije.

(5) Mirovanje štipendijskega razmerja se pri državni in Zoisovi štipendiji iz razloga po tretji alineji prvega odstavka tega člena prekine in se štipendija ponovno začne izplačevati upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

77. člen

(prenehanje štipendijskega razmerja)

Štipendijsko razmerje preneha, če štipendist dijak ali študent:

- ne izpolnjuje več splošnih pogojev za pridobitev štipendije po tem zakonu ali posebnih pogojev iz tretjega odstavka 57. člena tega zakona,

- po svoji krivdi prekine izobraževanje ali ne dokonča uspešno letnika ali ne zaključi uspešno izobraževalnega ali študijskega programa, za katerega je prejemal štipendijo,

- se izpiše iz izobraževalnega ali študijskega programa za katerega je pridobil štipendijo ali spremeni izobraževalni ali študijski program ali izobraževalno ustanovo brez predhodnega pisnega soglasja dodeljevalca štipendije,

- štipendijo pridobi na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,

- po mirovanju štipendijskega razmerja ne predloži ustreznih dokazil za nadaljnje prejemanje štipendije v roku iz javnega poziva ali na podlagi predloženih dokazil ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije,

- ne dokonča izobraževalnega ali študijskega programa, za katerega se mu je štipendijsko razmerje podaljšalo v skladu s sedmim odstavkom 67. člena tega zakona,

- pri sofinanciranju kadrovske štipendije tekom štipendiranja ali pred zaključkom izobraževanja sklene pogodbo o zaposlitvi pri kadrovskem štipenditorju ali drugem delodajalcu ali se samozaposli,

- odpove štipendijsko razmerje,

- umre.

78. člen

(vračilo štipendije ali prejetih sredstev)

(1) V primerih iz prejšnjega člena je štipendist dolžan za neuspešno opravljen letnik ali dodatno študijsko leto ali neuspešno zaključen izobraževalni ali študijski program, vrniti štipendijo skupaj z dodatki v roku 30 dni od dokončnosti odločbe o prenehanju štipendijskega razmerja, po tem roku pa skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi v skladu z zakonom, ki predpisuje obrestno mero zamudnih obresti. V primeru iz četrte alineje prejšnjega člena je

štipendist dolžan vrniti štipendijo vključno z dodatki, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva nakazila posameznega zneska štipendije in dodatkov dalje.

(2) Obveznost in pogoje za vrnitev sofinancirane kadrovske štipendije uredita kadrovski štipenditor in štipendist v pogodbi o štipendiranju.

(3) Kadrovski štipenditor oz. delodajalec mora Skladu oz. Nosilcu regijskih shem vrniti sredstva, ki jih je prejel za sofinanciranje kadrovske štipendije, če:

- ne zaposli štipendista po zaključenem izobraževanju, ki je bilo predmet sofinanciranja,

- odstopi od pogodbe o sofinanciranju regijske kadrovske štipendije, sklenjene s Skladom in z nosilcem regijske sheme kadrovskih štipendij, razen v primeru iz tretjega in petega odstavka 91. člena tega zakona,

- ni porabil dodeljenih sredstev za namen, za katerega so bila dodeljena, ali so bila dodeljena na podlagi neresničnih podatkov.

(4) Dodeljevalec štipendije lahko v enem letu po dokončnosti odločbe o upravičenosti do štipendije, po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do štipendije, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, zaradi katerih bi bilo treba izdati drugačno odločbo o upravičenosti do štipendije, ker štipendist ni bil upravičen do štipendije ali je bil upravičen v nižjem znesku ali za krajše obdobje, ker je podatke prikazoval lažno ali jih je zamočlal ali je sporočil neresnične podatke.

(5) V primeru iz četrte alineje prejšnjega člena, štipendist ne more uveljavljati štipendije po tem zakonu eno šolsko ali študijsko leto od dokončnosti odločbe, s katero je bila odpravljena odločba o priznanju štipendije.

(6) Štipendist, ki ne sporoči sprememb, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na štipendijsko razmerje, v roku 30 dni po nastali spremembi ali v roku 30 dni od dneva, ko je za spremembo izvedel, je dolžan vrniti neupravičeno prejeto štipendijo skupaj z zamudnimi obrestmi za čas po spremembi.

79. člen

(pogojni dolg)

(1) V primeru, če štipendist med šolskim ali študijskim letom:

- pridobi katero od štipendij iz 6. člena tega zakona, razen v primerih iz 97. člena tega zakona,

- se zaposli ali samozaposli,

- se vpiše v evidenco brezposelnih oseb,

in o tem pravočasno obvesti štipenditorja, je dolžan vrniti prejete zneske štipendije pod pogojem, da letnika ali dodatnega študijskega leta iz sedmega odstavka 67. člena tega zakona, za katerega je prejel zneske štipendije, ni uspešno zaključil do izteka šolskega ali študijskega leta, v katerem je štipendijo prejemal.

(2) Določba prejšnjega odstavka ne velja za sofinancirane kadrovske štipendije.

80. člen

(odlog in obročno vračanje štipendije)

(1) Odlog ali obročno vračanje štipendije je možno, če se s tem bistveno izboljšajo možnosti štipendista za vračilo štipendije, od katerega sicer ne bi bilo mogoče izterjati celotnega

vračila štipendije in štipendist iz utemeljenih razlogov štipendije ne more vrniti v enkratnem znesku.

(2) Za utemeljene razloge iz prejšnjega odstavka se štejejo zlasti:

- starševstvo štipendista;
- opravičljivi zdravstveni razlogi kot je bolezen ali poškodba, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj tri mesece v šolskem ali študijskem letu, v katerem je štipendist prejemal štipendijo in je vplivala na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista v tolikšni meri, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, kar se dokazuje z mnenjem zdravnika specialista;
- izjemne družinske in socialne okoliščine kot so smrt ožjega družinskega člana štipendista, nastanek najmanj 80% invalidnosti ali težko ozdravljive bolezni ožjega družinskega člana štipendista, brezposelnost ali izguba zaposlitve obeh staršev ali osebe, ki neguje in varuje štipendista, začasna nezmožnost za delo staršev ali vzdrževalcev štipendista zaradi bolezni ali poškodbe, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj 3 mesece;
- višja sila, ki je zunanji vzrok, katerega štipendist ni pričakoval, ni predvideval in nanj računal ter se mu ni mogel izogniti ali ga odvrniti in je bistveno vplivala na štipendistovo nezmožnost dokončanja študija.

(3) Štipenditor lahko dovoli odlog ali obročno vračanje štipendije največ za enako dobo, kot je bila doba prejetanja štipendije.

(4) V primeru, da štipendist v času odloga uspešno opravi letnik za katerega je prejemal štipendijo, je opravičen vračila štipendije.

(5) Za uspešno opravljen letnik po prejšnjem odstavku se šteje, da je štipendist opravil vse predpisane obveznosti za letnik izobraževalnega programa za katerega je prejemal štipendijo ali da je izpolnil pogoje za vpis v višji letnik izobraževalnega programa.

81. člen

(odpis ali delni odpis vračila štipendije)

Odpis ali delni odpis vračila štipendije je možen:

- če štipendist opusti izobraževanje zaradi invalidnosti I. kategorije, dalj časa trajajoče bolezni ali poškodbe opredeljene v drugi alineji drugega odstavka prejšnjega člena,
- če štipendist štipendije ne more vrniti tudi po odlogu vračila štipendije zaradi socialne ogroženosti,
- če bi bili stroški postopka izterjave vračila štipendije v nesorazmerju z višino terjatve,
- če se zaradi nevnovčljivosti premoženja štipendista ugotovi, da terjatve ni mogoče izterjati.

82. člen

(postopek odloga, obročnega vračanja štipendije, odpisa in delnega odpisa)

(1) Štipendist poda prošnjo za odlog, obročno vračanje, odpis ali delni odpis vračila štipendije pri dodeljevalcu štipendije.

(2) Prošnji iz prejšnjega odstavka mora štipendist priložiti vsa dokazila, ki potrjujejo utemeljenost razlogov za odlog, obročno vračanje štipendije, odpis ali delni odpis vračila štipendije. Štipendist priloži le tista dokazila, ki jih dodeljevalec štipendije ne more pridobiti iz uradnih evidenc po uradni dolžnosti.

(3) Dodeljevalec štipendije posreduje prošnjo za odlog, obročno vračanje štipendije, odpis ali delni odpis vračila štipendije z dokazili iz prejšnjega odstavka ministrstvu.

(4) Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance in ob izpolnjevanju pogojev iz 80. člena tega zakona, na prošnjo štipendista, odloži vračilo štipendije ali dovoli obročno vračilo štipendije.

(5) Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance in ob izpolnjevanju pogojev iz 96. člena tega zakona, na prošnjo štipendista, odpiše ali delno odpiše vračilo štipendije.

VII. SOFINANCIRANJE KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

83. člen

(upravičenci do sofinanciranja kadrovskih štipendij)

Upravičenci do sofinanciranja kadrovskih štipendij za izobraževanje v Republiki Sloveniji ali v tujini so kadrovski štipenditorji, ki z namenom spodbujanja mladih za izobraževanje za njihove kadrovske potrebe, dodelijo kadrovske štipendije štipendistu, ki izpolnjuje splošne pogoje po tem zakonu in pogoje, določene v splošnih aktih kadrovskega štipenditorja.

84. člen

(minimalna sofinancirana kadrovska štipendija)

Kadrovska štipendija brez dodatkov, sofinancirana na podlagi tega zakona, ki jo kadrovski štipenditor dodeli posameznemu štipendistu, ne sme biti nižja od 100 evrov mesečno.

85. člen

(odstotni delež sofinanciranja)

- (1) Sklad sofinancira kadrovskemu štipenditorju 50% dodeljene kadrovske štipendije, vendar največ v višini 30% bruto minimalne plače.
- (2) Če se upravičenec izobražuje v izobraževalnem ali študijskem programu, ki je v politiki štipendiranja opredeljen kot prednostni na določenem področju, Sklad sofinancira 70% dodeljene kadrovske štipendije, vendar največ v višini 50% bruto minimalne plače.

86. člen

(izvajanje sofinanciranja kadrovskih štipendij)

Sofinanciranje kadrovskih štipendij izvaja Sklad, na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje kadrovskih štipendij.

87. člen

(javni razpis)

- (1) Sklad glede na razpoložljiva sredstva najkasneje do konca meseca junija za naslednje šolsko ali študijsko leto, po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za delo, objavi na svoji spletni strani in na enotnem državnem portalu e-uprava javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij.
- (2) Sklad v javnem razpisu iz prejšnjega odstavka določi pogoje za pridobitev sredstev, višino sredstev, zahtevano dokumentacijo, roke za oddajo prijav ter druge podatke, potrebne za odločanje.

88. člen

(prijava na javni razpis)

(1) Kadrovski štipenditor se prijavi na javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij z elektronsko vlogo v roku, kot ga določa javni razpis.

(2) Pred prijavo na javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij mora kadrovski štipenditor skleniti pogodbo o štipendiranju s štipendistom, ki izpolnjuje pogoje iz 83. člena tega zakona, s katero uredita medsebojna razmerja.

89. člen **(pogoji za sofinanciranje)**

Do sofinanciranja kadrovskih štipendij je upravičen kadrovski štipenditor, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- zoper njega ni uveden postopek prisilne poravnave, stečajni postopek ali postopek prisilnega prenehanja v skladu s predpisi, ki urejajo finančno poslovanje, postopek zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje,
- zagotavlja sredstva za izplačevanje kadrovske štipendije za celotno dobo izobraževanja posameznega štipendista, in sicer do zaključka programa izobraževanja na stopnji izobraževanja, za katero je štipendist prejel kadrovsko štipendijo,
- ima s kadrovskim štipendistom medsebojna razmerja urejena s pogodbo o štipendiranju.

90. člen **(obveznosti kadrovskega štipenditorja)**

1) Kadrovski štipenditor je dolžan:

- izplačevati sofinancirane kadrovske štipendije in hraniti dokumentacijo o teh štipendijah,
- štipendistu v vsakem šolskem ali študijskem letu, v katerem prejema sofinancirano kadrovsko štipendijo, omogočiti opravljanje delovne prakse v skupnem trajanju vsaj en mesec v šolskem ali študijskem letu,
- štipendistu, v času opravljanja enomesečne delovne prakse, zagotoviti povračilo vsaj minimalnih stroškov, ki jih ima štipendist s prevozom in malico,
- s štipendistom, za katerega je prejemal sofinanciranje, v 30 dneh po zaključku izobraževanja, skleniti pogodbo o zaposlitvi,
- dodeljena sredstva za sofinanciranje kadrovskih štipendij nameniti izključno za namene, določene po tem zakonu,
- na zahtevo Sklada v določenem roku posredovati vse podatke, ki se nanašajo na sofinanciranje kadrovskih štipendij,
- Skladu omogočiti nadzor nad uresničevanjem določb tega zakona in pogodbe o sofinanciranju kadrovske štipendije.

2) Štipenditor se lahko s štipendistom s pogodbo o štipendiranju dogovori, da mu v času prejemanja kadrovske štipendije dodeli tudi dodatke k štipendiji.

91. člen **(poskusna doba)**

- (1) Poskusna doba je enomesečna delovna praksa, ki jo kadrovski štipenditor v prvem letu štipendijskega razmerja omogoči štipendistu kadarkoli v šolskem ali študijskem letu.
- (2) Kadrovski štipenditor lahko v prvem letu trajanja sofinanciranega štipendijskega razmerja po preteku enomesečne delovne prakse odpove pogodbo o štipendiranju s štipendistom in pogodbo o sofinanciranju s Skladom, če ugotovi, da štipendist ni primeren in ne bo sposoben opravljati dela pri kadrovskem štipenditorju, v tem primeru ni upravičen do vračila nesofinanciranega dela kadrovske štipendije.
- (3) Štipendist lahko v prvem letu štipendijskega razmerja po preteku enomesečne delovne prakse odpove pogodbo o štipendiranju s kadrovskim štipenditorjem, v tem primeru je dolžan štipenditorju vrniti nesofinanciran del kadrovske štipendije.
- (4) V primeru iz drugega in tretjega odstavka tega člena kadrovski štipenditor ni dolžan vrniti prejetega zneska sofinancirane štipendije, če je štipendist letnik uspešno končal ali opravil pogoje za vpis v višji letnik.

92. člen

(obveznost zaposlitve štipendista)

- (1) Pogodbo o zaposlitvi kadrovski štipenditor s štipendistom sklene za nedoločen polni delovni čas najmanj za obdobje trajanja sofinanciranja kadrovske štipendije.
- (2) Kadrovski štipenditor je dolžan štipendista zaposliti na ustrezno delovno mesto. Ustrezno delovno mesto je takšno delovno mesto, ki ustreza zaključeni ravni izobrazbe štipendista.
- (3) Kadrovski štipenditor lahko začasno, vendar ne več kot za obdobje šestih mesecev, zaposli štipendista na delovno mesto, ki ne ustreza njegovi zaključeni ravni izobrazbe, če s tem soglaša štipendist.
- (4) Kadrovski štipenditor je dolžan ponuditi štipendistu sklenitev pogodbe o zaposlitvi v roku 30 dni po zaključku izobraževanja štipendista.
- (5) Izpolnitev obveznosti zaposlitve štipendista se lahko odloži, če štipendist v soglasju s kadrovskim štipenditorjem nadaljuje izobraževanje na višjo stopnjo izobraževanja, in sicer do zaključka izobraževalnega ali študijskega programa.

93. člen

(zaposlitev štipendista pred zaključkom izobraževanja)

V primeru zaposlitve štipendista pred zaključkom izobraževanja, kadrovski štipenditor ni upravičen do sofinanciranja kadrovske štipendije za obdobje do zaključka izobraževalnega ali študijskega programa.

94. člen

(utemeljeni razlogi za neizpolnitev obveznosti zaposlitve štipendista)

Kadrovski štipenditor je prost obveznosti zaposlitve štipendista v naslednjih primerih:

- če je zoper njega uveden postopek prisilne poravnave, stečajni postopek ali postopek prisilnega prenehanja v skladu s predpisi, ki urejajo finančno poslovanje, postopek zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje,
- če kadrovski štipenditor zmanjšuje obseg zaposlovanja ali če se je po zaključku izobraževanja s strani štipendista pokazalo, da zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih in podobnih razlogov štipenditor nima več potrebe po kadru, ki ga je štipendiral,

- če se je štipendist na podlagi soglasja k dogovoru med kadrovskim štipenditorjem in drugim delodajalcem, zaposlil pri slednjem, se obveznosti iz 92. člena tega zakona prenesejo na novega delodajalca.

95. člen
(odpis vračila zneska sofinanciranja kadrovske štipendije)

Kadrovski štipenditor je v primerih navedenih v prejšnjem členu oproščen vračila prejetega zneska sofinanciranja kadrovske štipendije.

96. člen
(ureditev medsebojnih razmerij v pogodbi o sofinanciranju)

Medsebojna razmerja, pravice ter obveznosti iz naslova sofinanciranja kadrovske štipendije uredita Sklad in kadrovski štipenditor s pogodbo o sofinanciranju.

VIII. PREJEMANJE VEČ VRST ŠTIPENDIJ

97. člen
(prejemanje več vrst štipendij)

(1) Upravičenci iz prve in druge alineje 9. člena tega zakona lahko hkrati prejemajo državno štipendijo, Zoisovo štipendijo in štipendijo za deficitarne poklice ali sofinancirano kadrovsko štipendijo, če za vsako izmed navedenih štipendij izpolnjujejo pogoje za njihovo prejemanje, ki so določeni v tem zakonu. Prav tako lahko hkrati pridobijo tudi štipendijo po posebnih predpisih, če ti predpisi ne določajo drugače.

(2) Upravičenci iz prejšnjega odstavka so upravičeni do osnovne štipendije in dodatkov pri prvi štipendiji in do osnovne višine vseh nadaljnjih štipendij.

(3) V primeru, da upravičenec prejema tako državno kot Zoisovo štipendijo, mu ne pripada dodatek za uspeh iz 16. člena tega zakona.

(4) V primeru, ko seštevek štipendij iz prvega odstavka tega člena preseže znesek 562 evrov mesečno, se štipendistu državna štipendija sorazmerno zniža ali mu miruje, v skladu z določili 76. člena tega zakona. Za mesec, ko seštevek prejetih štipendij preseže seštevek 562 evrov mesečno, pristojni center za socialno delo izda odločbo o znižanju ali mirovanju državne štipendije.

IX. EVIDENCE

98. člen
(vrste evidenc)

(1) Za potrebe odločanja in opravljanja drugih nalog po tem zakonu, spremljanja, načrtovanja in vodenja politike na področju štipendiranja ter znanstveno-raziskovalne in statistične namene se glede na vrsto štipendije upravljajo:

- evidenca štipendistov, ki prejemajo državno štipendijo,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo Zoisovo štipendijo,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo za deficitarne poklice,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo Ad futura za mednarodno mobilnost,

- evidenca štipenditorjev in štipendistov o štipendijah, dodeljenih po posebnih predpisih,

- evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov v primeru sofinanciranja kadrovskih štipendij in evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov v primeru drugih kadrovskih štipendij (v nadaljnjem besedilu: evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov).

(2) Evidenca iz prve do pete alineje prejšnjega odstavka vodijo dodeljevalci štipendij. Evidenco štipenditorjev in štipendistov o štipendijah, dodeljenih po drugih predpisih ter evidenco kadrovskih štipenditorjev in štipendistov vodi Sklad.

(3) Podatki iz evidenc iz prvega odstavka tega člena se posredujejo v centralno zbirko podatkov, ki jo vodi, vzdržuje in nadzoruje ministrstvo.

99. člen

(evidenca štipendistov)

(1) Dodeljevalec štipendije oziroma Sklad začne voditi posamezno evidenco štipendistov iz prvega odstavka prejšnjega člena z dnem dodelitve štipendije.

(2) Posamezna evidenca štipendistov vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime in spol,
- datum rojstva,
- EMŠO,
- naslov, občina (šifra občine) stalnega oziroma začasnega prebivališča,
- država stalnega ali začasnega prebivališča,
- državljanstvo,
- transakcijski račun (številka TRR in naziv banke, kjer je račun odprt),
- ime izobraževalnega ali študijskega programa in smeri,
- vrsta in področje izobraževanja,
- identifikacijska številka študijskega programa,
- letnik izobraževanja,
- leto in letnik, v katerem je štipendist začel prejemati štipendijo,
- višina in vrsta štipendije in dodatkov,
- status štipendista in način izobraževanja (dijak, študent, udeleženec izobraževanja odraslih),
- izjemni dosežki prejemnika državne in Zoisove štipendije,
- o deležih sofinanciranja kadrovske štipendije, v primeru sofinanciranja kadrovske štipendije,
- matično in davčno številko štipenditorja,
- ime, naslov, matično številko, občino in državo izobraževalne ustanove,
- o mirovanju štipendijskega razmerja in razlogih za mirovanje,
- o prenehanju štipendijskega razmerja in razlogih za prenehanje,
- o pritožbah,
- o načinu vračanja izplačanih štipendij in dodatkov ter znesek vračila,
- o odpisu štipendije in razlogu za odpis,
- o referenčnem obdobju (mesec, leto),
- o bivanju v času šolanja (v domu, pri sorodnikih, v najemniškem stanovanju, doma, vozač, v tujini).

100. člen

(evidenca kadrovskih štipenditorjev ter evidenca štipenditorjev, ki dodeljujejo štipendije po posebnih predpisih)

Evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov ter evidenca štipenditorjev, ki dodeljujejo štipendije po posebnih predpisih, ki jo vodi Sklad, vsebuje naslednje podatke:

- o firmi ali imenu štipenditorja,
- o sedežu (občina - šifra občine) ali prebivališču štipenditorja,
- o matični in davčni številki štipenditorja,
- o sklenjenih pogodbah med Skladom in kadrovskimi štipenditorji o dodelitvi sredstev za sofinanciranje kadrovskih štipendij,
- številko pogodbe med kadrovskim štipenditorjem in štipendistom,
- o seznamu štipendistov (EMŠO, osebno ime in naslov) v okviru posameznega štipenditorja,
- SKD (dejavnost) štipenditorja,
- SKD nadrejene enote (v primeru, ko je poročevalska enota podružnica),
- o skupnem letnem znesku za program štipendiranja po vrstah štipendij,
- o višini sofinanciranja kadrovskih štipendij,
- o številu štipendistov pri štipenditorju.

101. člen **(dolžnost sporočanja podatkov)**

(1) Podatki po tem zakonu se zbirajo neposredno od štipendistov in dodeljevalcev štipendij ter iz uradnih zbirk osebnih podatkov, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

(2) Ministrstvo, Sklad in pristojni centri za socialno delo brezplačno in po uradni dolžnosti pridobivajo osebne podatke iz obstoječih zbirk osebnih podatkov od naslednjih upravljavcev:

- **Ministrstva za notranje zadeve** – podatke o osebi iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče, naslov za vročanje, zakonski stan, sprememba osebnega imena, datum smrti, podatke o izdanem dovoljenju za prebivanje tujca, serijska številka dovoljenja, vrsta dovoljenja, razlog in namen izdaje, datum izdaje in rok veljavnosti, podatek o tem, ali je dovoljenje za prebivanje veljavno ali je prenehalo veljati);
- **Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport oziroma izvajalcev vzgojno-izobraževalne ali študijske dejavnosti** – podatke o vključenosti oseb v vzgojni ali izobraževalni ali višješolski zavod (ime vzgojno-izobraževalnega zavoda ali višješolskega zavoda, naslov vzgojno-izobraževalnega zavoda ali višješolskega zavoda, vrsta izobraževalnega zavoda (vrtec, osnovna šola, srednja šola, višja šola), identifikacijska številka izobraževalnega zavoda (šifra PRS), status (otrok, vključen v vrtec, učenec, dijak, študent), trajanje statusa za šolsko ali študijsko leto (od-do), datum prvega vpisa v izobraževalni ali študijski program, datum izpisa iz izobraževalnega zavoda, datum zaključka izobraževalnega ali študijskega programa, identifikacijska številka vzgojno-izobraževalnega ali višješolskega programa, naziv vzgojno-izobraževalnega ali višješolskega programa, vrsta izobraževanja po KLASIUS, področje izobraževanja po KLASIUS, razred ali letnik, povprečna ocena), podatke o izboru dijakov za prebivanje v dijaških domovih (osebno ime dijaka, naziv in naslov dijaškega doma, identifikacijska številka dijaškega doma (šifra PRS), trajanje statusa za šolsko ali študijsko leto (od-do), podatke o vključenosti študentov v študijske programe (ime visokošolskega zavoda, naslov visokošolskega zavoda, vrsta visokošolskega zavoda, identifikacijska številka visokošolskega zavoda (šifra PRS), status (študent), trajanje statusa za študijsko leto (od-do), datum prvega vpisa v študijski program, datum izpisa iz študijskega zavoda, datum zaključka študijskega programa, identifikacijska številka študijskega programa, naziv študijskega programa, vrsta izobraževanja po KLASIUS, področje izobraževanja po KLASIUS, letnik,);
- **centrov za socialno delo** – podatke iz 99. člena tega zakona,
- **Sklada** – podatke iz 99. in 100. člena tega zakona,
- **Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije** – podatke o priznani invalidnosti oziroma telesni okvari na podlagi odločbe Zavoda za

pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

- **Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije** – podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave in odjave v obvezno zdravstveno zavarovanje),

- **Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje** – podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb: datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave in odjave v evidenco brezposelnih oseb ter o razlogih prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih oseb, podatke o datumu upravičenosti in o razlogih prenehanja izplačevanja dodatka za aktivnost, iz evidence oseb, ki so začasno nezaposljive: podatke, ki se nanašajo na ugotovitev začasne nezaposljivosti, podatke o priznani invalidnosti oziroma telesni okvari na podlagi odločbe, podatke o prejemanju Zoisove štipendije (datum upravičenosti do štipendije (od-do),

- **Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve** (v nadaljnjem besedilu: AJPES) – podatke o štipenditorjih, vpisanih v registrih, ki jih vodi AJPES,

- **lokalnih skupnosti** – podatke o podeljenih štipendijah (vrsta, višina in datum upravičenosti), o prenehanju štipendijskega razmerja,

- **kadrovskih štipenditorjev** – podatke o podeljenih štipendijah (vrsta, višina in datum upravičenosti), o prenehanju štipendijskega razmerja, podatke o zaposlitvi štipendista.

(3) V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena posameznikov, na katere se podatki nanašajo, ni potrebno predhodno seznaniti.

(4) Ministrstvo lahko na način in pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov, posreduje zbirke podatkov iz 99. in 100. člena tega zakona zbirkam podatkov iz drugega odstavka tega člena.

102. člen

(varstvo podatkov)

Za obdelavo podatkov, vsebovanih v evidencah, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, za zbiranje, obdelovanje, shranjevanje, posredovanje in uporabo podatkov, ki predstavljajo davčno tajnost, pa se uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek.

103. člen

(hramba in arhiviranje podatkov)

(1) Osebni podatki iz 99. in 100. člena tega zakona se hranijo deset let po prenehanju štipendijskega razmerja.

(2) Po poteku roka iz prejšnjega odstavka se podatki obravnavajo skladno s predpisi, ki urejajo poslovanje organov javne uprave s stalno zbirko dokumentarnega gradiva oziroma ravnanje z javnim arhivskim gradivom.

X. NADZOR IN POROČANJE

104. člen

(izvajalci nadzora)

(1) Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona glede državnih štipendij izvaja socialna inšpekcija.

(2) Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona glede ostalih štipendij po tem zakonu ter glede namenske porabe sredstev opravlja ministrstvo.

105. člen
(dolžnost poročanja)

(1) Centri za socialno delo po potrebi, najmanj pa enkrat letno, poročajo ministrstvu, o številu in višini dodeljenih državnih štipendij, o vrstah in področjih izobraževanja in o uspešnosti izobraževanja štipendistov.

(2) Sklad po potrebi, najmanj pa enkrat letno, poroča ministrstvu, o vrsti, o številu in višini dodeljenih štipendij, sofinanciranju kadrovskih štipendij ter regijskih štipendijskih fundacij.

106. člen
(dolžnost poročanja pri štipendijah po posebnih predpisih in splošnih aktih delodajalcev)

(1) Subjekti, ki dodeljujejo štipendije in druge prejemke, iz 4. člena tega zakona, so dolžni Skladu letno, do konca koledarskega leta za preteklo šolsko ali študijsko leto poročati o dodeljenih štipendijah in sicer podatke iz 99. in 100. člena tega zakona.

(2) Poleg izpolnitve obveznosti iz prejšnjega odstavka, so kadrovski štipenditorji dolžni Skladu do konca koledarskega leta sporočiti tudi podatke o kadrovskih štipendijah, ki jih želijo dodeliti v naslednjem šolskem ali študijskem letu.

(3) Sklad pridobljene podatke o kadrovskih štipendijah, ki jih kadrovski štipenditorji želijo dodeliti v naslednjem šolskem ali študijskem letu, objavi na svoji spletni strani.

(4) Obrazec za poročanje podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena objavi Sklad na svoji spletni strani.

XI. JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ KADROV IN ŠTIPENDIJE

107. člen
(namen Sklada)

(1) Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije je ustanovljen z namenom dodeljevanja sredstev za vlaganje v razvoj človeških virov in kadrov za večjo zaposljivost, vseživljenjsko učenje, konkurenčnost, prenos znanja in povezovanje znanstveno-raziskovalne sfere in univerz z gospodarstvom, izobraževalnega sistema s potrebami trga dela in za štipendiranje.

(2) V skladu z namenom iz prejšnjega odstavka, opravlja Sklad na področju štipendiranja, naloge določene v tem zakonu in v ustanovitvenem aktu Sklada.

XII. KAZENSKE DOLOČBE

108. člen
(prekršek zaradi nepovrnitve sredstev Skladu)

(1) Z globo od 500 evrov do 1.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v primeru prenehanja štipendijskega razmerja Skladu ne povrne deleža štipendistu dodeljene sofinancirane kadrovske štipendije, ki ga je prejel iz sredstev Sklada (78. člen).

(2) Z globo od 250 do 500 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

109. člen
(prekršek zaradi opustitve dolžnosti poročanja)

(1) Z globo od 500 evrov do 1.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če Skladu enkrat letno ne poroča o številu štipendistov, višini podeljenih štipendij, o vrsti in področjih izobraževanja, izobraževalnih ali študijskih programih in o zaposlitvi štipendistov po končanem izobraževanju (106. člen).

(2) Z globo od 250 evrov do 500 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

110. člen
(sprejem podzakonskih aktov)

Minister, pristojen za delo, izda podzakonski akt iz 24., 57. in 61. člena tega zakona do začetka uporabe tega zakona.

111. člen
(vzpostavitev enotnega informacijskega sistema)

Ministrstvo, Sklad in pristojni centri za socialno delo vzpostavijo ali prilagodijo informacijski sistem za spremljanje in poročanje o podeljenih štipendijah po tem zakonu do začetka uporabe tega zakona.

112. člen
(ureditev dosedanjih razmerij)

(1) Upravičencem, ki so pridobili Zoisovo štipendijo do 31. avgusta 2008, se ta štipendija izplačuje po predpisih, ki so se uporabljali do 31. avgusta 2008 do zaključka programa izobraževanja, za katerega so pridobili Zoisovo štipendijo.

(2) Upravičencem, ki so pridobili Zoisovo štipendijo po Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D), se ta štipendija izplačuje po navedenem zakonu do zaključka programa izobraževanja, za katerega so pridobili Zoisovo štipendijo, razen v primeru, da na lastno željo s štipenditorjem sklenejo novo pogodbo o štipendiranju na podlagi tega zakona.

(3) Upravičencem do državne štipendije, ki so to štipendijo pridobili po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS št. 62/2010, spremembe št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D), se državna štipendija izplačuje po navedenem zakonu do začetka uporabe tega zakona.

(4) Pogodbe o neposrednem sofinanciranju kadrovske štipendije, sklenjene med Skladom in delodajalcem na podlagi Zakona o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D), se izpolnijo v skladu z navedenim zakonom in pogodbo o štipendiranju, sklenjeno med delodajalcem in štipendistom, razen v

primeru, da štipendist in štipenditor sporazumno skleneta novo pogodbo o štipendiranju na podlagi tega zakona.

(5) Pogodbe o posrednem sofinanciranju kadrovskih štipendij, sklenjene med Skladom, ministrstvom in nosilcem regijske štipendijske sheme na podlagi Zakona o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D), se izpolnijo v skladu z navedenim zakonom in pogodbo o štipendiranju, sklenjeno med delodajalcem, štipendistom in nosilcem regijske štipendijske sheme, razen v primeru, da štipendist in štipenditor na podlagi predhodnega soglasja nosilca regijske štipendijske sheme sporazumno skleneta novo pogodbo o štipendiranju na podlagi tega zakona.

(6) Upravičencem, ki so pridobili štipendijo za Slovence v zamejstvu in po svetu po Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D), se ta štipendija izplačuje po navedenem zakonu do zaključka programa izobraževanja ali do izteka obdobja, za katerega so dobili štipendijo.

(7) Upravičencem, ki so po Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D) pridobili štipendijo za državljane držav, s katerimi ima Republika Slovenija sklenjene dvostranske ali večstranske sporazume o sodelovanju na področju izobraževanja oziroma podeljuje štipendije na podlagi vzajemnosti, se ta štipendija izplačuje v skladu s sklenjeno pogodbo o štipendiranju do zaključka programa izobraževanja ali do izteka obdobja, za katerega so sklenili pogodbo o štipendiranju.

(8) Postopki v zvezi z odpisom, odlogom in obročnim vračanjem štipendij po Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D), o katerih na prvi stopnji do začetka uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, se dokončajo po tem zakonu.

113. člen

(uskladitev Splošnih pogojev poslovanja Sklada)

Sklad uskladi Splošne pogoje poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije (Uradni list RS, št. 91/09) z določbami tega zakona do začetka uporabe tega zakona.

114. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati, vendar pa se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona:

- Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D),
- Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij (Uradni list RS, št. 45/09, 62/2010-ZUPJS, 110/2010, 57/2012-ZPCP-2D),
- Pravilnik o dodeljevanju Zoisovih štipendij (Uradni list RS, št. 51/08, 40/09-ZŠtip-A in 45/09),
- v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Ur.l. RS, št. 62/2010, Ur.l. RS, št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D) se črta 6. točka 3. člena, 4. točka 7. člena, 12. točka 1. odstavek 12. člena, 23. člen,

(2) V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se spremeni 11. točka 1. odstavek 12. člena, ki se po novem glasi: *"državne štipendije, zmanjšane za znesek, ki je enak dodatku za*

bivanje izven kraja stalnega prebivališča, dodatku za učni oziroma študijski uspeh, dodatku za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja ter dodatku za štipendiste s posebnimi potrebami."

115. člen
(uveljavitev in uporaba zakona)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2013 za dijake in 1. oktobra 2013 za študente.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, se lahko začnejo postopki za dodelitev štipendij po tem zakonu izvajati z dnem uveljavitve tega zakona.

OBRAZLOŽITVE ČLENOV ZAKONA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

K 1. členu

Vsebina, ki jo določa novi Zakon o štipendiranju (ZŠtip-1) celovito in podrobno ureja področje dodeljevanja štipendij in dodatkov k štipendijam za dijake in študente in uvaja nov koncept štipendiranja z vidika hkratnega prejemanja različnih vrst štipendij. Vsebina novega zakona podrobneje ureja posamezne vrste štipendij, opredeljuje upravičence do štipendij, pogoje in postopke za pridobitev posamezne vrste štipendije, določa višino posamezne vrste štipendije in možne dodatke k štipendiji, ureja hkratno prejemanje več vrst štipendij, mirovanje in prenehanje štipendijskega razmerja ter vračilo štipendije, nadzor in poročanje.

Zakon ureja štipendiranje v Republiki Sloveniji, drugi zakon, ki posega na področje štipendiranja, točneje na področje dodeljevanja državne štipendije, je še zakon, ki določa uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Pri dodeljevanju državne štipendije se glede postopka ugotavljanja upravičenosti do državne štipendije subsidiarno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

Poleg tega obstoječi Zakon o štipendiranju pomanjkljivo ureja posamezne vrste štipendij, tako iz vsebinskega kot iz procesnega vidika.

Novi zakon, ki ureja štipendiranje v Republiki Sloveniji želi predstavljati enotno zakonsko podlago za dodeljevanje vseh vrst štipendij, katerih vir financiranja je vsaj delno vzet iz javnih sredstev, oziroma uvaja pravno varnost na najvišji ravni tudi za tiste vrste štipendij, ki niso bile vključene v veljavni Zakon o štipendiranju.

Predlog zakona predvideva štipendije tako za študijske programe, ki so bili sprejeti po uvedbi bolonjske reforme (na 1., 2., in 3. stopnji), kot za študijske programe, ki so bili v veljavi pred uvedbo te reforme. V obeh primerih področje ureja Zakon o visokem šolstvu (Zvis).

Predlog zakona v 9. členu tudi implementira 11. in 12. člen Direktive 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas. Predlog daje državljanom tretjih držav, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v RS in tujcem s statusom rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU, pravico do štipendije za študij v Republiki Sloveniji.

K 2. členu

Zakon določa namen štipendij, ki so namenjene spodbujanju izobraževanja in doseganju višje ravni izobrazbe. Novi Zakon o štipendiranju (ZŠtip-1) bo še vedno omogočal podeljevanje štipendij za 1., 2. in 3. bolonjsko stopnjo. ZŠtip-1 bo urejal štipendije za izobraževanje in doseganje višje izobrazbene ravni upravičencev. Novi zakon ne ureja vrst

štipendiranja za različne vrste usposabljanj ali izobraževanja, s katero posameznik pridobi oziroma doseže nižjo izobrazbeno raven.

Pogoj za pridobitev štipendije je tudi izobraževanje po javno veljavnih programih na akreditiranih izobraževalnih ustanovah. ZŠtip pojasnjuje pojem izobraževanje tako, da gre za izobraževanje za pridobitev izobrazbe po javno veljavnih izobraževalnih programih poklicnega in srednješolskega izobraževanja, javno veljavnih študijskih programih višjega izobraževanja ter javno veljavnih dodiplomskih in podiplomskih študijskih programih prve, druge in tretje stopnje.

Izobraževalne programe formalnega izobraževanja (akreditiranega izobraževanja) lahko opravljajo le tiste organizacije, ki so po predpisanih postopkih vpisane v razvid izvajalcev javno veljavnih programov v državi izvajanja izobraževalnih programov. Vse akreditirane programe v Republiki Sloveniji potrjuje Strokovni svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS). Akreditirani programi omogočajo pridobitev javno veljavne izobrazbe – s podelitvijo javno veljavne listine (diplomska listina).

Zaključek izobraževanja predstavlja pridobitev višje ravni izobrazbe, kar posameznik dokazuje z ustreznimi listinami: na srednješolski ravni z zaključnim izpitom ali poklicno ali splošno maturo, na višješolski in visokošolski ravni z diplomsko listino, ter na 1., 2. in 3. bolonjski stopnji z diplomsko listino (Zakon o visokem šolstvu, (Ur.l. RS, št.119/2006-UPB3, 59/2007-ZŠtip (63/2007 popr.), 64/2008, 86/2009, 32a člen).

S poudarkom zaključenega izobraževanja s pridobitvijo višje ravni izobrazbe se odpravi pomanjkljivost obstoječega Zakona o štipendiranju, kjer zaključek izobraževanja predstavlja uspešno opravljen zadnji letnik izobraževanja, ne pa tudi zaključni izpit oziroma diploma – osnovni namen štipendiranja, dvig izobrazbene ravni, na ta način ni dosežen.

K 3. členu

V tretjem členu novega Zakona o štipendiranju so opredeljeni pojmi, ki se v besedilu novega zakona pogosto uporabljajo, zaradi česar je potrebno natančneje pojasniti njihov pomen.

K 4. členu

V četrtem členu so navedene vrste štipendij, ki so zaradi svojih zakonskih podlag z novim zakonom izvzete iz uporabe. Gre za: štipendije otrokom padlih v vojni za Slovenijo 1991, za namenske štipendije, ki jih podeljujejo ministrstva v skladu s posebnimi predpisi, za štipendije na podlagi mednarodnih sporazumov ter štipendije oziroma prejemke, ki so po namenu in načinu vračanja enaki štipendijam in so urejeni v drugih predpisih oziroma splošnih aktih. Kljub temu pa organe, ki tovrstne štipendije podeljujejo, novi zakon zavezuje k poročanju z namenom vzpostavitve celostnega pregleda področja štipendiranja v državi.

K 5. členu

V primeru, da v tem zakonu določeno vprašanje glede postopka dodeljevanja štipendij ni urejeno, se uporabijo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

II. VRSTE ŠTIPENDIJ

K 6. členu

Šesti člen opredeljuje vrste štipendij, ki se podeljujejo na podlagi novega zakona, in sicer so to državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost in sofinancirane kadrovske štipendije. Namen zakona je, da se na enem mestu urejajo vse štipendije, ki se podeljujejo v RS, oziroma da se vsaj poroča o podeljevanju štipendij, ki se ne podeljujejo iz javnih sredstev.

Člen zavezuje Republiko Slovenijo, da naštete štipendije razpiše za vsako študijsko in šolsko leto. Republika Slovenija tudi sofinancira kadrovske štipendije, za podeljevanje katerih je sicer odgovoren kadrovski štipenditor in zagotavlja sredstav za delovanje regionalnih razvojnih agencij.

K 7. členu

Člen opredeljuje finančne vire in sredstva za financiranje vseh vrst štipendij, urejenih z novim Zakonom o štipendiranju. Viri financiranja štipenditorju omogočajo nadzor nad že porabljenimi sredstvi, nadzor nad višino razpoložljivih sredstev za namen štipendiranja ter pripravo statističnih analiz. Člen opredeljuje zagotovitev finančnih sredstev iz proračuna RS Slovenije za državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu in štipendije za deficitarne poklice in za sofinancirane regijske sheme kadrovskih štipendij. Člen dodatno opredeljuje zagotovljena sredstva za državne štipendije, Zoisove štipendije, ter za vse vrste štipendij, ki jih podeljuje in sofinancira Sklad ter za sofinanciranje regijskih štipendijskih shem iz namenskih sredstev proračunskega sklada ministrstva, ki je ustanovljen na podlagi 129. člena Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) in je v pristojnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. V proračunski sklad se na podlagi 130. člena ZUJF nakazuje 67 odstotkov sredstev iz obračunane 23 odstotne koncesijske dajatev od prejemkov, ki jih pridobijo dijaki in študenti pri opravljanju občasnega in začasnega dela dijakov in študentov. Napoved MDDSZ o obsegu študentskega dela v letu 2013 je ocenjena na 200 milijonov evrov, kar letno zagotavlja za namene štipendiranja 30 milijonov evrov.

Člen opredeljuje še možnost ostalih virov sredstev za financiranje štipendij, ki so zagotovljena preko Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendiranje in sredstva Evropskega socialnega sklada.

III. UPRAVIČENCI IN SPLOŠNI POGOJI ZA PRIDOBITEV ŠTIPENDIJE

K 8. členu

Za pridobitev pravice do državne štipendije mora vlagatelj imeti status dijaka, študenta oz. udeleženca izobraževanja odraslih za pridobitev javno veljavne (formalne) izobrazbe.

Status dijaka urejajo naslednji zakoni:

- Zakon o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – UPB1): 'Kdor se vpiše v gimnazijo oziroma v maturitetni tečaj, je dijak.' (17. člen)
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06): Kdor se vpiše v šolo, da bi se izobraževal po izobraževalnih programih za pridobitev poklicne oziroma srednje strokovne izobrazbe, je dijak (46. člen).

Status študenta urejajo naslednji zakoni:

- Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/04): Kdor se na podlagi razpisa za vpis vpiše v višjo strokovno šolo in se izobražuje po višješolskem študijskem programu, je študent višje šole (v nadaljnjem besedilu: študent). Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico, lahko pa tudi z indeksom (37. člen).
- Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06...): 'Študent je oseba, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po dodiplomskem ali podiplomskem študijskem programu. Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico.' (65. člen)

Status udeleženca izobraževanja odraslih ureja:

Zakon o izobraževanju odraslih (Uradni list RS, št. 110/06): Oseba, ki se vključi v izobraževalni program za odrasle, pridobi status udeleženca izobraževanja odraslih (1. odstavek 3. člena).

Če iz potrdila o vpisu izhaja, da je kandidat evidenčno vpisan v letnik, se takšno potrdilo ne upošteva. Predpisi s področja šolstva namreč ne poznajo evidenčnih vpisov.

Udeleženci izobraževanja odraslih imajo na podlagi Zakona o izobraževanju odraslih (4. člen) status dijaka do dopolnjenega 27. leta starosti. Z ureditvijo možnosti štipendiranja udeležencev izobraževanja odraslih je odpravljena dosedanja pravna praznina.

Udeleženci izobraževanja odraslih so po pravnem statusu v marsičem izenačeni z dijaki, zato zakon v nadaljnjem besedilu s terminom dijak cilja tako na redne dijake kot na udeležence izobraževanja odraslih.

K 9. členu

V tem členu so opredeljeni vsi možni osebni statusi, na podlagi katerih je mogoče pridobiti katero izmed štipendij po tem zakonu, izmed katerih mora vlagatelj, ki z vlogo pri pristojnem organu začne postopek za dodelitev štipendije za pridobitev štipendije, izpolnjevati vsaj enega.

S tem se upošteva pravo ES in določbe Direktive 2003/109/ES.

K 10. členu

Upravičenci, ki zaprosijo za štipendijo po ZŠtip-1, morajo poleg pogoja osebnega statusa po ZŠtip-1, izpolnjevati tudi splošne pogoje, ki jih ureja ta člen, razen če zakon ne določa drugače v okviru posamezne vrste štipendije. Splošne pogoje mora štipendist izpolnjevati ves čas trajanja štipendijskega razmerja, saj je v nasprotnem primeru podan razlog za prenehanje štipendijskega razmerja.

Nov zakon po novem omogoča, da vlagatelj lahko hkrati prejema prejemek oziroma štipendijo po drugih predpisih v Republiki Sloveniji in sicer po predpisih, ki niso zakoni, uredbe, pravilniki, splošni akti lokalnih skupnosti oziroma splošni akti delodajalca. Primer prejemanja štipendije po drugih predpisih je prejemanje Erasmus štipendije za študijske izmenjave. Erasmus štipendijo pridobijo študentje za krajši čas študija v tujini. Študent, ki prejema Erasmus štipendijo, je vpisan v študijski program na matični izobraževalni ustanovi v RS. Erasmus štipendija pomaga kriti dodatne stroške, ki nastanejo zaradi mobilnosti. Matični izobraževalni instituciji morajo biti za posamezno akademsko leto odobrena sredstva za izvajanje Erasmus aktivnosti. Mesta, dogovorjena s partnerskimi institucijami, razpiše

matična izobraževalna institucija študenta, ki je odgovorna za celoten postopek izbora, spremljanja študenta in vse pogodbene zadeve med študentom in vpletenimi institucijami.

Do štipendije, ki jo financira ali sofinancira Republika Slovenija, ni upravičen vlagatelj, ki je v delovnem razmerju (ne glede na to, ali gre za delovno razmerje za nedoločen čas ali za določen čas) ali ki opravlja samostojno registrirano dejavnost.

V primeru, ko štipendist, ki že prejema štipendijo, sklene pogodbo o zaposlitvi oziroma se zaposli, je podan razlog za prenehanje štipendijskega razmerja. Glej tudi komentar k 79. členu.

K 11. členu

Glede na to, da je trg dela v Republiki Sloveniji orientiran tako, da je dokazovanje formalne ravni izobrazbe v večini primerov nujen predpogoj za opravljanje poklicev je smiselno, da država sofinancira zgolj tovrstno izobraževanje, ki bo po zaključku študija glede na obstoječo zakonodajo lahko priznано v postopku akademskega priznavanja skladno z določbami zakona, ki ureja priznavanje in vrednotenje izobraževanja.

Slovensko ministrstvo, pristojno za področje šolstva oziroma visokega šolstva, nima pristojnosti izdajanja potrdil o akreditiranosti tujih institucij in programov, saj tovrstna pristojnost pripada pristojnim ministrstvom oziroma akreditacijskim telesom posameznih tujih držav. Glede na to, da so postopki akreditacije institucij in programov večinoma v izključni diskreciji posameznih držav oziroma njihovih pristojnih organov, je le pri slednjih moč zahtevati veljavna potrdila o akreditiranosti institucij in javno veljavnosti programov ter o formalnosti izobrazbe; torej o dokazani kvaliteti v navedenih akreditacijskih postopkih.

Za ministrstvi, ki sta v Republiki Sloveniji pristojni za področje šolstva in visokega šolstva, je samo pridobivanje in posredovanje veljavnih podatkov (ne potrdil) o akreditaciji ustanove in javne veljavnosti izobraževalnega programa zelo oteženo in zamudno, saj nimata omogočenega vpogleda v nedvomno veljavne sezname akreditiranih tujih ustanov in v sezname vsakoletno obnovljenih tujih javno veljavnih izobraževalnih programov, ki dokazujejo formalno raven izobrazbe. Na podlagi navedenega podatki, ki jih ministrstvi posedujeta (pridobljeni preko uradne korespondence, strokovne literature, preko informacij javnega značaja, podatkov na svetovnem spletu...) ne morejo biti nedvoumno zagotovilo za dejansko akreditacijo ustanove in javno veljavnost izobraževalnega programa ter formalno raven izobrazbe in s tem posledično priznanja skladno z ZPVI v RS.

V primeru mednarodne izmenjave so štipendisti vpisani v študijski program na matični izobraževalni ustanovi v RS. Za ta študijski program v RS jim je bila štipendija tudi dodeljena. Mednarodna izmenjava namreč ne predstavlja klasičnega študija v tujini, ampak izpopolnjevanje v tujini, ker se štipendist ne vpiše v drug študijski program na izobraževalni ustanovi, prav tako pa takšen štipendist po končani mednarodni izmenjavi ne pridobi javno veljavne izobrazbe, pač pa ostaja študent študijskega programa v RS.

Izobraževanje v tujini poteka v (javnoveljavnem) izobraževalnem programu, ki ga izvaja (v tujini akreditirana) izobraževalna ustanova. Vlagatelj sam priskrbi potrdilo o vpisu in akreditaciji izobraževalnega programa in ustanove s strani organa, ki v tujini izdaja tovrstna potrdila, saj glede na zgornja pojasnila, MIZKŠ za to ni pristojen. Podatki o akreditaciji

posameznih izobraževalnih programov in ustanov pa tudi niso vedno dostopni in ustrezno ažurirani, da bi jih lahko organ, ki ugotavlja upravičenost do štipendije, samostojno pridobival na svetovnem spletu. Zato 2. odstavek 14. člena določa, da mora potrdilo o akreditaciji izobraževalne ustanove oziroma javnoveljavnosti izobraževalnega programa ob vpisu dostaviti vlagatelj, ko prvič uveljavlja pravico do štipendije na posamezni stopnji izobraževanja.

IV. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSAMEZNE ŠTIPENDIJE, VIŠINA ŠTIPENDIJE IN DODATKI K ŠTIPENDIJI

1. Državne štipendije

K 12. členu

Namen državne štipendije je spodbuda za izobraževanje in doseganje višje izobrazbene ravni upravičencev, ki izhajajo iz socialno deprivilegiranega okolja in povečevanje njihove zaposljivosti. Je dopolnilni prejemek, namenjen za kritje stroškov, ki nastanejo z izobraževalnim procesom.

Ob tem je potrebno poudariti, da državna štipendija ni izključno socialni transfer, saj nima le socialne funkcije, ampak tudi razvojno. Država s podeljevanjem državnih štipendij omogoča razvojno politiko ter povečuje izobrazbeno raven prebivalstva, kar je nujno potrebno za tehnološki in družbeni razvoj. Štipendije tako prispevajo k dolgoročnemu zmanjševanju revščine in socialne izključenosti med mladimi, kot tudi k dolgoročnemu zmanjševanju socialnih in družbenih razlik celotne slovenske družbe.

K 13. členu

Državna štipendija je namenjena vsem državljanom Republike Slovenije, katerih mesečni dohodek in ugotovljeno premoženje na družinskega člana v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge ne presega 64 odstotkov neto povprečne plače na družinskega člana. Prav tako lahko upravičenci, ki izpolnjujejo osebni status pridobijo državno štipendijo za izobraževanje v tujini.

Za ugotavljanje materialnega položaja družine centri za socialno delo uporabljajo določbe iz Zakona o uveljavljanu pravic iz javnih sredstev, in sicer določbe od 9. do 21. člena. Pri tem je potrebno poudariti, da se v materialni položaj družine ne štejejo dohodki prejeti preko študentskega dela, ki ne dosegajo višine posebne osebne olajšave, določene v tretjem odstavku 113. člena Zakona o dohodnini.

Osnovni znesek državne štipendije je odvisen od tega v kateri dohodkovni razred spada upravičenec.

K 14. členu

Dodatki k državni štipendiji ne predstavljajo samostojne pravice, ampak predstavljajo del državne štipendije, če je posameznik do njih upravičen. Če kandidat ni upravičen do osnovne državne štipendije (tj. ne izpolnjuje cenusa), potem ne more uveljavljati oz. pridobiti zgolj posameznega dodatka.

Po tem členu bo lahko prejemnik državne štipendije upravičen do dodatka za izobraževanje zunaj kraja stalnega prebivališča, dodatka za učni oziroma študijski uspeh, dodatka za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja in dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami, v kolikor bo izpolnjeval s tem zakonom določene pogoje.

Gre za spremembo glede na dosedANJI štipendijski sistem, saj je štipendist po ZŠtip lahko pridobil, poleg dodatka za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča, dodatka za uspeh in dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami, še dodatek glede na dohodek v družini štipendista ter dodatek za vrsto in področje izobraževanja. Slednja dva dodatka zaradi novega sistema, v katerem je mogoče združevanje štipendij nista več smiselna.

Dodatka glede na dohodek v družini štipendista ni več, saj se vključuje v osnovno državno štipendijo, kjer se upošteva premoženje in dohodki štipendista in njegove družine. Ukinitve tega dodatka oziroma vključitev v osnovno štipendijo je utemeljena, saj je nesmiselno, da organ dvakrat izračunava cenzus – najprej cenzus za pridobitev štipendije, nato pa še cenzus za pridobitev dodatka.

Prav tako se ukinja dodatek za vrsto in področje izobraževanja, saj ga bodo kot takega nadomestili kadrovska štipendija oziroma štipendija za deficitarne poklice. Dodatek za vrsto in področje izobraževanja se je na podlagi ZŠtip dodelil za tiste vrste in področja izobraževanja, ki jih je s podzakonskim aktom, glede na potrebe trga dela, določil minister, pristojen za delo. Podoben način določanja deficitarnih programov študija ostaja. Glede na to, da ta zakon omogoča istočasno prejemanje več vrst štipendij (tj. državne, kadrovske in Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice), odpade potreba po zakonski ureditvi dodatka za vrsto in področje izobraževanja (t.i. deficitarnost). Dodatek sam po sebi tudi ni uresničil svojega namena, saj višina dodatka ni bila tolikšna, da bi štipendiste spodbujala k izbiri določen smeri programa zgolj zaradi možnosti pridobitve dodatka.

Z deficitarnimi štipendijami se bodo po tem zakonu bolj upoštevale potrebe gospodarstva in poklicev, ki bodo dolgoročno omogočili zaposlovanje in tako zagotoviti gospodarstvu ustrezno kvalificirane kadre za prenos novih znanj in tehnologij.

Kandidat za državno štipendijo mora uveljavljati posamezni dodatek z vlogo, s katero uveljavlja državno štipendijo. Če pristojni center za socialno delo ne more pridobiti ustreznih podatkov iz uradnih zbirk podatkov, na podlagi katerih bi lahko ugotovil izpolnjevanje pogojev za pridobitev posameznega dodatka, je kandidat dolžan predložiti ustrezna dokazila.

K 15. členu

Dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča je namenjen delnemu kritju stroškov bivanja dijakov oziroma študentov v zvezi z izobraževanjem zunaj kraja stalnega prebivališča. Prvi odstavek tako podaja definicijo, kdaj se šteje, da se štipendist izobražuje zunaj kraja stalnega prebivališča. Do tega dodatka so upravičeni štipendisti, ki v času izobraževanja bivajo v dijaškem oziroma študentskem domu ali zasebni nastanitvi, za katero morajo plačati. Dodatek za bivanje se ne podeli dijaku ali študentu, ki v kraju študija prebiva neodplačno.

Določeno je, da znaša višina dodatka za bivanje za vse štipendiste enako, in sicer 80 evrov.

Tretji odstavek ureja situacijo, ko štipendisti živijo pri rejniških družinah, torej v kraju, ki ni kraj njihovega stalnega prebivališča, zaradi česar je primerno, da se rejencem pri odmeri tega dodatka upošteva oddaljenost od kraja začasnega prebivališča.

K 16. členu

Z novo ureditvijo se bo razrešila zmeda upravičenosti do dodatka na uspeh, saj obstoječi zakon zelo nejasno določa merila upravičenosti, zaradi česar je pogosto prihajalo do napačnih odločitev pri obravnavi vlog ter posledično do pritožb.

Dodatek za uspeh bo določen v več razredih in tako dodatno nagrajeval prizadevnost štipendista v procesu izobraževanja:

1. Za dijake

Do dodatka za uspeh za posamezno preteklo šolsko leto je upravičen dijak, ki je v preteklem šolskem letu opravil vse obveznosti za letnik, določene z izobraževalnim programom in se vpisal v višji letnik ter dosegel povprečno oceno:

Razred	Povprečna ocena	Višina dodatka v evrih
1	od 4,0 do 4,24	17
2	nad 4,25 do 4,49	22
3	nad 4,50 do 4,74	30
4	nad 4,75 do 5,0	40

2. Za študente

Do dodatka za uspeh za posamezno preteklo študijsko leto je upravičen študent, ki je v preteklem študijskem letu opravil določeno število obveznosti za letnik v kreditnih točkah ECTS, se vpisal v višji letnik ter dosegel povprečno oceno:

Razred	Opravljenе obveznosti v ECTS in povprečna ocena	Višina dodatka v evrih
1	50 ali več ECTS, nad 8,0	17
2	50 ali več ECTS, nad 9,0	22
3	55 ali več ECTS, nad 8,0	30
4	55 ali več ECTS, nad 9,0	40

Povprečna ocena je povprečje vseh številčno izraženih zaključenih ocen vseh predmetov ali izpitov, določenih v skladu z izobraževalnim ali študijskim programom za posamezni letnik iz

preteklega šolskega ali študijskega leta, glede na šolsko ali študijsko leto, za katerega vlagatelj uveljavlja pravico do državne štipendije.

Pri študentih je predlagana lestvica glede na kreditne točke ECTS z namenom, da se zaradi različnih pogojev napredovanja v višji letnik zagotovi enakopravna obravnava študentov na različnih študijskih programih. Vsak letnik kateregakoli študijskega program mora namreč vsebovati 60 kreditnih točk ECTS. Takšna lestvica je smiselna, saj študente želimo spodbujati k rednemu opravljanju študijskih obveznosti po programu.

Do dodatka niso upravičeni Zoisovi štipendisti, saj je višina povprečne ocene že opredeljena med pogoji za pridobitev in nadaljnje prejemanje Zoisove štipendije, prav tako pa se želi preprečiti prevelik vpliv ocen na Zoisove štipendije, saj so le te namenjen nadarjenim in ne zgolj pridnim dijakom in študentom. V kolikor bi dodatek podeljevali tudi Zoisovim štipendistom, bi to pomenilo podvojevanje podelitve sredstev za enak dosežek. Tako je dodatek za uspeh že vključen v osnovno višino Zoisove štipendije.

Dodatka za uspeh ne prejema štipendist prvega letnika izobraževalnega ali študijskega programa, saj se dodatek izplačuje za nazaj za čas programa za katerega je sklenjeno štipendijsko razmerje in je v skladu z obrazložitvijo v 7. odstavku tega člena lahko do njega štipendist upravičen v enkratnem znesku v zadnjem letniku izobraževalnega programa.

Do dodatka za uspeh v enkratnem znesku je upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.

K 17. členu

Ta člen ureja dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja. Za izjemne dosežke štejejo zlasti:

- najvišja mesta iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- prejeta srebrna in zlata priznanja iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- priznanja za najboljše raziskovalne naloge,
- udeležba in najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, razvojne dejavnosti, umetnosti,
- nagrajeno znanstvenoraziskovalno, razvojno ali umetniško delo na državni ali mednarodni ravni,
- objava znanstvenoraziskovalne naloge ali znanstvenega prispevka v strokovni ali znanstveni publikaciji ali zborniku.
- umetniško delo ali drugo delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki objavljeni v različnih tiskanih medijih dostopnih na področju celotne Slovenije, oziroma je sodelovalo na mednarodni razstavi ali festivalu.

Upošteva se dosežek oz dosežki, ki so bili doseženi v preteklem študijskem oziroma šolskem letu. Dodatek znaša 20 evrov in se izplačuje vsakomesečno k osnovni višini štipendije.

V primeru, da štipendist v naslednjem študijskem letu ne nadaljuje izobraževanja (v primeru, da je izobraževanje uspešno zaključil), je do dodatka za izjemni dosežek v enkratnem znesku upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.

K 18. členu

Ta člen ureja dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami in znaša 50 evrov mesečno. Za razliko od dosedanjega ZŠtip določa že sam zakon, kdo vse se šteje za štipendista s posebnimi potrebami ter tako transparentno zajame vse posebnosti.

Težave so se pojavljale pri študentih, ki so med študijem zboleli in s strani univerze pridobili status študenta s posebnimi potrebami, saj obstoječi Zakon o štipendiranju te možnosti sploh ni predvidel. Centralno je namreč postopek za dodelitev statusa za posebne potrebe urejen v okviru Zavoda za šolstvo zgolj za osnovnošolce in dijake. Sedaj je omogočeno, da pridobi študent status na podlagi sklepa univerze kot študent s posebnimi potrebami, mu je priznana invalidnost oziroma telesna okvara na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu s predpisi, ki urejajo področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali je usmerjen v prilagojen program vzgoje in izobraževanja v skladu s predpisi ministrstva, pristojnega za šolstvo.

K 19. členu

Vloga za dodelitev državne štipendije se vloži pri pristojnem centru za socialno delo, skladno z določbami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Posamezne dodatke se uveljavlja skupaj z vlogo za dodelitev državne štipendije. Vlagatelj k vlogi iz prvega odstavka tega člena priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev državne štipendije določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji. Za uveljavljanje dodatka na uspeh mora vlagatelj priložiti potrdilo o številčno izraženih zaključenih ocenah predmetov ali izpitov, ki jih za posamezni letnik iz preteklega šolskega ali študijskega leta določa vlagateljev izobraževalni ali študijski program in potrdilo o povprečni oceni, izdano s strani izobraževalne ustanove.

Vlagatelj po dodelitvi državne štipendije mora za nadaljnje prejemanje za vsako novo šolsko ali študijsko leto vložiti vlogo za ponovno odmero državne štipendije, pri čemer mora izpolnjevati vse pogoje za dodelitev državne štipendije v skladu z določbami zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

K 20. členu

O pravici do dodelitve štipendije ter dodatkov odloča kot prvostopenjski organ pristojni center za socialno delo, ki mora o pravici odločiti v enomesečnem roku. Pravica do državne štipendije se dodeli za čas trajanja izobraževalnega programa na določeni izobraževalni ustanovi za posamezno stopnjo izobraževanja. Upravičenec mora za vsako novo šolsko ali študijsko leto vložiti vlogo za ponovno odmero štipendije, na podlagi katere se preveri izpolnjevanje meril za nadaljnje izplačevanje. Državna štipendija in dodatki pripadajo

upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge za tekoče šolsko ali študijsko leto.

K 21. členu

O pritožbah zoper odločbe o dodelitvi štipendij, opredeljenih s tem zakonom, v roku dveh mesecev odloča Ministrstvo za delo, družnino in socialne zadeve, pri čemer pritožba ne zadrži izvršitve odločbe. V sporih zoper odločbe ministrstva odloča pristojno delovno in socialno sodišče.

K 22. členu

Glede postopka uveljavljanja državne štipendije, načina ugotavljanja materialnega položaja, obdobja prejemanja in izplačila državne štipendije, sprememb okoliščin, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, vračila neupravičeno izplačane državne štipendije, nadzora nad delom centrov za socialno delo pri dodeljevanju državne štipendije ter zbirk podatkov, se uporabljajo določbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

2. Zoisove štipendije

K 23. členu

Člen opredeljuje namen in cilj Zoisove štipendije. Ta je namenjena dijakom in študentom, ki izkazujejo izrazito nadarjenost, da se omogoči razvoj njihovih talentov in doseganje potencialov.

K 24. členu

Za pridobitev Zoisove štipendije na posamezni stopnji izobraževanja bo moral vlagatelj poleg osebnega in splošnih pogojev, ki jih določa novi zakon, izpolnjevati tudi dodatne kriterije.

Pri dijakih je potrebno za pridobitev pravice do Zoisove štipendije izpolniti tri dodatne kriterije: izjemni dosežek, vključenost v *Koncept vzgojno-izobraževalnega dela z učenci oziroma dijaki* in povprečno oceno 4,10.

Pri študentih se težišče premika iz izpolnjevanja kriterija ocen na doseganje izjemnih dosežkov, kar je nujen pogoj za pridobitev Zoisove štipendije za študente. Obenem mora študent izpolnjevati še pogoj povprečne ocene (8,0) ali v prvem letu študija izkazati, da je zaključil maturo kot zlati maturant.

Do Zoisove štipendije je pod enakimi pogoji upravičen tudi študent na študiju v tujini.

Zoisovo štipendijo nadalje prejemajo tisti, ki izkažejo doseganje enega izmed naslednjih kriterijev:

- povprečna ocena v preteklem šolskem ali študijskem letu (4,1 za dijake in 8,5 za študente) ali
- doseganje izjemnega dosežka.

V besedilu člena je natančneje opredeljeno, kateri dosežki vlagatelja za dodelitev Zoisove štipendije se dejansko lahko uporabijo za uveljavitev izjemnega dosežka na posameznem področju družbenega in življenja. Lahko se pridobijo na tekmovanjih na državni ali mednarodni ravni, ki so sofinancirana iz javnih sredstev, kot srebrna in zlata priznanja, kot

najboljše raziskovalne naloge ali objava znanstvenoraziskovalnega, razvojnega ali umetniškega dela oziroma objava znanstvenoraziskovalne naloge v strokovni reviji ali zborniku.

Izjemni dosežek se določi kot visoka uvrstitev na predmetnih tekmovanjih (kjer so izključena tovrstna športna tekmovanja) in ostalih tekmovanjih, ki so sofinancirana iz javnih sredstev. Člen omogoča tudi, da se za izjemni dosežek lahko šteje tudi priznanje za najboljše raziskovalne naloge, ter umetniška ali druga (tehnična, naravoslovna in družboslovna) dela, ki dobijo priznanje v strokovnih krogih.

Za izjemni dosežek se šteje tudi uvrstitev v najboljših 1 do 5 odstotka svoje generacije glede na povprečno oceno.

Sedmi odstavek določa, da mora Zoisov štipendist ob prehodu na višjo stopnjo izobraževanja izpolnjevati iste kriterije, kot veljajo za štipendista, ki želi nadalje prejemati Zoisovo štipendijo.

Ministrstvo s pravilnikom natančneje določa postopke in lestvico, po kateri se rangira tiste štipendiste, ki vstopajo v sistem Zoisovih štipendij. Pravilnik med drugim določa tudi prednostne vrste študija preko instrumenta, ki določa smeri, za katere se po določenem kriteriju dodeli več ali manj Zoisovih štipendij in vrednotenje izjemnih dosežkov.

K 25. členu

V besedilu člena je natančneje opredeljeno, da se lahko upošteva izjemni dosežek, dosežen pred največ dvema letoma, če prosilec napreduje na višjo stopnjo izobraževanja. Sicer pa se upošteva le izjemni dosežek, dosežen na tekoči stopnji izobraževanja. Prosilec za štipendijo lahko posamezen izjemni dosežek uveljavlja le enkrat.

Izjemni dosežki so lahko individualni ali skupinski, vendar v zadnjem primeru le če je 5 ali manj članov v skupini.

K 26. členu

Besedilo tega člena želi preprečiti dvoumnost interpretacije pomena povprečne ocene, kot se je to dogajalo v praksi do sedaj.

Za povprečno oceno v zaključnem razredu OŠ se štejejo vse ocene obveznih predmetov, pri čemer se ne upošteva najslabše dosežene ocene. Uvaja se tudi upoštevanje zgolj najboljše ocene (med slovenščino in italijanščino oziroma madžarščino) v primerih otrok, ki prihajajo iz dvojezičnih področij. S to novostjo se bo tako odpravilo neenakost pri upoštevanju večjega števila ocen pri devetošolcih iz dvojezičnih območij.

Besedilo tega člena pove, da morajo biti pri ugotavljanju povprečne ocene posameznega letnika iz preteklega šolskega leta vlagatelji, ki uveljavljajo Zoisovo štipendijo in so pridobili ocene zunaj Republike Slovenije, izenačeni pred zakonom glede na vlagatelje, ki uveljavljajo Zoisovo štipendijo in so pridobili ocene v Republiki Sloveniji, vendar morajo sami k vlogi za štipendijo priložiti ocenjevalno lestvico tuje izobraževalne ustanove, na podlagi katere bo prvostopenjski organ izvedel pretvorbo ocen v slovenski ocenjevalni sistem.

K 27. členu

V tem členu je določena višina mesečnega zneska Zoisove štipendije za štipendiste, ki so pridobili štipendijo za izobraževanje v Republiki Sloveniji, kakor tudi za štipendiste, ki se izobražujejo v tujini.

Zoisova štipendija znaša 120 evrov za dijaka in 140 evrov za študenta mesečno, ter 240 evrov za dijaka in 280 evrov za študenta mesečno, če se štipendist izobražuje v tujini.

K 28. členu

Dodatki k Zoisovi štipendiji ne predstavljajo samostojne pravice, ampak predstavljajo del štipendije, če je posameznik do njih upravičen. Če kandidat ni upravičen do Zoisove štipendije, potem ne more uveljavljati oz. pridobiti zgolj posameznega dodatka.

Po tem členu bo lahko prejemnik državne štipendije upravičen do dodatka za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča, dodatka za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja in dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami, v kolikor bo izpolnjeval s tem zakonom določene pogoje.

Gre za spremembo glede na dosednji štipendijski sistem, saj je štipendist po ZŠtip lahko pridobil, poleg dodatka za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča, dodatka za uspeh in dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami, še dodatek glede na dohodek v družini štipendista ter dodatek za vrsto in področje izobraževanja. Slednja dva dodatka zaradi novega sistema, v katerem je mogoče združevanje štipendij nista več smiselna.

Dodatka glede na dohodek v družini štipendista ni več, saj se vključuje v osnovno državno štipendijo, kjer se upošteva premoženje in dohodki štipendista in njegove družine. Ukinitve tega dodatka je utemeljena, saj se uveljavlja možnost prejemanja državne štipendije ob Zoisovi.

Prav tako se ukinja dodatek za vrsto in področje izobraževanja, saj ga bodo kot takega nadomestili kadrovska štipendija oziroma štipendija za deficitarne poklice. Dodatek za vrsto in področje izobraževanja se je na podlagi ZŠtip dodelil za tiste vrste in področja izobraževanja, ki jih je s podzakonskim aktom, glede na potrebe trga dela, določil minister, pristojen za delo. Podoben način določanja deficitarnih programov študija ostaja. Glede na to, da ta zakon omogoča istočasno prejemanje več vrst štipendij (tj. državne, kadrovske in Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice), odpade potreba po zakonski ureditvi dodatka za vrsto in področje izobraževanja (t.i. deficitarnost). Dodatek sam po sebi tudi ni uresničil svojega namena, saj višina dodatka ni bila tolikšna, da bi štipendiste spodbujala k izbiri določen smeri programa zgolj zaradi možnosti pridobitve dodatka.

Z deficitarnimi štipendijami se bodo po tem zakonu bolj upoštevale potrebe gospodarstva in poklicev, ki bodo dolgoročno omogočili zaposlovanje in tako zagotoviti gospodarstvu ustrezno kvalificirane kadre za prenos novih znanj in tehnologij.

Kandidat za Zoisovo štipendijo mora uveljavljati posamezni dodatek z vlogo, s katero uveljavlja Zoisovo štipendijo. Če Javni sklad ne more pridobiti ustreznih podatkov iz uradnih

zbirk podatkov, na podlagi katerih bi lahko ugotovil izpolnjevanje pogojev za pridobitev posameznega dodatka, je kandidat dolžan predložiti ustrezna dokazila.

K 29. členu

Dodatek za izobraževanje izven kraja stalnega prebivališča je namenjen delnemu kritju stroškov bivanja dijakov oziroma študentov v zvezi z izobraževanjem zunaj kraja stalnega prebivališča. Prvi odstavek tako podaja definicijo, kdaj se šteje, da se štipendist izobražuje zunaj kraja stalnega prebivališča. Do tega dodatka so upravičeni štipendisti, ki v času izobraževanja bivajo v dijaškem oziroma študentskem domu ali zasebni nastanitvi, za katero morajo plačati. Dodatek za bivanje se ne podeli dijaku ali študentu, ki v kraju študija prebiva neodplačno.

Določeno je, da znaša višina dodatka za bivanje za vse štipendiste enako, in sicer 80 evrov.

Tretji odstavek ureja situacijo, ko štipendisti živijo pri rejniških družinah, torej v kraju, ki ni kraj njihovega stalnega prebivališča, zaradi česar je primerno, da se rejencem pri odmeri tega dodatka upošteva oddaljenost od kraja začasnega prebivališča.

K 30. členu

Ta člen ureja dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja. Za izjemne dosežke štejejo zlasti:

- najvišja mesta iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- prejeta srebrna in zlata priznanja iz znanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- priznanja za najboljše raziskovalne naloge,
- udeležba in najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, razvojne dejavnosti, umetnosti,
- nagrajeno znanstvenoraziskovalno, razvojno ali umetniško delo na državni ali mednarodni ravni,
- objava znanstvenoraziskovalne naloge ali znanstvenega prispevka v strokovni ali znanstveni publikaciji ali zborniku.
- umetniško delo ali drugo delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki objavljeni v različnih tiskanih medijih dostopnih na področju celotne Slovenije, oziroma je sodelovalo na mednarodni razstavi ali festivalu.

Upošteva se dosežek oz dosežki, ki so bili doseženi v preteklem študijskem oziroma šolskem letu. Dodatek znaša 20 evrov in se izplačuje vsakomesečno k osnovni višini štipendije.

V primeru, da štipendist v naslednjem študijskem letu ne nadaljuje izobraževanja (v primeru, da je izobraževanje uspešno zaključil), je do dodatka za izjemni dosežek v enkratnem znesku upravičen dijak zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 90 dni od izteka šolskega leta uspešno opravil zaključni izpit ali splošno ali poklicno maturo ter študent zaključnega letnika, ki je opravil vse obveznosti tega letnika in je izkazal, da je v roku 12 mesecev po zaključku zadnjega semestra opravil diplomski izpit.

Dodatek se tako podeljuje podobno kot pri državni štipendiji. Do dodatka torej niso upravičeni tisti dijaki in študenti, ki štipendijo prejemajo le na osnovi visokih ocen, pridobljenih tekom študijskega programa. Vzpodbuja se samostojno in kvalitetno delo.

K 31. členu

Ta člen ureja dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami in znaša 50 evrov mesečno. Za razliko od dosedanjega ZŠtip določa že sam zakon, kdo vse se šteje za štipendista s posebnimi potrebami ter tako transparentno zajame vse posebnosti.

Težave so se pojavljale pri študentih, ki so med študijem zboleli in s strani univerze pridobili status študenta s posebnimi potrebami, saj obstoječi Zakon o štipendiranju te možnosti sploh ni predvidel. Centralno je namreč postopek za dodelitev statusa za posebne potrebe urejen v okviru Zavoda za šolstvo zgolj za osnovnošolce in dijake. Sedaj je omogočeno, da pridobi študent status na podlagi sklepa univerze kot študent s posebnimi potrebami, mu je priznana invalidnost oziroma telesna okvara na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu s predpisi, ki urejajo področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali je usmerjen v prilagojen program vzgoje in izobraževanja v skladu s predpisi ministrstva, pristojnega za šolstvo.

K 32. členu

Člen določa, da mora Javni sklad najkasneje do konca junija objaviti javni poziv za dodelitev Zoisovih štipendij za tiste, ki zaprosajo za prvo prejemanje Zoisove štipendije. S tem se zagotavlja dovolj dolg rok za prijavo vseh bodočih štipendistov.

K 33. členu

Člen določa rok, do katerega mora Javni sklad objaviti javni razpis za tiste štipendiste, ki že prejemajo Zoisovo štipendijo. Člen omogoča tudi možnost oddajanja vloge po elektronski poti.

K 34. členu

Javni poziv, na katerega se nanašata 32. in 33. člen mora vsebovati zlasti:

- navedbo pogojev za dodelitev oziroma pogojev za nadaljnje prejemanje Zoisove štipendije,
- navedbo dokumentacije, ki jo morajo vlagatelji dostaviti, in s katero dokazujejo izpolnjevanje pogojev,
- višino Zoisove štipendije, ki jo upravičenec lahko prejme,
- rok za oddajo vloge za nove vlagatelje,
- naslov in elektronski naslov, na katerega je potrebno vložiti vlogo za dodelitev Zoisove štipendije,
- navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi Zoisovih štipendij in
- druge podatke, pomembne za odločitev o dodelitvi Zoisove štipendije.

K 35. člen

Vlagatelj za dodelitev Zoisove štipendije vloži vlogo Skladu in sicer v roku, ki je določen v javnem razpisu. V primeru podaljševanja (ohranjanja) pravice do Zoisove štipendije, lahko štipendist z vlogo zamudi, vendar je nato upravičen do prejemanja štipendije s prvim dnevom naslednjega meseca po oddaji vloge.

Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev Zoisove štipendije določa ta zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah, in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji.

Vlagatelj po dodelitvi Zoisove štipendije za vsako novo šolsko ali študijsko leto vloži vlogo za nadaljnje prejemanje štipendije.

K 36. členu

O dodelitvi Zoisove štipendije odloča na prvi stopnji Sklad, ki ima za odločanje na voljo en mesec po zaključku roka za oddajo vlog.

Zoisovo štipendijo se dodeli za čas trajanja izobraževalnega programa na določeni izobraževalni ustanovi za posamezno stopnjo izobraževanja s tem, da je upravičenec dolžan za vsako novo šolsko ali študijsko leto vložiti vlogo za ponovno odmero Zoisove štipendije. Štipendija torej upravičencu pripada na posamezni stopnji izobraževanja od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, s katero prvič uveljavlja pravico do Zoisove štipendije, eno šolsko oziroma študijsko leto.

Za vlagatelje, ki z vlogo zgolj podaljšujejo štipendijsko razmerje in zamudijo rok za podaljšanje štipendijskega razmerja, pa začne prejemanje teči od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

K 37. členu

O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena odloča ministrstvo, za kar ima čas dva meseca. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe. V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča pristojno delovno in socialno sodišče.

3. Štipendija za deficitarne poklice

K 38. členu

Štipendija za deficitarne poklice je denarna pomoč šolajočim dijakom in študentom, ki se izobražujejo v izobraževalnih programih, in so opredeljeni v politiki štipendiranja kot prednostni na določenem področju.

Okvir podeljevanja štipendij za deficitarne poklice se določi glede na sprejeto politiko štipendiranja, ki jo sprejme Vlada RS skupaj s socialnimi partnerji. Deficitarna štipendija predstavlja dodatno spodbudo za deficitarne smeri, ki predstavljajo strateško usmeritev razvoja za izobraževanje kadrov na gospodarsko perspektivnih smereh. Opis in nabor smeri, za katere se podeljujejo deficitarne štipendije, se določijo jasne smernice, ki kasneje ne bodo dovoljevale diskriminacije študentov glede na smer študija.

Člen tudi opredeljuje, da Vlada RS sprejme dokument Politika štipendiranja, v katerem določi namene in cilje deficitarnih štipendij. V dokumentu se za obdobje 5 let določi cilje deficitarnega štipendiranja, katere deficitarne poklice se vzpodbuja preko politike štipendij za deficitarne poklice, obseg potrebnih sredstev za uresničevanje politike štipendij za deficitarne poklice, kazalce spremljanja doseganja ciljev, ter pričakovane rezultate štipendij za deficitarne poklice.

Politiko štipendiranja pripravi MDDSZ v soglasju z resornimi ministrstvi ter v sodelovanju s predstavniki socialnih partnerjev.

K 39. členu

Štipendije za deficitarne poklice se dodelijo upravičencem, ki imajo osebni status iz 9. člena tega zakona, izpolnjejo splošne pogoje za pridobitev štipendije in se izobražujejo na programih, ki so opredeljeni kot deficitarni.

K 40. členu

Višina štipendije za deficitarne poklice znaša 120 evrov za dijaka in 140 evrov za študenta na mesec.

Štipendija za deficitarne poklice je združljiva z vsemi štipendijami po 1. odstavku 6. člena tega zakona.

K 41. členu

Štipendije se dodelijo upravičencem, ki izpolnjujejo pogoje iz 39. člena tega zakona ter pod pogoji, ki jih v javnem razpisu, po predhodnem soglasju ministra, določi sklad. Posamezna področja deficitarnosti pa s svojimi ukrepi zaradi zagotavljanja fleksibilnost določi politika vlade v skladu s politiko štipendiranja.

K 42. členu

Vlagatelj vloži vlogo pri Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije v roku, ki je določen z javnim razpisom. Vlagatelj k vlogi priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih za dodelitev deficitarne štipendije določa zakon. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah, in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu. Vlagatelj po dodelitvi štipendije za deficitarne poklice za vsako novo šolsko ali študijsko leto vloži vlogo za nadaljnje prejemanje štipendije.

K 43. členu

O dodelitvi štipendije za deficitarne poklice, v roku enega meseca, na prvi stopnji odloča sklad. Štipendijo za deficitarne poklice se dodeli za čas trajanja izobraževalnega programa na določeni izobraževalni ustanovi za posamezno raven izobraževanja s tem, da je upravičenec dolžan za vsako novo šolsko ali študijsko leto vložiti vlogo za ponovno odmero štipendije za deficitarne poklice. Štipendija za deficitarne poklice pripada upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

K 44. členu

O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena v roku dveh mesecev odloča ministrstvo. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe. V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča pristojno upravno sodišče.

4. Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (zakon) daje pravno podlago za urejanje odnosa Republike Slovenije s Slovenci, ki živijo v zamejstvu in po svetu, in določa pristojnosti, ki jih imajo na tem področju organi Republike Slovenije. Ta zakon je prvi slovenski pravni akt, ki določa terminologijo povezano s Slovenci zunaj meja Republike Slovenije. Zakon posebej določa pristojnosti in naloge v zvezi s skrbjo in sodelovanjem s Slovenci zunaj Republike Slovenije na področju nacionalne politike, kulture, arhivistike, medijev, šolstva (ohranjanja slovenskega jezika in izobraževanja), znanosti, športa in gospodarskega ter regionalnega povezovanja. Slovenci brez slovenskega državljanstva so

bili v Sloveniji doslej obravnavani kot tujci, zakon pa uvaja novo pravno kategorijo v obliki posebnega pravnega statusa, imenovanega »Status Slovenca brez slovenskega državljanstva«. Status bo imetnikom prinašal določene ugodnosti in olajšave, kot je predvideno s 5. členom Ustave Republike Slovenije. Tudi področje repatriacije, to je tistega priseljevanja v domovino, ki ga organizira in financira Republika Slovenija, je s tem zakonom urejeno. S štipendiranjem Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu se uresničuje resolucija o odnosih s Slovenci po svetu in strategija o odnosih s Slovenci po svetu.

K 45. členu

Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu so namenjene Slovincem s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije za izobraževanje v višješolskem ali visokošolskem študijskem programu 1., 2. in 3. stopnje na javno veljavni (akreditirani) izobraževalni ustanovi in javno veljavnem (akreditiranem) izobraževalnem programu v Republiki Sloveniji za čas celotnega izobraževalnega programa.

K 46. členu

Slovenci in Slovenke zunaj Republike Slovenije živijo kot zamejci na območju avtohtone poselitve v vseh štirih sosednjih državah ter kot zdomci in izseljenci, ki so se izselili iz območja tradicionalne poselitve, njihovi potomci in druge osebe slovenskega izvora, kulture in izročila.

Štipendijo lahko pridobi štipendist, ki ima enega od naslednjih statusov:

- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima državljanstvo Republike Slovenije;
- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima status Slovenca brez državljanstva Republike Slovenije,
- je Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije brez državljanstva Republike Slovenije in brez statusa Slovenca brez državljanstva Republike Slovenije.

Podrobnejša merila za ugotavljanje statusov zamejcev in zdomcev se opredeli v skladu s predpisi, ki urejajo odnose Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.

K 47. členu

Višina zneska štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu znaša 150 evrov mesečno.

Ta štipendija ni združljiva z ostalimi štipendijami po 1. odstavku 6. člena tega zakona.

K 48. členu

Sklad na podlagi dokazila o sklenjenem obveznem zdravstvenem zavarovanju v Republiki Sloveniji, refundira mesečne prispevke obveznega zdravstvenega zavarovanja. Obvezno zdravstveno zavarovanje, ki je sicer obveza za vse državljane Evropske Unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije, namreč ni praksa ostalih držav, iz katerih prihajajo Slovenci na študij v Slovenijo. Zaradi negativnih dosedanjih izkušenj, ko Slovenci iz držav, ki niso članice Evropske Unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije, niso redno plačevali obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katerega so sicer prejeli namenska sredstva, zakon določa neposredno plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja.

K 49. in 50. členu

Nova štipendijske zakonodaja na področju podeljevanja štipendij za Slovence v zamejstvu in po svetu podrobneje ureja pogoje in merila ter upravičence za pridobitev te vrste štipendije. Ob upoštevanju načela zakonitosti se je z novim zakonom uredila vsebina kot so dokazila, ki jih vlagatelj mora priložiti k vlogi in temeljni merili za ocenjevanje vlog, kar ne more biti predmet javnega razpisa, temveč je lahko le predmet zakonskega urejanja. Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu dodeljuje sklad na podlagi vsakoletnega javnega razpisa, v katerem sklad podrobneje določi način ocenjevanja vlog na podlagi meril za ocenjevanje vlog, ki jih določa ta zakon.

K 51. členu

Vloge vlagateljev se ocenjujejo na podlagi dveh meril, in sicer povprečne ocene in aktivnega sodelovanja v slovenskih društvih, organizacijah oziroma drugih strukturah zunaj Republike Slovenije.

Ocene, pridobljene v tujini, kjer se ocenjevalni sistem razlikuje od uradnega načina ocenjevanja na srednješolski stopnji v Republiki Sloveniji, se pretvorijo na enotni sistem srednješolskih ocen v Sloveniji glede na uradno lestvico, ki jo za potrebe tega postopka dostavi prijavitelj.

Sklad v javnem razpisu določi podrobnejši način ocenjevanja vlog na podlagi povprečne ocene, na podlagi aktivnega sodelovanja v slovenskih društvih, organizacijah oziroma drugih strukturah zunaj Republike Slovenije ali na podlagi drugih meril.

K 52. členu

O dodelitvi štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu na prvi stopnji, v roku enega meseca, odloča Sklad z odločbo. Štipendijo za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu dodeli za čas trajanja izobraževalnega programa na posamezni stopnji izobraževanja, s tem, da je upravičenec dolžan za vsako novo šolsko ali študijsko leto vložiti vlogo za ponovno odmero štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu. Štipendija za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu pripada upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

K 53. členu

O pritožbah zoper odločbe iz prvega odstavka prejšnjega člena, v roku dveh mesecev, odloča ministrstvo. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe. V sporih zoper odločbe ministrstva iz prvega odstavka tega člena odloča pristojno upravno sodišče.

5. Štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost

K 54. členu

Štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost (v nadaljnjem besedilu: štipendija Ad futura) se dodeljujejo za izobraževanje državljanov Republike Slovenije v tujini in tujih državljanov v Republiki Sloveniji za izobraževanje po javno veljavnih (akreditiranih) izobraževalnih programih na izobraževalnih ustanovah, ki so akreditirane v skladu s predpisi države izobraževanja, za pridobitev javno veljavne ravni izobrazbe. Štipendija Ad futura se dodeli za

pokritje stroškov šolnine in življenjskih stroškov štipendista za posamezno raven izobraževanja.

K 55. členu

V besedilu tega člena so navedeni štipendisti, ki lahko pridobijo štipendijo Ad futura za mednarodno mobilnost. Ker gre za dokaj visoke štipendije, predvsem v primeru študija v tujini, je potrebno poleg državljanstva omejiti tudi stalno prebivališče, saj splošna določila zakona v zvezi s prebivališčem veljajo tako za stalno kot začasno prebivališče. S tem členom se podrobneje opredelijo tudi drugi splošni pogoji za pridobitev štipendije kot so omejitve prejetanja drugih štipendij v Republiki Sloveniji, ter omejitve glede zaposlitve, samozaposlitve oziroma statusa brezposelne osebe v času štipendiranja. Pogoje iz tega člena mora štipendist izpolnjevati celoten čas, razen starostnega pogoja, ki ga mora izpolnjevati le ob pridobitvi štipendije, če je ta pogoj določen.

K 56. členu

Višina in namen štipendije Ad futura se določi z vsakokratnim javnim razpisom.

K 57. členu

Podlaga za dodelitev štipendij je javni razpis sklada, pri čemer člen določa tudi način objave tega razpisa, okvirno vsebino razpisa ter obliko razpisa glede na rok prijave. Posebnost člena so tudi posebni pogoji, ki so zaradi posebnosti področja štipendiranja določeni neposredno v razpisu in so pomembni za prvo uveljavljanje štipendijskega razmerja; splošni pogoji pa so tisti, ki jih mora štipendist izpolnjevati za ohranitev štipendijskega razmerja.

K 58. členu

Vlagatelj za dodelitev štipendije Ad futura vloži vlogo pri Skladu v roku in na način, določen z javnim razpisom. Vlagatelj k vlogi iz prejšnjega odstavka priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih določa javni razpis. Vlagatelju ni potrebno predložiti dokazil o podatkih, ki so na razpolago v uradnih evidencah in dokazil o podatkih, ki jih je že posredoval organu, ki odloča o štipendiji.

K 59. členu

O dodelitvi štipendije odloča sklad.

Štipendija se podeli od šolskega oziroma študijskega leta, za katerega je bila štipendija razpisana, do zaključka izobraževalnega programa na določeni izobraževalni ustanovi za posamezno stopnjo izobraževanja. Če se tako vlagatelj za štipendijo prijavlja od 2. letnika štiriletnega izobraževalnega programa, bo štipendijo, če mu bo ta odobrena, prejemal največ 3 leta štiriletnega študijskega programa. Štipendije ni mogoče prejemati po zaključku zadnjega z izobraževalnim programom predvidenega letnika oz. leta izobraževalnega programa.

Pogoje za nadaljnje prejetanje štipendije je štipendist dolžan izkazovati vsako šolsko oziroma študijsko leto izobraževalnega programa, za katerega mu je bila dodeljena štipendija.

Če javni razpis tako določa, se lahko štipendija pod pogoji iz javnega razpisa dodeli tudi za enovit dvostopenjski izobraževalni program, v okviru katerega štipendist opravi dve stopnji brez vmesnega zaključka izobraževanja ter pridobitve spričevala. Navedeno določilo bo prišlo v poštev pri morebitnem štipendiranju enovitih študijev v Republiki Sloveniji, kjer ti

obstajajo, ter pri štipendiranju študija slovenskih državljanov v tujini, kjer predvsem v Veliki Britaniji, ki je ena izmed glavnih destinacij slovenskih študentov, pa tudi drugod, obstajajo enoviti dvostopenjski študiji (npr. BSc/MSc ali MPhil/PhD), pri katerih študent napreduje med stopnjami brez vmesnega zaključka prve stopnje.

K 60. členu

O morebitnih pritožbah kot organ druge stopnje odloča ministrstvo. V postopkih zoper odločbe organa druge stopnje, torej ministrstva, je pristojno upravno in ne delovno in socialno sodišče.

Zakon o delovnih in socialnih sodiščih pristojnost tega sodišča v individualnih delovnih sporih omejuje na spore o kadrovski štipendiji med delodajalcem in dijakom ali študentom ter v socialnih sporih na področju zavarovanja za primer brezposelnosti in zaposlovanja o štipendiji, pri podeljevanju katere je odločilen premoženjski cenzus, in štipendiji za nadarjene. Ker se štipendije Ad futura ne uvrščajo v kategorijo kadrovskih štipendij, za njihovo dodeljevanje pa ni odločilen premoženjski cenzus kot tudi ne nadarjenost. Zato je skladno z določili zakona, ki ureja splošni upravni postopek, ki je tudi podlaga za dodeljevanje štipendij Ad futura, za odločanje v postopkih zoper odločbe organa druge stopnje pristojno upravno sodišče.

K 61. členu

Podlaga za izvrševanje pravice do štipendije je pogodba o štipendiranju. Pogoj za sklenitev pogodbe o štipendiranju je dokončna odločba o dodelitvi štipendije. Če v postopku dodelitve štipendije vlagatelju ni bilo potrebno izkazati statusa dijaka ali študenta, mora upravičenec pred podpisom pogodbe izkazati tudi ustrezen status dijaka ali študenta s predložitvijo potrdila o vpisu.

Smiselno velja tudi v primeru, kadar je v postopku dodelitve štipendije zadostovalo potrdilo o vložitvi vloge za pridobitev dovoljenja za prebivanje iz namena študija oziroma izobraževanja po zakonu o tujcih, saj mora praviloma za pridobitev tega dovoljenja vlagatelj izkazati ustrezna sredstva za izobraževanje, česar pa ne more dokazati pred izdajo odločbe o štipendiranju. Poleg dokončnosti odločbe o dodelitvi štipendije mora za podpis pogodbe tak upravičenec predložiti izjavo oz. dokazilo o pridobljenem ustreznem dovoljenju za prebivanje iz namena študija oziroma izobraževanja.

Pogodba o štipendiranju se sklene za celoten čas štipendiranja, kar vključuje čas izobraževanja po izobraževalnem programu, za katerega je bila štipendistu dodeljena štipendija, kot za čas izpolnitve obveznosti v zvezi z zaposlitvijo, če je ta določena z javnim razpisom. Natančneje se pogodbe v zakonu ne more opredeliti zaradi obsežnosti in večplastnosti Ad futurinih štipendij.

K 62. členu

Štipendijsko razmerje lahko miruje zaradi opravičljivih ali drugih razlogov. Iz opravičljivih razlogov, ki jih določa ta člen, lahko štipendijsko razmerje miruje toliko časa, kolikor trajajo ti razlogi, vendar ne več kot tri leta. Štipendijsko razmerje lahko tekom trajanja izobraževanja zaradi drugih razlogov miruje največ eno leto ter največ enkrat v celotnem izobraževalnem programu. Mirovanje štipendijskega razmerja, če ga sklad odobri, se uredi z dodatkom (aneksom) k pogodbi o štipendiranju.

K 63. členu

V primeru predčasnega zaključka izobraževanja štipendistu ni potrebno vrniti sorazmernega deleža štipendije za življenjske stroške za tekoče šolsko oziroma študijsko leto. S tem se želi štipendiste spodbuditi k čim hitrejšemu zaključku izobraževanja in jih za ta prizadevanja tudi nagraditi. Šolnina se v primeru predčasnega zaključka izplača enako, kot če bi bil štipendist vpisan v vsa leta programa na podlagi dejanskih stroškov. Na ta način se lahko zagotovi plačilo stroškov celotne šolnine tudi v primeru, če štipendist študij skrajša za celo leto izobraževanja, če taki stroški nastanejo.

Do take situacije npr. pride, če je višina šolnine odvisna od števila kreditov, ki jih je možno opraviti hitreje z izbiro dodatnih kreditov ali obveznosti v predhodnih šolskih oziroma študijskih letih, saj tako stroški šolnine za te kredite nastanejo ne glede na dejansko trajanje izobraževanja.

K 64. členu

Ker gre za višje zneske štipendij, lahko sklad pod določenimi pogoji dovoli odlog vračila štipendije ali obročno vračanje štipendije. Podrobneje se postopek za vložitev vloge za odlog vračila oziroma obročno vračanje ter vsebino vloge opredeli s podzakonskim aktom. Štipendist bo moral podati prošnjo za odlog vračanja, obročno vračanje ali odpis vračila skupaj z dokazili, ki potrjujejo utemeljenost razlogov za odlog, odpis ali obročno vračanje štipendije, skladu. Sklad bo lahko odločal o odlogu vračila ter obročnem vračanju štipendije. O odpisu vračila štipendije bo odločal minister za delo v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.

K 65. členu

Štipendist je dolžan vrniti vrednost prejete štipendije, preračunane skladno z gibanjem indeksa cen življenjskih potrebščin v roku 60 dni od prejema poziva sklada k vračilu štipendije.

V kolikor je štipendist na podlagi pogodbe dolžan skleniti delovno razmerje in takšno razmerje ali samozaposlitev prekine pred izpolnitvijo obveznosti zaposlitve, je dolžan vrniti štipendijo v sorazmernem deležu, ki ustreza obdobju, ko ni bil zaposlen.

V. IZPLAČEVANJE IN USKLAJEVANJE ŠTIPENDIJ TER OBVEZNOSTI ŠTIPENDISTOV

K 66. členu

Določbe petega poglavja veljajo za vse štipendije, urejene v tem zakonu, če za posamezno vrsto štipendije s tem zakonom ni drugače določeno.

K 67. členu

V prvem odstavku tega člena je določeno, da se pravica dodelitve štipendije pridobi od začetka šolskega ali študijskega leta oziroma od prvega dne naslednjega meseca vložitve prve vloge do zaključka izobraževalnega programa, za katerega kandidat uveljavlja štipendijo. Štipendist lahko štipendijo za posamezni letnik iste izobraževalne stopnje prejema le enkrat.

V naslednjem odstavku določa ta člen situacije, ki kot izjeme dajejo štipendistu možnost ponovnega prejemanja štipendije za isti letnik iste izobraževalne ravni, za katerega je v prejšnjem šolskem ali študijskem letu že prejemal štipendijo, in sicer starševstvo, zdravstveni razlogi, izkazani z zdravniškim potrdilom zdravnika specialista, izjemne družinske in socialne okoliščine, dogodka višje sile in podaljšanja študentskega statusa za dvanajst mesecev po izteku trajanja izobraževalnega programa prve ali druge stopnje oziroma dodatnih 60 dni po izteku višješolskega izobraževalnega programa.

Podaljšanje štipendijskega razmerja za dodatno šolsko oziroma študijsko leto v zgoraj naštetih primerih je možno le enkrat na posamezni stopnji izobraževanja, razen v primeru podaljšanja študentskega statusa, ko se lahko podaljša le enkrat, bodisi po prvi stopnji, bodisi po drugi stopnji.

Za opravičljive zdravstvene razloge šteje bolezen ali poškodba, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj tri mesece v šolskem ali študijskem letu, v katerem je štipendist prejemal štipendijo in je vplivala na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista v tolikšni meri, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, kar se dokazuje z mnenjem zdravnika specialista.

Za izjemne družinske ali socialne okoliščine iz tretje alineje drugega odstavka tega člena štejejo:

- smrt ožjega družinskega člana štipendista,
- nastanek najmanj 80% invalidnosti ali težko ozdravljive bolezni ožjega družinskega člana štipendista,
- brezposelnost ali izguba zaposlitve obeh staršev ali osebe, ki neguje in varuje štipendista,
- začasna nezmožnost za delo staršev ali vzdrževalcev štipendista zaradi bolezni ali poškodbe, ki je trajala prekinjeno ali neprekinjeno najmanj štiri mesece.

Z natančno opredelitvijo opravičljivih razlogov se uredijo pomanjkljivosti prvotnega zakona o štipendiranju, saj ni dovolj natančno opredelil situacij za mirovanje štipendijskega razmerja oziroma izjemne situacije za nadaljnje prejemanje štipendije navkljub neopravljenim obveznostim za letnik, za katerega je štipendist enkrat že prejemal štipendijo.

K 68. členu

Štipendist ni upravičen do štipendije po tem zakonu za izobraževalni program izobraževalne stopnje in izobraževalni program v tujini primerljive izobraževalne stopnje, ki je enaka ali nižja kot raven izobraževanja, ki jo je upravičenec že uspešno zaključil, razen v primeru, da štipendist za isto raven izobrazbe še ni prejemal katerekoli izmed štipendij iz 1. odstavka 6. člena tega zakona.

K 69. členu

Pravica do štipendije je osebna pravica, ki je vezana izključno na štipendista in s katero le-ta prosto razpolaga. V skladu z določbami ZŠtip-1 se izplačevanje štipendije prekine samo v primeru, če so podani razlogi za prenehanje štipendijskega razmerja.

Odpovedi pravici ne more podati nihče drug kot štipendist sam ali druga oseba po njegovem pooblastilu. Prav tako ne morejo podati odpovedi pravici zakoniti zastopniki mladoletnega štipendista, če se mladoletni štipendist s tem ne strinja. Drži sicer, da mora v primeru

mladoletnega vlagatelja vlogo podpisati tudi zakoniti zastopnik, vendar gre tukaj za procesna dejanja. Štipendija je, kot že rečeno, osebna pravica.

Dodatno leto po zadnjem zaključenem semestru ne šteje kot letnik študija. Temu je sledil tudi do sedaj veljavni Zakon o štipendiranju, ki tako mirovanja štipendijskega razmerja ne predvideva za dodatno leto po zadnjem zaključenem semestru, pač pa le za ponovni vpis v isti letnik. Poleg tega se pravica do štipendije tako po veljavnem kot po novem Zakonu o štipendiranju dodeli za čas od meseca vložitve vloge dalje, do konca izobraževalnega programa.

Nov zakon tako povzema po veljavnem zakonu na področju štipendiranja določbo, da se štipendija v primeru podaljšanja študentskega statusa lahko izplačuje do diplome, vendar največ eno študijsko leto. To pomeni, da v primeru ponovnega podaljšanja študentskega statusa, štipendist ni upravičen do štipendije.

K 70. členu

Štipendija se izplača v enkratnem znesku v višini preostalih zneskov štipendij za preostale mesece trajanja izobraževalnega programa, če štipendist konča izobraževanje prej, kot je določeno z učnim ali študijskim programom ali, če štipendist konča izobraževanje prej, kot je določeno v četrti alineji drugega odstavka 94. členu zakona.

K 71. členu

Novost zakona je odprava roka za podaljšanje pravice do državne štipendije, le ta se dodeljuje za ves čas trajanja izobraževalnega programa za posamezni letnik na določeni stopnji izobraževanja, vendar se vsako šolsko oziroma študijsko leto znova dokazuje upravičenost do državne štipendije.

Izjeme predstavljajo kadrovske, Ad futurine štipendije in štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, saj štipendisti podpišejo pogodbe, v katerih so urejene obveznosti do štipenditorja. Štipendist je upravičen do nadaljnjega prejemanja štipendije, če izpolnjuje vse pogoje po tem zakonu in če je uspešno zaključil letnik, za katerega je prejemal štipendijo. Šteje se, da je štipendist uspešno zaključil letnik, če se je vpisal v višji letnik ali je izpolnil pogoje za vpis v višji letnik. V tem primeru mora štipendist predložiti ustrezno dokazilo izobraževalnega zavoda, da izpolnjuje pogoje za vpis v višji letnik.

V primeru izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije v višjem letniku, se štipendistu ponovno odmeri višina štipendije.

K 72. členu

Štipendije se usklajujejo na način in v roku, ki velja za transferje, v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji. Sklep ministra o uskladitvi zneskov štipendij se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

K 73. členu

V kolikor ta zakon ne določa drugačnih oziroma dodatnih obveznosti pri posamezni vrsti štipendije mora štipendist: uspešno zaključiti posamezni letnik za katerega je prejemal štipendijo; uspešno zaključiti izobraževalni program, za katerega je pridobil pravico do štipendije; prejemnik kadrovske štipendije opraviti enomesečno prakso pri delodajalcu v

vsakem šolskem oziroma študijskem letu; v primeru prejetja štipendije ter diplomirati ali magistrirati najkasneje do izteka podaljšanega študentskega statusa. Poleg tega mora tudi predložiti vlogo za ponovno odmero štipendije ali sporočiti razloge oziroma okoliščine, zaradi katerih ne uveljavlja nadaljnjega prejetja štipendije ter sporočiti spremembe, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na štipendijsko razmerje.

K 74. členu

Spremembe, ki vplivajo na štipendijo so: prekinitev ali konec izobraževanja, sprememba izobraževalnega programa, okoliščine, ki vplivajo na izpolnjevanje drugih splošnih pogojev iz 10. člena tega zakona.

Za državne štipendije se upoštevajo tudi spremembe, ki so določene v zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. O spremembah iz prejšnjega odstavka štipenditor, odloči s prvim dnem naslednjega meseca po nastanku spremembe.

V primeru spremembe izobraževalnega ali študijskega programa ali izobraževalne ustanove mora štipendist od štipenditorja, predhodno pridobiti pisno soglasje za takšno spremembo. V tem primeru štipenditor lahko odloči, da štipendistu miruje štipendijsko razmerje, štipendija pa se ne izplačuje za število let za katera je štipendist že prejemal štipendijo na isti stopnji izobraževalnega programa.

VI. MIROVANJE IN PRENEHANJE ŠTIPENDIJSKEGA RAZMERJA TER VRAČILO ŠTIPENDIJE

K 75. členu

Določbe tega poglavja veljajo za vse štipendije, urejene v tem zakonu, če za posamezno vrsto štipendije s tem zakonom ni drugače določeno.

Določbe veljajo tudi za sofinancirane kadrovske štipendije, v primeru, da ni s štipendijsko pogodbo med štipenditorjem in štipendistom drugače določeno.

K 76. členu

Oprelitev statusa mirovanja štipendijskega razmerja, ki jo prinaša zakon, je natančneje opredeljena, predvsem jasno določa, da lahko razmerje miruje zgolj v primeru, ko štipendist ponavlja ali "pavzira" isti letnik istega izobraževalnega programa, za katerega je že prejemal štipendijo. Izjeme na podlagi katerih štipendist kljub ponavljanju letnika lahko prejema štipendijo, so določene v 67. členu tega zakona (starševstvo, zdravstveni razlogi, izjemne družinske in socialne okoliščine, višja sila).

»Pavzerji« so dijaki oziroma študenti, ki nimajo statusa. ZŠtip-1 določa, da štipendijsko razmerje miruje, če štipendist izgubi status dijaka ali študenta, če mu je dovoljeno opravljanje učnih oziroma študijskih obveznosti. Ker so takšni štipendisti v podobnem položaju kot štipendisti, ki jim zaradi ponavljanja letnika štipendijsko razmerje miruje, se šteje, da tudi »pavzerjem« štipendijsko razmerje v prvem letu "pavziranja" miruje in ne preneha.

V primeru, da štipendist, ki podaljšuje pravico do državne ali Zoisove štipendije, vloge ne vloži pravočasno (do roka, objavljenega v javnem razpisu), mu štipendijsko razmerje miruje, štipendija pa se mu ne izplačuje, toliko mesecev, dokler za štipendijo zopet ne zaprosi. Do nje je upravičen od prvega dne naslednjega meseca po oddaji vloge za nadaljnje prejetje.

Štipendistu lahko štipendijsko razmerje miruje, če se je s štipenditorjem dogovoril za zamenjavo študijskega ali izobraževalnega programa, za tiste letnike, za katere je štipendijo že prejemal. Primer: štipendist je prejemal štipendijo za prvi letnik nekega izobraževalnega programa, za katerega pa ugotovi, da mu ne ustreza. Štipenditorja zaprosi za soglasje za spremembo programa in pridobi njegovo soglasje za spremembo do dneva, ko se iz prvega študijskega programa izpiše. Sprememba izobraževalnega programa se vpiše kot aneks v pogodbi o zaposlitvi. V tem primeru štipendist naslednje leto, ko je ponovno vpisan v prvi letnik novega izobraževalnega programa, ni upravičen do štipendije, ki mu v tem letu miruje, lahko pa jo ponovno prejema od drugega letnika dalje. V primeru, da se štipendist zaradi druge izbire študija odloči spremeniti študijski program že pred zaključkom študijskega leta, za katerega je prejemal štipendijo, lahko štipendijsko razmerje odpove in vrne prejeta štipendijo. V tem primeru lahko naslednje leto ponovno prejema celotno štipendijo od začetka izobraževalnega programa.

Drugečna ureditev je mogoča pri sofinancirani kadrovski štipendiji.

Štipendijsko razmerje pri državni štipendiji lahko preide v stanje mirovanja, če je skupni znesek drugih pridobljenih štipendij višji od zneska, določenega v 97. členu tega zakona.

Štipendijska politika tu nagovarja k čim hitrejšemu zaključku študija in odgovornosti za izbiro študija, saj je mirovanje razmerja mogoče največ eno leto naenkrat.

K 77. členu

Štipendijsko razmerje pri štipendiji preneha, če štipendist:

- ne izpolnjuje splošnih pogojev za pridobitev štipendije po tem zakonu ves čas trajanja štipendijskega razmerja,
- ne izpolnjuje posebnih kriterijev za pridobitev štipendije Ad Futura,
- po svoji krivdi prekine izobraževanje ali ne dokonča letnika oziroma izobraževalnega ali študijskega programa uspešno, za katerega je prejemal štipendijo,
- spremeni izobraževalni program ali izobraževalno ustanovo brez predhodnega soglasja štipenditorja,
- štipendijo pridobi na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,
- po mirovanju štipendijskega razmerja ne predloži ustreznih dokazil za nadaljnje prejetje štipendije v roku iz javnega poziva ali na podlagi predloženih dokazil ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejetje štipendije,
- se izpiše iz izobraževalnega programa, za katerega je pridobil štipendijo, brez predhodnega soglasja štipenditorja,
- pri sofinancirani kadrovski štipendiji, če se zaposli, samozaposli ali se prijavi pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje pred zaključkom izobraževanja,
- se odpove štipendijskem razmerju,
- umre.

Pravica do štipendije je individualna pravica štipendista, ki mu pripada po samem zakonu, seveda če izpolnjuje zakonske pogoje. ZŠtip-1 v nobenem določilu izrecno ne določa, da se štipendist pravici do štipendije ne sme odpovedati (kot npr. pravica do odmora, dnevnega oziroma tedenskega počitka, glede katerih zakon o delovnih razmerjih izrecno določa, da se delavec tem pravicam ne more odpovedati) oziroma, da bi bila odpoved pravici do štipendije nična. Razlog za to je iskati v samem namenu te pravice, saj je štipendija namenjena spodbujanju izobraževanja in doseganju višje izobrazbene ravni upravičencev ter je kot dopolnilni prejemek namenjena za kritje stroškov v zvezi z izobraževanjem.

Glede na povedano, pravica do štipendije po ZŠtip ni neodtujljiva pravica, zato lahko štipendist s štipendijo prosto razpolaga in se ji zato lahko tudi pravno veljavno odpove. Odpoved pravici učinkuje za naprej. V takem primeru se izda odločba o prenehanju štipendijskega razmerja. Poleg tega tudi starši oziroma zakoniti zastopniki ne morejo posegati oziroma ukiniti štipendijskega razmerja, saj je pravica do štipendije, kot rečeno, individualna pravica posameznika pa čeprav bi šlo za mladoletnega štipendista.

Posledica prenehanja štipendijskega razmerja, ne glede na razlog prenehanja, pomeni dolžnost štipendista, da vrne neupravičeno prejeto štipendijo.

K 78. členu

Člen določa, da je štipendist, kateremu se je štipendijsko razmerje prekinilo, dolžan za neuspešno opravljen letnik ali dodatno študijsko leto vrniti štipendijo skupaj z dodatki v roku 30 dni od dokončnosti odločbe o prenehanju štipendijskega razmerja, po tem roku pa skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi v skladu z zakonom, ki predpisuje obrestno mero zamudnih obresti. V primeru, da štipendist pridobi štipendijo na podlagi posredovanih neresničnih podatkov, se mu za eno leto prepove prejemanje štipendije, za katero je zaprošal.

Obveznost in pogoje za vrnitev sofinancirane kadrovske štipendije uredita kadrovski štipenditor in štipendist v pogodbi o štipendiranju.

Kadrovski štipenditor mora Skladu vrniti sredstva, ki jih je prejel za sofinanciranje kadrovske štipendije, če:

- ne zaposli štipendista po zaključenem izobraževanju, ki je bilo predmet sofinanciranja,
- odstopi od pogodbe o sofinanciranju kadrovske štipendije, sklenjene s Skladom, razen v primeru iz 91. člena tega zakona,
- ni porabil dodeljenih sredstev za namen, za katerega so bila dodeljena, ali so bila dodeljena na podlagi neresničnih podatkov.

Dodeljevalec štipendije, lahko v enem letu po dokončnosti odločbe o upravičenosti do štipendije, po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do štipendije, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, zaradi katerih bi bilo treba izdati drugačno odločbo o upravičenosti do štipendije, ker štipendist ni bil upravičen do štipendije ali je bil upravičen v nižjem znesku ali za krajše obdobje, ker je podatke prikazoval lažno ali jih je zamolčal ali je sporočil neresnične podatke.

K 79. členu

V primeru, če štipendist med šolskim ali študijskim letom:

- pridobi katero od štipendij iz 6. člena tega zakona, razen v primerih iz 97. člena tega zakona,
- se zaposli ali samozaposli,
- se vpiše v evidenco brezposelnih oseb,

je dolžan vrniti prejete zneske štipendije pod pogojem, da letnika, za katerega je prejel zneske štipendije, ne bo uspešno zaključil do izteka šolskega oziroma študijskega leta, v katerem je štipendijo prejemal, kar pa ne velja za sofinancirane kadrovske štipendije.

K 80. členu

Če se s tem bistveno izboljšajo možnosti za vračilo, 80. člen določa možnost odloga ali obročnega vračanja štipendije, še posebej, če polna izterjava zaradi socialnega statusa ni mogoča.

Drugi, četrti in peti odstavek določajo nekatere utemeljene razloge, ki omogočajo odlog ali obročno plačevanje. O odlogu ali obročnemu vračanju odloča štipenditor.

K 81. členu

Odpis ali delni odpis vračila štipendije je po tem členu možen zaradi invalidnosti, daljše bolezni ali poškodbe, posebne socialne ogroženosti, če bi bili stroški postopka izterjave vračila štipendije v nesorazmerju z višino terjatve ali če se zaradi nevročljivosti premoženja štipendista ugotovi, da terjatve ni mogoče izterjati.

K 82. členu

82. člen določa postopke odloga, obročnega vračanja, odpisa in delnega odpisa.

Štipendist poda prošnjo za odlog, odpis ali obročno vračanje štipendije pri štipenditorju, prošnji pa mora štipendist priložiti vsa dokazila, ki potrjujejo utemeljenost razlogov za odlog, odpis ali obročno vračanje štipendije. Štipendist priloži le tista dokazila, ki jih pristojni organ ne more pridobiti iz uradnih evidenc po uradni dolžnosti.

Štipenditor posreduje prošnjo za odpis vračila štipendije z dokazili iz prejšnjega odstavka ministrstvu. Minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance lahko dovoli odpis ali delni odpis vračila štipendije.

VII. SOFINANCIRANJE KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

K 83. členu

Upravičenci do sofinanciranja kadrovskih štipendij za izobraževanje v Republiki Sloveniji ali v tujini so kadrovski štipenditorji, ki dodelijo kadrovske štipendije štipendistu, ki izpolnjuje splošne pogoje po tem zakonu, razen starostnega pogoja in pogoje, določene v splošnih aktih kadrovskega štipenditorja.

K 84. členu

Višina kadrovske štipendije, sofinancirane na podlagi tega zakona, ki jo kadrovski štipenditor dodeli brez dodatkov posameznemu štipendistu ne sme biti nižja od 100 evrov.

K 85. členu

Sklad sofinancira kadrovskemu štipenditorju 50% dodeljene kadrovske štipendije, vendar največ v višini 30% bruto minimalne plače.

Če se upravičenec izobražuje v izobraževalnem programu s prednostnega področja, Sklad sofinancira 70% dodeljene kadrovske štipendije, vendar največ v višini 50% bruto minimalne plače.

K 86. členu

Sofinanciranje kadrovskih štipendij izvaja Sklad, na podlagi javnega poziva za prijavo potreb kadrovskih štipenditorjev po štipendistih ter javnega razpisa za izvajanje sofinanciranja kadrovskih štipendij.

K 87. členu

Sklad v soglasju z ministrom, vsako leto najkasneje do konca meseca junija objavi na svoji spletni strani in na portalu e-uprava javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij.

Sklad v javnem razpisu iz prejšnjega odstavka določi pogoje za pridobitev sredstev, višino sredstev, zahtevano dokumentacijo, roke za oddajo prijav ter druge podatke, potrebne za odločanje.

K 88. členu

Kadrovski štipenditor se prijavi na javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij z elektronsko vlogo v roku, kot ga določa javni razpis. Pred prijavo na javni razpis za sofinanciranje kadrovskih štipendij mora kadrovski štipenditor skleniti pogodbo o štipendiranju s štipendistom, ki izpolnjuje pogoje iz 83. člena tega zakona, v kateri uredita medsebojna razmerja.

K 89. členu

Do sofinanciranja kadrovskih štipendij je upravičen kadrovski štipenditor, ki izpolnjuje naslednje pogoje: ni v postopku prisilne poravnave ali stečaja po določilih zakona, ki ureja finančno poslovanje, postopek zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje, zagotavlja sredstva za izplačevanje kadrovske štipendije za celotno dobo izobraževanja posameznega štipendista, in sicer do zaključka programa izobraževanja na ravni izobraževanja, za katero je štipendist prejel kadrovsko štipendijo ter ima s kadrovskim štipendistom medsebojna razmerja urejena s pogodbo o štipendiranju.

K 90. členu

Kadrovski štipenditor je dolžan: dodeljevati in izplačevati sofinancirane kadrovske štipendije in hraniti dokumentacijo o teh štipendijah; štipendistu v vsakem šolskem ali študijskem letu, v katerem prejema sofinancirano kadrovsko štipendijo, omogočiti opravljanje delovne prakse v skupnem trajanju vsaj en mesec v šolskem ali študijskem letu; štipendistu v času opravljanja enomesečne delovne prakse zagotoviti povračilo vsaj minimalnih stroškov, ki jih ima štipendist s prevozom in malico; s štipendistom, za katerega je prejemal sofinanciranje, po zaključku izobraževanja v roku 30 dni, skleniti pogodbo o zaposlitvi; dodeljena sredstva za sofinanciranje kadrovskih štipendij nameniti izključno za namene, določene po tem zakonu; na zahtevo Sklada v določenem roku posredovati vse podatke, ki se nanašajo na sofinanciranje kadrovskih štipendij ter Skladu omogočiti nadzor nad uresničevanjem določb tega zakona in pogodbe o sofinanciranju kadrovske štipendije.

Štipenditor se lahko s štipendistom s pogodbo o štipendiranju dogovori, da mu v času prejemanja kadrovske štipendije dodeli tudi dodatke k štipendiji.

K 91. členu

Poskusna doba predstavlja novost in dodano vrednost novemu zakonu, saj obema, tako štipendistu kot štipenditorju, omogoča odstop od štipendiranja po prvem letu štipendijskega razmerja ter opravljeni enomesečni praksi brez obveznosti vračila štipendije ali deleža sofinanciranja v primeru, da ugotovita, da iz kakršnihkoli razlogov ne moreta sodelovati. Gre za varovalko, ki omogoča zaščito obeh ter na ta način delodajalcu zagotavlja možnost kvalitetnega izbora bodočega kadra, štipendistu pa bodočega delodajalca, kar prispeva k vzpostavljanju zdravega delovnega okolja. Delodajalec lahko štipendista za opravljeno delo v poskusni dobi tudi finančno nagradi.

V primeru, da po preteku tega obdobja odpove pogodbo štipenditor, mu štipendist ni dolžan vrniti sredstev prejete štipendije, v kolikor uspešno zaključi letnik za katerega je štipendijo prejemal. Štipenditorju v tem primeru tudi ni potrebno vrniti sofinanciranega dela štipendije Skladu.

Če pogodbo po preteku poskusnega obdobja odpove štipendist, mora štipenditorju vrniti del nesofinanciranega dela štipendije, ne pa sofinanciranega. Štipenditor in štipendist se lahko dogovorita, da v primeru sporazumne razveze štipendijskega razmerja štipendistu teh sredstev ni potrebno vrniti.

K 92. členu

S členom se zapolnjuje pravna praznina v starem Zakonu o štipendiranju, saj natančno določa, v kolikšnem času po zaključku izobraževanja je delodajalec dolžan zaposliti štipendista, na kakšnem delovnem mestu ter za koliko časa.

Zakon tudi določa možnost nadaljnjega štipendiranja brez obveznosti zaposlitve, če štipendist v soglasju z delodajalcem nadaljuje študij na višji stopnji izobraževanja. Zaposlitev, ki sledi po podaljšanem izobraževanju, je vezana na zadnjo pridobljeno raven izobrazbe, s čimer zakon zaščiti štipendista pred zaposlitvijo na nižji ravni izobrazbe, poleg tega pa le za obdobje, kolikor je trajalo štipendiranje za zadnjo, zaključeno stopnjo izobraževanja.

Poleg tega zakon jasno določa, da štipendist lahko sprejme zaposlitev na nižji ravni izobrazbe od pridobljene le, če s tem soglaša, vendar tudi v tem primeru taka zaposlitev v skupnem seštevku ne sme trajati več kot šest mesecev.

K 93. členu

V primeru zaposlitve štipendista pred zaključkom izobraževanja, štipenditor ni upravičen do sofinanciranja kadrovske štipendije za obdobje do zaključka izobraževanja.

Lahko pa v tem primeru štipenditor štipendista nagradi tako, da mu vseeno izplača štipendije, ki bi mu pripadale, če bi program končal v daljšem roku. Tudi v interesu štipenditorja je namreč, da štipendist čimprej zaključi izobraževanje in je na voljo za zaposlitev.

K 94. členu

Štipenditor je prost obveznosti zaposlitve štipendista v naslednjih primerih: če je zoper njega uveden postopek prisilne poravnave, stečajni postopek ali postopek prisilnega prenehanja v skladu s predpisi, ki urejajo finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje; če štipenditor zmanjšuje obseg zaposlovanja oziroma če se je po zaključku izobraževanja s strani štipendista pokazalo, da zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih in podobnih razlogov štipenditor nima več potrebe po kadru, ki ga je štipendiral; če se je štipendist na podlagi soglasja k dogovoru med štipenditorjem in drugim delodajalcem, zaposlil pri slednjem, s tem, da se obveznost trajanja zaposlitve prenese na novega delodajalca

K 95. členu

Kadrovski štipenditor je oproščen vračila prejetega zneska sofinanciranja kadrovske štipendije, če je zoper njega uveden postopek prisilne poravnave, stečajni postopek ali postopek prisilnega prenehanja v skladu s predpisi, ki urejajo finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje, če zaradi upravičenih razlogov zmanjšuje obseg zaposlovanja ali če uredi, da se dolžnost zaposlitve štipendista prenese na drugega delodajalca, ki se zaveže, da bo spoštoval pogoje obveznosti zaposlitve iz 92. člena tega zakona.

K 96. členu

Vsa ostala vprašanja in medsebojna razmerja, pravice ter obveznosti iz naslova sofinanciranja kadrovske štipendije, ki niso urejena s tem zakonom, urejata ministrstvo, nosilec enotnih regijskih štipendijskih shem in Sklad v primeru posrednega sofinanciranja ali Sklad in kadrovski štipenditor v primeru neposrednega sofinanciranja, s pogodbo o sofinanciranju.

IX. PREJEMANJE VEČ VRST ŠTIPENDIJ

K 97. členu

Ta člen določa eno izmed ključnih sprememb in novosti, ki jih vpeljuje Zakon o štipendiranju.

Do te spremembe oziroma možnosti hkratnega prejemanja več vrst štipendij je prišlo predvsem zaradi pogostih očitkov v preteklosti, da star zakon o štipendiranju vlagatelja zavaja in omejuje.

Tako bo na podlagi določb novega ZŠtip-1 prejemnik lahko hkrati prejemal državno štipendijo, Zoisovo štipendijo in štipendijo za deficitarne poklice ali sofinancirano kadrovsko štipendijo, če izpolnjuje pogoje za njihovo prejetje po tem zakonu. Ni pa mogoče hkratno prejetje deficitarne in kadrovske štipendije, saj je njun namen podoben.

V primeru, ko pri štipendistu seštevek zneskov vseh štipendij z vsemi dodatki preseže znesek 562 evrov mesečno, se štipendistu državna štipendija sorazmerno zniža oziroma mu miruje. V tem primeru Center za socialno delo izda odločbo o znižanju ali mirovanju državne štipendije.

X. EVIDENCE

K 98. členu

Za potrebe odločanja in opravljanja drugih nalog po tem zakonu, spremljanja, načrtovanja in vodenja politike na področju štipendiranja ter znanstveno-raziskovalne in statistične namene se glede na vrsto štipendije upravljajo:

- evidenca štipendistov, ki prejemajo državno štipendijo,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo Zoisovo štipendijo,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo za deficitarne poklice,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- evidenca štipendistov, ki prejemajo štipendijo Ad futura za mednarodno mobilnost,
- evidenca štipenditorjev in štipendistov o štipendijah, dodeljenih po posebnih predpisih,
- evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov v primeru sofinanciranja kadrovskih štipendij in evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov v primeru drugih kadrovskih štipendij (v nadaljnjem besedilu: evidenca kadrovskih štipenditorjev in štipendistov).

Evidenc od prve do pete alineje vodijo dodeljevalci štipendij. Evidenco štipenditorjev in štipendistov o štipendijah, dodeljenih po drugih predpisih ter evidenco kadrovskih štipenditorjev in štipendistov vodi Sklad.

Podatki iz omenjenih evidenc se posredujejo v centralno zbirko podatkov, ki jo vodi, vzdržuje in nadzoruje ministrstvo.

K 99. členu

V 99. členu ZŠtip-1 je opredeljeno katere podatke vsebuje posamezna evidenca štipendistov, ki jo začne voditi dodeljevalec štipendije oziroma Sklad.

K 100. členu

V 100. členu Zakona o štipendiranju je opredeljeno katere podatke vsebuje evidenca o kadrovskih štipenditorjih, evidenca o kadrovskih štipendistov ter evidence štipenditorjev, ki dodeljujejo štipendije po posebnih predpisih, ki vodi Sklad.

K 101. členu

Podatki po tem zakonu se zbirajo neposredno od štipendistov in dodeljevalcev štipendij ter iz uradnih zbirk osebnih podatkov, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Ministrstvo, Sklad in pristojni centri za socialno delo brezplačno in po uradni dolžnosti pridobivajo osebne podatke iz obstoječih zbirk osebnih podatkov od upravljavcev (MDDSZ, MIZKŠ, centrov za socialno delo, Sklada, ZPIZ, ZZZS, ZRSZ, AJPES, lokalnih skupnosti, kadrovskih štipenditorjev).

K 102. členu

Za obdelavo podatkov vsebovanih v evidencah, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, za zbiranje, obdelovanje, shranjevanje, posredovanje in uporabo podatkov, ki predstavljajo davčno tajnost, pa se uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek.

K 103. členu

Osební podatki iz 99. člena (evidence štipendistov) in 100. člena (evidenca kadrovskih štipenditorjev ter evidenca štipenditorjev, ki dodeljujejo štipendije po posebnih predpisih) tega zakona se hranijo deset let po prenehanju pravice. Po preteku roka se podatki arhivirajo.

XI. NADZOR IN POROČANJE

K 104. Členu

Nadzor glede državnih štipendij izvaja socialna inšpekcija, medtem ko MDDSZ izvaja nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona ter glede ostalih štipendij določenih s tem zakonom.

K 105. členu

Centri za socialno delo morajo poročati ministrstvu, vsaj enkrat letno glede števila in višini dodeljenih državnih štipendijah, o vrstah in področjih izobraževanja in o uspešnosti izobraževanja štipendistov.

Sklada mora vsaj enkrat letno poročati ministrstvu o vrsti, o številu in višini dodeljenih štipendij, sofinanciranju kadrovskih štipendij ter regijskih štipendijskih fundacij.

K 106. členu

Subjekti, ki dodeljujejo štipendije in druge prejemke iz 4. člena tega zakona, so dolžni Skladu letno, do konca koledarskega leta za preteklo šolsko ali študijsko leto poročati o številu in višini dodeljenih štipendij. Poleg izpolnitve obveznosti iz prejšnjega odstavka, so kadrovski štipenditorji dolžni Skladu do konca koledarskega leta sporočiti tudi podatke o kadrovskih štipendijah, ki jih želijo dodeliti v naslednjem šolskem ali študijskem letu. Sklad pridobljene podatke iz poročil subjektov iz prvega in drugega odstavka tega člena objavi na svoji spletni strani. Obrazec za poročanje podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena objavi Sklad na svoji spletni strani.

XII. JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ KADROV IN ŠTIPENDIJE

K 107. členu

Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije je ustanovljen z namenom dodeljevanja sredstev za vlaganje v razvoj človeških virov in kadrov za večjo zaposljivost, vseživljenjsko učenje, konkurenčnost, prenos znanja in povezovanje znanstveno-raziskovalne sfere in univerz z gospodarstvom, izobraževalnega sistema s potrebami trga dela in za štipendiranje.

V skladu z namenom iz prejšnjega odstavka, opravlja Sklad na področju štipendiranja naloge določene v tem zakonu in v ustanovitvenem aktu Sklada. Ker je bila zakonska osnova sklada urejena v Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnih, Zakon o urejanju trga dela, ki ga je nadomestil, pa je ne predvideva več, je to vlogo prevzel novi ZŠtip-1.

XIII. KAZENSKE DOLOČBE

K 108. členu

V primeru prenehanja štipendijskega razmerja je potrebno Skladu povrniti dodeljena sredstva, ki jih je prejel štipenditor za sofinanciranje kadrovske štipendije. V primeru, da se sredstva ne vrnejo, se štipenditorja in odgovorno osebo štipenditorja oglobi.

K 109. členu

Skladu se mora vsaj enkrat letno poročati o številu štipendistov, višini podeljenih štipendij, o vrsti in področjih izobraževanja, izobraževalnih ali študijskih programih in o zaposlitvi štipendistov po končanem izobraževanju. V primeru, da štipenditor ne poroča skladu se njega in odgovorno osebo štipenditorja oglobi.

XIV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 110. členu

Minister, pristojen za delo, izda podzakonski akt iz 24., 57. in 61. člena tega zakona do začetka uporabe tega zakona. Gre za dolžnost izdaje Pravilnika o dodeljevanju Zoisovih štipendij in Pravilnika o dodeljevanju štipendij Ad Futura.

K 111. člen

Ministrstvo, Sklad in pristojni centri za socialno delo vzpostavijo ali prilagodijo informacijski sistem za spremljanje in poročanje o podeljenih štipendijah po tem zakonu do začetka uporabe tega zakona.

K 112. členu

Zoisovi štipendisti, ki so prejeli štipendijo na podlagi Pravilnika o štipendiranju, le to prejemajo do zaključka programa za katerega so štipendijo prejeli. V primeru, da napredujejo na višjo raven izobrazbe, preidejo na sistem štipendiranja, ki ga predvideva ZŠtip-1. Za nadaljnje prejetje Zoisove štipendije na višji ravni izobrazbe, morajo izpolnjevati pogoje iz 6. odstavka 24. člena tega zakona.

Zoisovi štipendisti, ki so prejeli štipendijo na podlagi Zakona o štipendiranju, le to prejemajo do zaključka programa za katerega so štipendijo prejeli. Štipendist se lahko odloči tudi, da bi želel prejemati Zoisovo štipendijo po novem zakonu, o čemer mora hkrati z vložitvijo vloge za nadaljnje prejetje štipendije pisno obvestiti štipenditorja.

Državnim štipendistom se štipendija izplačuje po določbah ZUPJS do konca šolskega ali študijskega leta 2012/2013, z letom 2013/2014 se jim izplačuje državno štipendijo po določbah tega zakona.

Kadrovske štipendije se izplačajo do zaključka izobraževalnega programa na podlagi pogodbe o štipendiranju, ki temelji na starem Zakonu o štipendiranju, razen v primeru, da štipenditor in štipendist (neposredne kadrovske štipendije) ali nosilec regijske sheme štipendiranja in štipendist (posredne kadrovske štipendije) sporazumno skleneta, da zanju veljajo določbe novega zakona.

Štipendije za zamejce in Slovence po svetu ter za štipendije sklenjene na podlagi bilateralnih ali multilateralnih sporazumov se štipendija izplačuje po starem zakonu do zaključka programa izobraževanja ali do izteka obdobja, za katerega so dobili štipendijo.

Postopki odpisov, odlogov in obročnih vračanj štipendij v katerih še ni bilo dokončno odločeno, se dokončajo po določbah tega zakona.

K 113. členu

Sklad uskladi Splošne pogoje poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije (Uradni list RS, št. 91/09) z določbami tega zakona do začetka uporabe tega zakona.

K 114. členu

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati, vendar pa se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona:

- Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09 in 62/10-ZUPJS, 40/2012 ZUJF, 57/2012 ZPCP-2D),
- Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij (Uradni list RS, št. 45/09, 62/2010-ZUPJS, 110/2010, 57/2012-ZPCP-2D),
- Pravilnik o dodeljevanju Zoisovih štipendij (Uradni list RS, št. 51/08, 40/09-ZŠtip-A in 45/09),
- v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Ur.l. RS, št. 62/2010, Ur.l. RS, št. 40/2011, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D) se črta 6. točka 3. člena, 4. točka 7. člena, 12. točka 1. odstavka 12. člena in 23. člen.

Ker je novi Zakon o štipendiranju sistemski zakon, katerega namen je na enem mestu celostno urediti štipendijsko politiko, ni več potrebe, da bi se državne štipendije razen nekaterih smiselnih določb, ki urejajo postopek pridobitve državne štipendije, še urejale v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je po svoji naravi procesni zakon. S prehodnimi določbami se tako državne štipendije umikajo iz ZUPJS in se v celoti urejajo v tem zakonu. V skladu z 22. členom tega zakona pa se še vedno uporabljajo določbe ZUPJS glede ostalih vprašanj postopka uveljavljanja državne štipendije, ki niso urejena v tem zakonu, glede načina ugotavljanja materialnega položaja, obdobja prejemanja in izplačila državne štipendije, sprememb okoliščin, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, nadzora nad delom centrov za socialno delo pri dodeljevanju državne štipendije ter zbirk podatkov.

V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se spremeni 11. točka 1. odstavka 12. člena tako, da se pri izvzemu dohodka družine ne upošteva tudi nov dodatek k državni štipendiji, in sicer dodatek za izjemni dosežek na posameznem področju družbenega življenja.

K 115. členu

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Za dijake se začne uporabljati 1. septembra 2013, za študente pa 1. oktobra 2013.

Postopki za dodelitev štipendije po tem zakonu se ne glede na zgoraj neveden začnejo izvajati z dnem uveljavitve tega zakona.